

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE

RAPORT
PRIVIND SITUAȚIA MACROECONOMICĂ
PE ANUL 2017
ȘI PROIECȚIA ACESTEIA PE ANII
2018-2020

CUPRINS

Cuvânt înainte

Capitolul 1 Coordonate ale cadrului general extern și intern al politicii fiscal bugetare în anul 2017

Capitolul 2 Coordonate ale construcției bugetare pe anul 2017
2.1. Obiectivele politicii fiscale și bugetare pe anul 2017
2.2. Obiectivul bugetar pe termen mediu

Capitolul 3 Evoluții macroeconomice și bugetare
3.1. Execuția bugetară în anul 2016
3.2. Evoluții și tendințe macroeconomice interne 2016-2020
3.3. Potențiale riscuri fiscal-bugetare asociate construcției bugetare pe anul 2017 și orizontul 2018-2020
3.4. Cheltuieli fiscale

Capitolul 4 Politica fiscal-bugetară și de administrare fiscală
4.1. Realizările anului 2015 precum și cele aferente anului 2016 față de măsurile asumate prin Strategia fiscal-bugetară din perioada 2016-2018
4.2. Scurtă caracterizare a politicii fiscale pe perioada 2017-2019, principalele obiective pe termen mediu
4.3. Efectele măsurilor fiscale asupra mediului de afaceri
4.4. Politica de cheltuieli
4.5. Politica de administrare fiscală

Capitolul 5 Politici finanțate prin proiectul de buget în anul 2017
5.1. Finanțarea unităților administrativ-teritoriale
5.2. Investițiile publice semnificative prioritizate

Capitolul 6 Datoria publică, finanțarea deficitului bugetar și acordarea de garanții

Capitolul 7 Perspective bugetare pentru perioada 2018-2020
7.1. Politica fiscal-bugetară pe termen mediu
7.2. Finanțări de la Uniunea Europeană
7.3. Poziția financiară netă a României în relația cu bugetul UE

CUVÂNT ÎNAINTE

Proiectul de buget pe anul 2017 este configurat pe un cadru economic cu o creștere economică de 5,2% prevăzută pentru anul 2017 și de peste 5% pe întreg orizontul 2018-2020, semnificativ mai mare comparativ cu cea estimată a fi înregistrată la nivelul țărilor UE (1,5% la nivelul zonei euro și 1,6% pe total UE estimată pentru anul 2017) ceea ce *demonstrează că viziunea economică aplicată pe perioada 2012-2015 a fost bine fundamentată, cu o secvențialitate optimă, cu o combinație optimală de politici fiscale și bugetare prudent stimulative care să potențeze creșterea economică.*

A obține aceste performanțe în condițiile unui mediu macroeconomic european și mondial volatil, plin de incertitudine, este un lucru extrem de pozitiv, mai ales că în anul 2016 au avut loc o serie de evenimente care au marcat economia mondială: Brexitul, intensificarea crizei refugiaților, deteriorarea situației din Turcia, temperarea ritmului de creștere a comerțului internațional, evoluțiile economice modeste ale principalelor țări emergente (cum ar fi Brazilia și Rusia), precum și rebalansarea înregistrată în economia Chinei și au contribuit la creșterea incertitudinilor privind evoluțiile viitoare ale economiei globale.

Proiectul de buget pe anul 2017 este caracterizat de următoarele **coordonate fundamentale:**

 direcții majore de acțiune: creșterea veniturilor populației, investiții sporite în infrastructură și reducerea taxelor.

- ✓ **Creșterea veniturilor populației** își găsește concretizarea în creșterea salariului minim, creșteri salariale în educație, sănătate, și alte categorii de angajați din sectorul public, majorarea punctului de pensii și a nivelului indemnizației sociale pentru pensionari, creșterea fondului de burse a studenților, scutirea de impozit pentru pensiile mai mici sau egale de 2.000 de lei; Măsurile asumate de noul Guvern în domeniul muncii, protecției sociale, familiei, persoanelor vârstnice urmăresc noua agendă pentru Europa 2016-2020 asigurarea unui parcurs constant către îmbunătățirea nivelului de trai al populației, care va avea ca rezultat întărirea coeziunii sociale și reducerea decalajelor față de statele dezvoltate ale Uniunii Europene.
- ✓ La capitolul „**Investiții**” alocarea bugetară prevede investiții în **infrastructură, sănătate, educație, agricultură, creșterea absorbției fondurilor europene, prin finanțarea unor proiecte prioritare care să conducă la realizarea unor rezultate concrete.** Pe întreg orizontul de referință sumele alocate proiectelor de investiții **se majorează gradual, ajungând la 6,8% din PIB în anul 2020, respectând regula de aur a finanțelor publice,** respectiv nivelul investițiilor este mai mare ca nivelul țintei de deficit bugetar.
- ✓ **În ceea ce privește reducerea taxelor, aceasta își găsește expresia în eliminarea celor 102 taxe printr-o lege adoptată recent,** care continuă procesul de simplificare a fiscalității și de debirocratizare început în ultimii ani, precum și alte măsuri fiscale care susțin mediul de afaceri, sectorul IMM - contributor de importanță strategică la creșterea economică și crearea de locuri de muncă. Este important de precizat că o premisă de bază a actualei construcții bugetare este deschiderea și determinarea actualului guvern de a colabora mai bine cu sectorul privat. Prin măsurile adoptate la începutul anului 2017, Guvernul are încredere în capacitatea de mobilizare a mediului de afaceri, a mediului antreprenorial, pentru construcția unui proiect de țară coerent.

✚ În același timp, bugetul a fost construit ținând cont de pragul maxim de deficit de 3% stabilit la nivelul Uniunii Europene, pe întreg orizontul de referință, **ceea ce arată în fapt respectarea regulilor la nivel european**. Ținta de deficit bugetar cash pe anul 2017 este estimată la 2,96 % din PIB, iar deficitul ESA la 2,98 % din PIB.

✚ Nivelul estimat al datoriei guvernamentale brute pentru sfârșitul anului 2016 este de 37,7% din PIB, iar pe termen mediu (2017 - 2019) se va situa sub 40,0% din PIB.

Din coordonatele construcției bugetare pe anul 2017 și orizontul 2018-2020 derivă și principiile de baza ale acestui proiect de buget: **transparența, eficiența, predictibilitatea, prudența și performanța**.

România are în viitor o mare provocare. Îmbunătățirea guvernancei economice la nivelul companiilor de stat, creșterea efectului de multiplicare al investițiilor publice, accelerarea luptei cu evaziunea fiscală și îmbunătățirea colectării precum și creșterea potențialului de absorbție al fondurilor europene ne pot îndreptați la speranța menținerii României în topul economiilor UE și astfel creșterea nivelului de trai al membrilor societății deziderat major al Programului de Guvernare.

Tabloul evoluțiilor macroeconomice și bugetare, principalele măsuri fiscal-bugetare întreprinse, ce vor fi finanțate prin buget pe anul 2017 și orizontul 2018-2020 sunt prezentate în detaliu în paginile următoare.

Creșterea mondială – se estimează o ușoară accelerare

Ritmul creșterii PIB-ului mondial s-a încetinit și mai mult în ultimele luni. Creșterea pentru acest an este estimată la 3,2 %, valoarea cea mai scăzută din 2009. Totuși, având în vedere revigorarea preconizată pe piețele emergente și în Statele Unite, se estimează că ritmul creșterii economice mondiale (exceptând UE) să se accelereze ușor. Potrivit estimărilor, comerțul mondial, care a înregistrat performanțe extrem de fragile anul acesta, va crește mai lent decât PIB-ul în 2016, după care se va alinia ritmului de creștere a PIB-ului în 2017 și îl va depăși ușor în 2018.

Uniunea Europeană și zona Euro – ritm de creștere moderat

Se estimează că ritmul creșterii economice în Europa va rămâne moderat. Factorii favorabili creșterii sunt scăderea șomajului și creșterea consumului privat, însă aceștia sunt contrabalansați de unele obstacole și de slăbirea altor factori favorabili.

- ✓ Potrivit previziunilor economice de toamnă PIB-ul va crește în zona euro cu 1,7 % în 2016, cu 1,5 % în 2017 și cu 1,7 % în 2018.
- ✓ În ceea ce privește PIB-ul total al UE, creșterea este estimată la 1,8 % în 2016, la 1,6 % în 2017 și la 1,8 % în 2018.

Consumul privat ar urma să rămână principalul motor al creșterii până în 2018, susținut de creșterea preconizată a ratei de ocupare a forței de muncă (în continuarea tendinței actuale) și a salariilor (în ușoară curbă ascendentă).

Redresarea ar urma să aducă beneficii în toate statele membre

Se estimează că, în perioada care face obiectul previziunilor, activitatea economică în toate statele membre va rămâne pe o curbă ascendentă, dar cu variații de la o țară la alta.

Se așteaptă o reluare a investițiilor în 2018, în parte datorită cofinanțării din partea UE

Până acum, mediul de investiții a avut de suferit de pe urma unor factori precum rata scăzută de creștere a cererii de pe piață, așteptările mici privind creșterea potențială, reducerea, în unele state membre, a volumului de titluri emise de societăți și gradul mare de incertitudine.

Perspectivile sunt însă îmbucurătoare: investițiile ar urma să se relanseze în 2018.

Proiectele finanțate în cadrul Planului de investiții pentru Europa și, în cazul anumitor state membre, proiectele cofinanțate cu fonduri UE din perioada de programare 2014-2020, ar trebui să sprijine tot mai mult investițiile private și publice pe măsură ce acestea intră în faza de implementare.

În ansamblu, se estimează că investițiile vor crește cu 3,3 % în 2016, cu 3,1 % în 2017 și cu 3,5 % în 2018.

Mai multe locuri de muncă

Potrivit previziunilor, ocuparea forței de muncă în UE și în zona euro va crește anul acesta cu 1,4 % – un ritm mai rapid decât în orice alt an din 2008 încoace, dar care poate fi îmbunătățit. Se estimează că vor apărea noi locuri de muncă datorită creșterii economice generate de sporirea cererii pe piața internă, majorărilor salariale moderate, măsurilor de politică bugetară și reformelor

structurale din unele state membre. Ocuparea forței de muncă ar urma să crească în continuare cu pași destul de siguri, dar ușor moderați în 2017 și 2018.

Starea finanțelor publice ar urma să continue să se amelioreze

Potrivit estimărilor pentru zona euro, atât deficitul public agregat, cât și ponderea datoriei publice în PIB vor continua să scadă în cursul perioadei prognozate (2017-2018).

- ✓ Deficitul public din zona euro va scădea de la 1,8 % din PIB în 2016 la 1,5% din PIB în 2017 și 2018. Acesta este rezultatul reducerii transferurilor sociale în paralel cu scăderea ratei șomajului, al moderării masei salariale în sectorul public și al ratelor mici ale dobânzilor, care ieftinesc serviciul datoriei.
- ✓ Se estimează că ponderea datoriei publice în PIB se va reduce de la 91,6 % în 2016 la 89,4 % în 2018.

A crescut riscul ca valorile prognozate să evolueze în sens negativ

În ultimele luni au apărut noi factori care ar putea afecta negativ perspectivele.

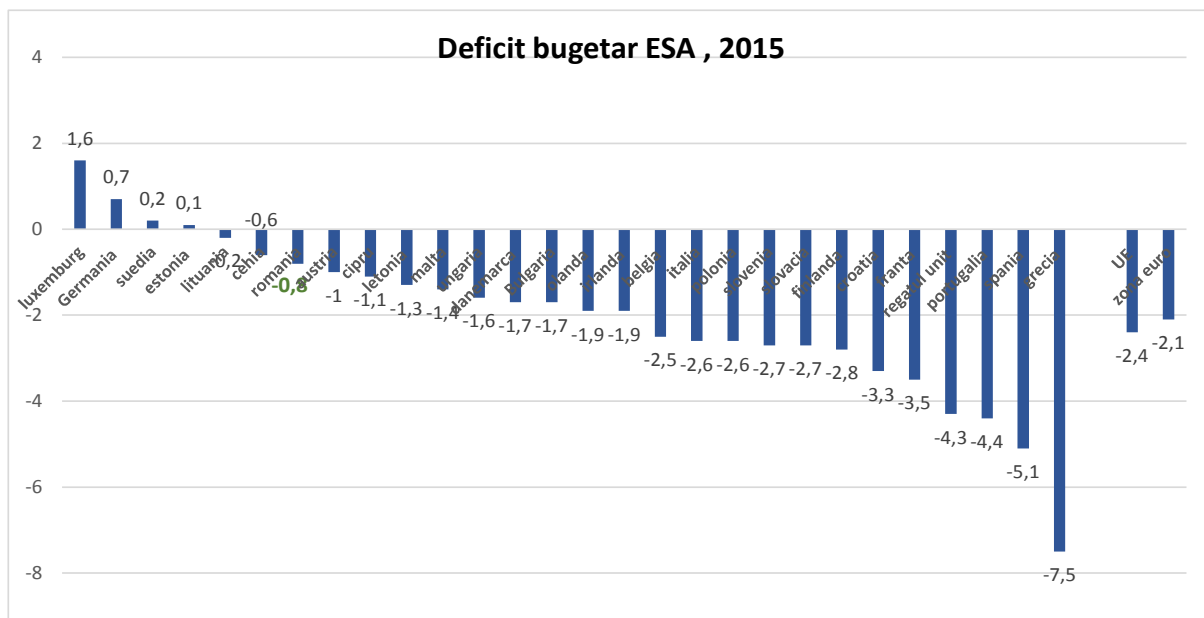
Unul dintre factori este rezultatul votului prin care cetățenii Regatului Unit și-au exprimat dorința de a părăsi UE, aspect ce a sporit gradul de incertitudine și poate fi văzut ca un indicator al unor riscuri sporite pentru politicile aplicate, într-un context politic volatil.

Au crescut, de asemenea, riscurile externe, cum ar fi evoluțiile economice incerte din China și riscul de agravare a conflictelor geopolitice.

Mai mult, în anii următori, economia europeană nu va mai putea să se bazeze pe sprijinul excepțional de care a beneficiat datorită unor factori externi precum scăderea prețului petrolului și deprecierea valutelor.

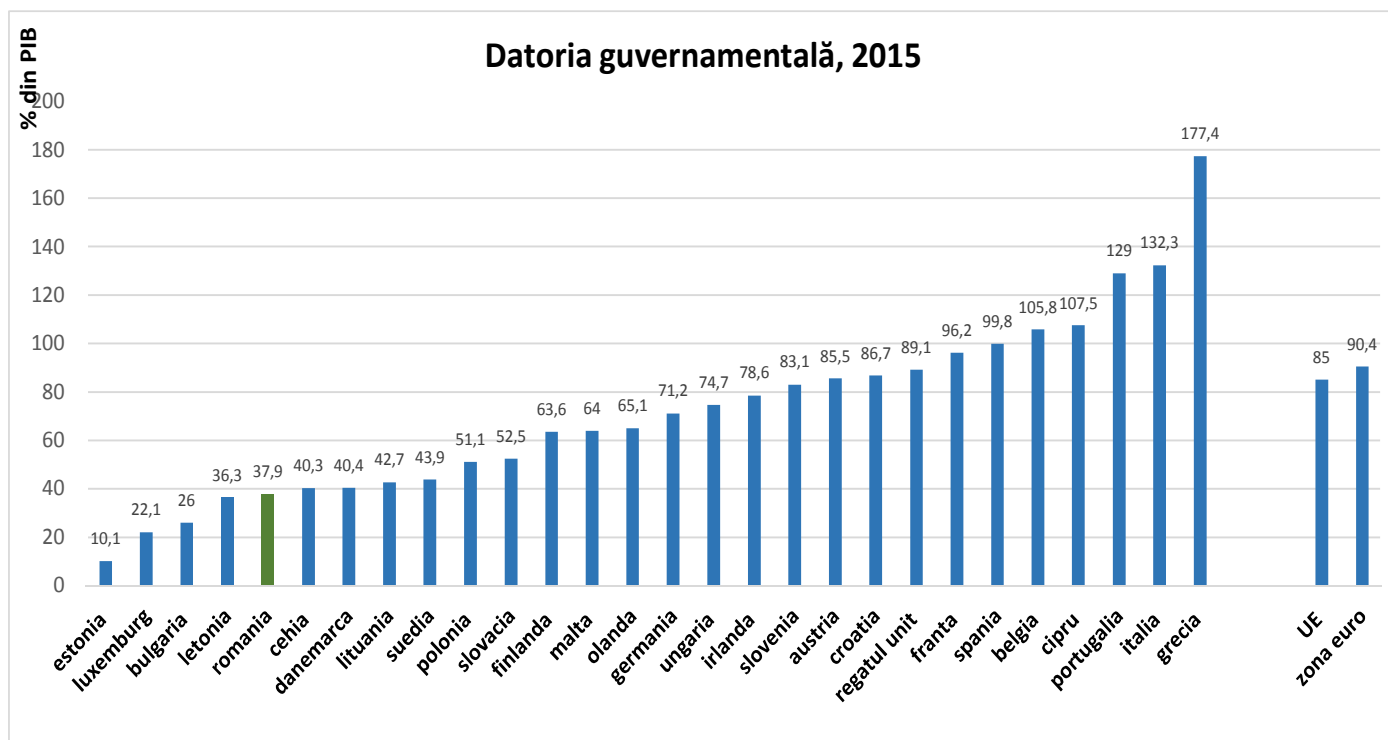
Indicatori bugetari comparativ cu alte state ale UE

În anul 2015, Luxemburgul, Germania, Suedia și Estonia au înregistrat excedent. Cele mai mici deficite ca procent în PIB au fost înregistrate de Lituania (-0,2%), Republica Cehă (-0,6%). România (-0,8%) și Austria (-1%). Șase state membre au avut deficite egale sau mai mari de 3% din PIB: Grecia, Spania, Portugalia, Regatul Unit, Franța și Croația.

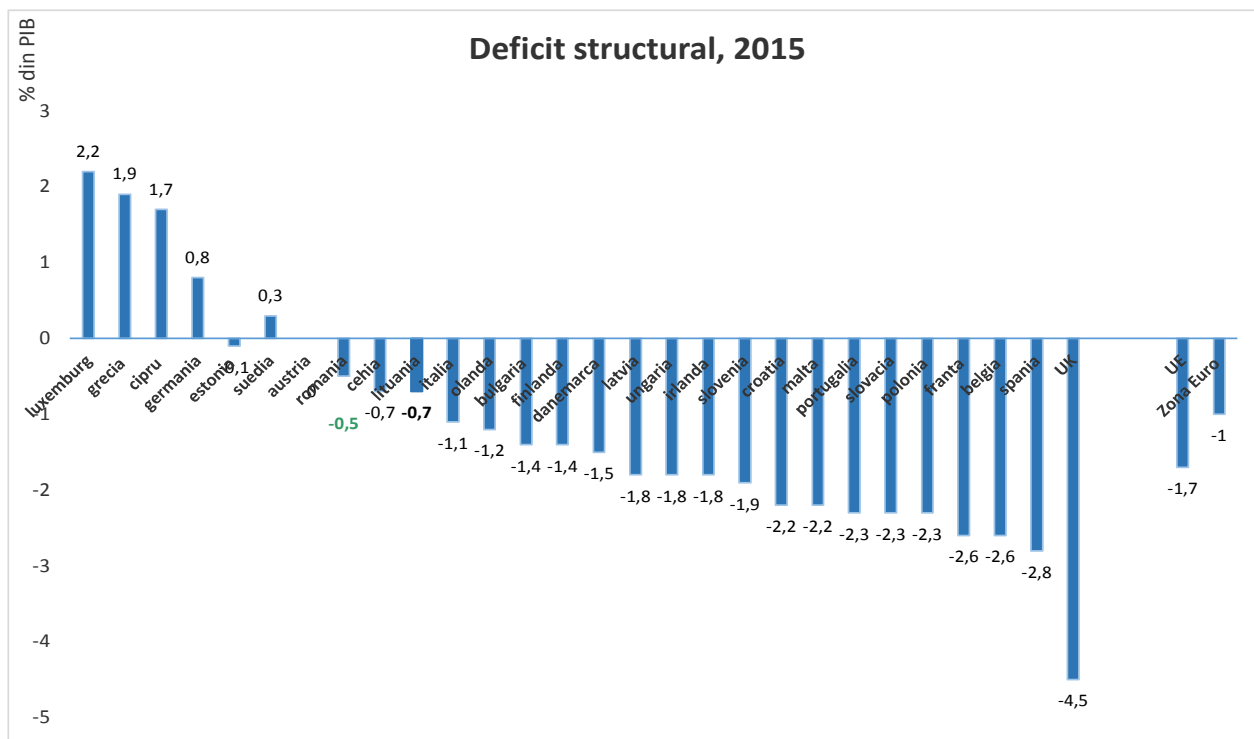
Sursa Eurostat: Notificarea fiscala octombrie 2016

În România, deficitul bugetar în anul 2015 de 0,8 % din PIB este mai mic ca cel înregistrat la nivel UE si zonei Euro în ansamblu.

Sursa Eurostat: Notificarea fiscala octombrie 2016

În anul 2015 cele mai mici ponderi ale datoriei guvernamentale ca procent în PIB au fost înregistrate de Estonia, Luxemburg, Bulgaria, Letonia și România. Șaptesprezece state membre au avut datoria publică mai mare de 60% din PIB, cele mai mari ponderi ale datoriei situându-se în Grecia, Italia, Portugalia, Cipru, și Belgia.

Sursa Eurostat: Prognoza de toamnă a UE 2016

Deficitul structural al României pentru anul 2015 se situează la 0,5% din produsul intern brut, fiind unul dintre cele mai mici deficite înregistrate la nivelul țărilor membre UE.

Cadrul economic intern – principalele realizări 2015-2016

România a înregistrat în ultimii ani progrese considerabile în direcția reducerii dezechilibrelor macroeconomice, care împreună cu politicile monetare și reformele structurale implementate sau în curs de implementare, au contribuit la menținerea stabilității macroeconomice și financiare.

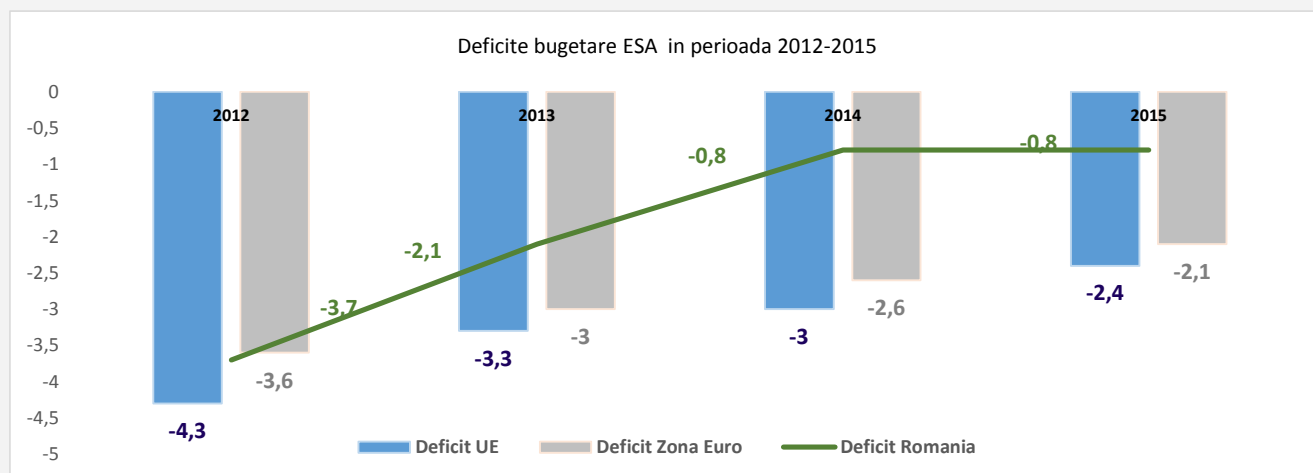
- **Evoluțiile macroeconomice interne au rămas robuste.** Datele indică pentru anul 2015 o creștere de 3,9 la sută, reprezentând una dintre cele mai mari rate la nivel european fiind al cincilea an consecutiv de creștere (după 1,1% în 2011, 0,6% în 2012, 3,5% în 2013 și 3,1% în 2014). Creșterea previzionată pentru anul 2016 de 4,8 % este semnificativ mai mare comparativ cu cea estimată a fi înregistrată la nivelul țărilor UE (1,8 la sută pentru anul 2016¹).
- **Deficitul de cont curent a rămas, în linii mari, stabil în perioada 2009-2012,** în contextul consolidării finanțelor publice, susținută de două programe de asistență financiară ale UE/FMI și de o redresare modestă a investițiilor sectorului privat. Acesta s-a îmbunătățit în continuare în perioada 2013-2014, întrucât atât sectorul privat, cât și sectorul public au continuat să se ajusteze, în paralel cu îmbunătățirea condițiilor financiare.² În anul 2015, deficitul de cont curent a atins 1,2% din PIB, urmând să crească la 2,2 % din PIB în 2016 și 2,3 % în anul 2017 pe fondul consolidării evoluției ascendente a cererii interne, în special a consumului.

¹ Prognoza de toamnă a CE 2016

² Raport de țară 2016

- De la momentul culminant al crizei, dezechilibrele bugetare s-au atenuat treptat.

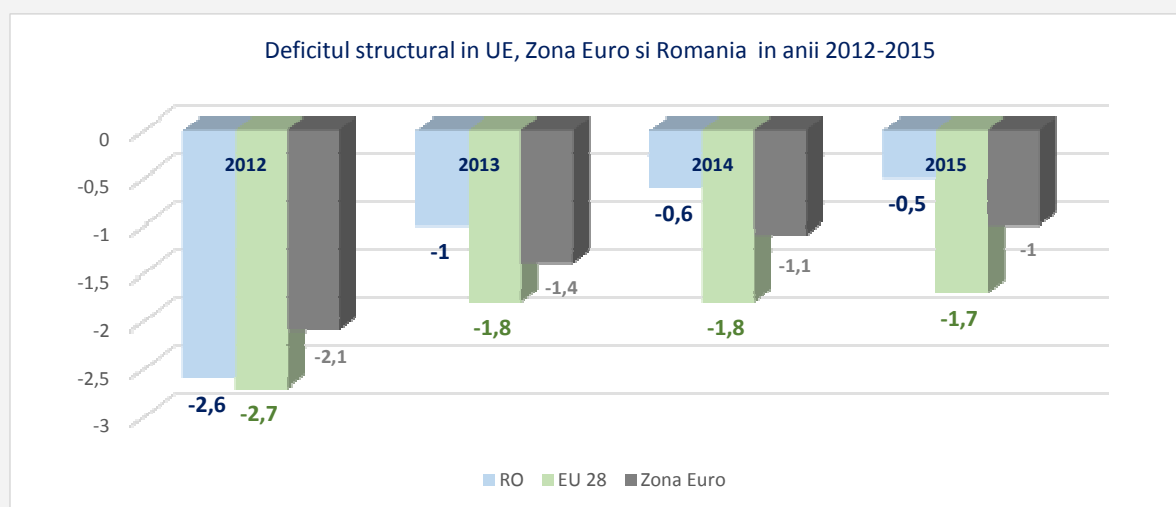
- ✓ În 2009, deficitul bugetar a atins 9,5³ % din PIB, însă cu sprijinul măsurilor puse în aplicare în cadrul a trei programe consecutive de asistență financiară UE/FMI, deficitul bugetar (metodologie ESA) s-a redus progresiv, atingând în anul 2015 un nivel de 0,8 % din PIB, respectiv o ajustare de 8,7 puncte procentuale în perioada 2009-2015.

Sursa: EUROSTAT - Notificarea fiscală octombrie 2016

După cum se observă în graficul de mai sus, deficitul calculat pe baza metodologiei europene (ESA) în anii **2013-2015 pentru România a fost mai mic decât cele înregistrate la nivelul Zonei Euro și Uniunii Europene**

- ✓ România a înregistrat progrese depline în ceea ce privește încadrarea în obiectivul bugetar pe termen mediu privind deficitul structural în 2015, care a atins un nivel de 0,5% din PIB, ceea ce corespunde prevederilor Tratatului privind Stabilitatea, Coordonarea și Guvernanța în cadrul Uniunii Economice și Monetare.

Sursa Prognoza de toamnă a UE 2016

³ EUROSTAT

*După cum se observă în graficul de mai sus, deficitul structural în anii **2013 -2015 pentru România a fost mai mic decât cel înregistrat la nivelul Zonei Euro și Uniunii Europene, iar din anii 2013 și 2015 România se încadrează în Obiectivul bugetar pe termen mediu.***

- Au fost întreprinse măsuri de politică fiscal-bugetară cu efect asupra asigurării protecției sociale pentru categoriile de populație cu venituri reduse și asupra stimulării mediului de afaceri;

În acest sens, **Codul fiscal**, actul legislativ de bază al României în materie de politică fiscală, modificat în mod substanțial și adoptat prin **Legea nr.227/2015 privind Codul fiscal** cu aplicabilitate începând cu data de 1 ianuarie 2016, cuprinde prevederi stimulative atât pentru populație cât și pentru mediul investițional, iar **majorările salariale** din anul 2015 au avut impact asupra consumului și investițiilor. **Concluzia care se desprinde este aceea că păstrarea echilibrelor macroeconomice, printr-un dozaj adecvat de politici fiscal-bugetare și monetare orientate** către stabilitate, reforme structurale și menținerea stabilității financiare reprezintă un element definitoriu al perioadei următoare.

Capitolul 2 Coordonate ale construcției bugetare pe anul 2017

2.1. Obiectivele politicii fiscale și bugetare pe anul 2017

Modelul economic pe care Guvernul îl va aplica începând cu 2017 este unul care vizează asumarea unor strategii privind creșterea economică, care să determine un număr semnificativ de noi locuri de muncă, venituri mai mari pentru categorii sociale importante, reducerea inegalităților sociale, creșterea accesului populației la servicii de calitate și la resurse.

Consolidarea stabilității macroeconomice concomitent cu creșterea investițiilor publice și private vor fi de natură să asigure convergența nominală și reală cu nivelul mediu de dezvoltare din Uniunea Europeană.

În acest context, România stabilește următoarele obiective ale construcției bugetare pentru anul 2017 și orizontul 2018-2020:

1. **Stimularea, continuarea, consolidarea și menținerea unei creșteri economice inteligente, sustenabile și incluzive**, de natură a furniza premisele consolidării unui stat puternic, proactiv și a unei societăți echilibrate, pentru a mări încrederea investitorilor în economia românească;
2. **Alocarea unor sume importante pentru susținerea investițiilor publice prin prioritizarea investițiilor publice semnificative** pentru asigurarea infrastructurii și serviciilor, pentru îmbunătățirea calității vieții, cu **efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix**;
3. **Crearea unei politici fiscale predictibile pentru susținerea mediului de afaceri și stimularea investițiilor în sectoarele cu valoare adăugată ridicată, simplificarea fiscalității și fluidizarea proceselor interne**, pentru a crea premisa unei creșteri economice sustenabile;
4. **Măsuri adoptate de Guvern privind stimularea consumului** prin adoptarea unor măsuri salariale pentru unele categorii de personal din sectorul bugetar, concomitent cu **adoptarea unor măsuri sociale pentru asigurarea protecției sociale și securității sociale pentru persoane vârstnice, pensionari, studenți și categoriile cele mai vulnerabile**;
5. Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management ale datoriei publice;
6. **Îmbunătățirea, aplicarea și consolidarea guvernanței bugetare**, creșterea transparenței bugetare și eficientizarea cheltuielilor publice.

Obiectivele politicii fiscal – bugetare pe perioada 2017-2020 –sinteză

Stimularea, continuarea, consolidarea și menținerea unei creșteri economice inteligente, sustenabile și incluzive, de natură a furniza premisele consolidării unui stat puternic, proactiv și a unei societăți echilibrate, pentru a mări încrederea investitorilor în economia românească;

- Creștere economică de 5,2 % în anul 2017;
- Măsuri care să asigure o participare activă pe piața muncii;
- Susținerea mediului de afaceri
 - ✓ Începând cu 1 ianuarie 2017, au fost promovate măsuri care să susțină investițiile, prin aplicarea nelimitată în timp a facilității fiscale de scutire de impozit a profitului reinvestit.
 - ✓ contribuabilii care desfășoară exclusiv activități de inovare, cercetare-dezvoltare sunt scutiți de la plata impozitului pe profit în primii 10 ani de activitate, începând cu anul 2017.
 - ✓ modificarea uneia dintre condițiile ce trebuie îndeplinită de persoanele juridice române pentru încadrarea în definiția microîntreprinderii în sensul majorării limitei veniturilor realizate la data de 31 decembrie a anului fiscal precedent de la 100.000 euro la 500.000 euro.
 - ✓ stabilirea unei cote de impozitare de 1% pentru microîntreprinderile care au unul sau mai mulți salariați și eliminarea cotei de impozit de 2% pentru microîntreprinderile care au un salariat.
- Sprijinirea sectorului IMM
 - ✚ Scheme de ajutor de stat privind asigurarea dezvoltării economice durabile, sprijinirea investițiilor care promovează dezvoltarea regională prin crearea de locuri de muncă, precum și stimularea investițiilor cu impact major în economie
- Susținerea potențialului de creștere economică
 - ✓ Reforme structurale în sectorul companiilor, îmbunătățirea guvernanței corporative;
 - ✓ Consolidarea investițiilor publice, în special în infrastructură
 - ✚ Eficientizarea utilizării fondurilor alocate Programului Național de Dezvoltare Locală;
 - ✚ Master Plan General de Transport;
 - ✚ Creșterea gradului de absorbție a fondurilor europene;

Alocarea unor sume importante pentru susținerea investițiilor publice prin prioritizarea investițiilor publice semnificative cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix;

- În perioada 2015-2020 cheltuielile de investiții respecta regula de aur în domeniul finanelor publice, ele s-au situat în permanență semnificativ peste nivelul deficitului bugetar.
 - Cheltuielile de investiții înregistrează 6,8 % din PIB în anul 2020, în creștere cu 2,0 puncte procentuale față de anul 2017.

Crearea unei politici fiscale predictibile pentru susținerea mediului de afaceri și stimularea investițiilor în sectoarele cu valoare adăugată ridicată, simplificarea fiscalității și fluidizarea proceselor interne, pentru a crea premisa unei creșteri economice sustenabile;

Eliminarea celor 102 taxe printr-un act normativ cu putere de lege adoptată recent continuă procesul de simplificare a fiscalității și de debirocratizare început în ultimii ani.

Obiectivele politicii fiscal – bugetare pe perioada 2017-2020 – sinteză

Măsurile adoptate de Guvern privind stimularea consumului prin adoptarea unor măsuri salariale pentru unele categorii de personal din sectorul bugetar, concomitent cu adoptarea unor măsuri sociale pentru asigurarea protecției sociale și securității sociale pentru persoane vârstnice, pensionari, studenți și categoriile cele mai vulnerabile.

- salariul de bază minim brut pe țara garantat în plată, se stabilește la 1.450 lei lunar;
- personalul plătit din fonduri publice din instituțiile și autoritățile publice ale administrației publice locale beneficiază de majorarea cu 20%;
- creșterea cu 15 % a salariilor din sănătate și educație;
- începând cu data de 1 iulie 2017, valoarea punctului de pensie se va majora la 1000 lei;
- începând cu 1 martie 2017, nivelul indemnizației sociale pentru pensionari va crește la 520 lei;
- Scutirea de impozit al pensiilor mai mici sau egale cu 2000 lei;
- cuantumul alocat pentru constituirea fondului de burse și protecție socială a studenților se stabilește la 201 lei/ lună;
- studenții înmatriculați la forma de învățământ cu frecvență, în instituțiile de învățământ superior acreditate, beneficiază de gratuitate la transport intern feroviar la toate categoriile de trenuri clasa II;

Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management ale datoriei publice;

- Randamentele titlurilor de stat au urmat un trend descendent în primele trei trimestre ale anului 2016, ulterior evoluția în creștere a acestora fiind marcată în principal de o serie de evenimente externe, cum ar fi rezultatele alegerilor din SUA și așteptările mediului investițional de creștere a dobânzii de referință de către Rezerva Federală a SUA. Votul din Marea Britanie de ieșire din Uniunea Europeană din luna iunie 2016 nu a avut un impact negativ asupra randamentelor, dimpotrivă acestea au înregistrat scăderi, România fiind singura țară din regiune cu cele mai accentuate reduceri ale randamentelor, dar alegerile din SUA din luna noiembrie au generat o serie de creșteri ale acestora, situându-se însă sub nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2015, îndeosebi pe maturități mai mari de 3 ani.
- Se remarcă pe întreg orizontul 2017 -2020 că nivelul estimat al datoriei guvernamentale brute se va situa sub 40 % din PIB.

Îmbunătățirea, aplicarea și consolidarea guvernanței bugetare, creșterea transparenței bugetare și eficientizarea cheltuielilor publice

- Transparentizarea și eficientizarea cheltuielilor publice vor contribui la creșterea spațiului fiscal pentru investiții, îmbunătățirea sustenabilității finanțelor publice pe termen mediu și lung;

FUNDAMENTAREA OBIECTIVELOR ȘI INDICATORILOR MACROECONOMICI

1. *Stimularea, continuarea, consolidarea și menținerea unei creșteri economice inteligente, sustenabile și incluzive, de natură a furniza premisele consolidării unui stat puternic, proactiv și a unei societăți echilibrate, pentru a mări încrederea investitorilor în economia românească;*

Cadrul macroeconomic configurat pentru perioada 2017-2020 a luat în considerare măsurile fiscal bugetare adoptate în perioada 2015-2016, reprezentate de prevederile noului Cod fiscal, stimulative atât pentru populație cât și mediul investițional și de afaceri, majorările salariale adoptate cu impact asupra consumului și investiției, actele normative adoptate de noul Guvern la începutul anului 2017 care vor sta la baza fundamentării indicatorilor bugetari pentru anul 2017, asigurându-se astfel caracterul predictibil și sustenabil al acestora.

Proiecția indicatorilor bugetari pentru perioada 2016-2020					
	- % din PIB				
	2016	2017	2018	2019	2020
VENITURI buget general consolidat (cash)	29,5	31,2	32,4	32,9	32,8
CHELTUIELI buget general consolidat (cash)	31,9	34,2	35,3	35,5	34,8
SOLD buget general consolidat (cash)	-2,41	-2,96	-2,96	-2,56	-2,00
SOLD buget general consolidat (ESA)	-2,82	-2,98	-2,92	-2,53	-2,02
SOLD structural	-2,57	-2,91	-2,97	-2,68	-2,25

Sursa MFP

- **Veniturile bugetare** proiectate pentru anul 2017 reprezintă 31,2 % din PIB, 32,4 % în anul 2018 urmând ca în anul 2020 să reprezinte 32,8% din PIB, evoluție determinată de evoluția indicatorilor macroeconomici pe orizontul de referență, precum și de actele normative adoptate până la acest moment.
- **Cheltuielile bugetare** proiectate pentru anul 2017 reprezintă 34,2% din PIB, ajungând în anul 2020 la 34,8 % din PIB, consemnându-se o creștere de 0,6 puncte procentuale, în condițiile în care cheltuielile cu investițiile cresc cu 2,0 puncte procentuale în 2020 față de 2017.

De remarcat că pentru anul 2016 **se estimează un deficit bugetar cash** de 2,41 % din PIB, **ceea ce corespunde unui deficit ESA de 2,82 % din PIB și unui deficit structural de 2,57% din PIB**. În aceste condiții, se constată că soldul structural se abate de la MTO (1% din PIB) începând cu anul 2016. Această evoluție a fost determinată de relaxarea fiscală începută în perioada 2015-2016 (noul cod fiscal și majorările salariale și ale unor drepturi de natura asistenței sociale) și continuată prin măsurile adoptate recent de noul Guvern, (creșterea salariului minim, eliminare contribuții pentru pensionari, neimpozitarea pensiilor sub 2000 lei, adoptarea legii privind eliminarea a 102 taxe, creșterea valorii punctului de pensii) care produc efecte începând cu anul 2017.

- Pentru anul 2017 se estimează **un nivel al deficitului bugetar** (cash) de 2,96 % din PIB, în timp ce deficitul ESA este estimat la 2,98 % din PIB, care se încadrează în ținta de deficit bugetar de

sub 3% din PIB potrivit prevederilor Tratatului de la Maastricht. Pe orizontul de referință 2018-2020, acesta va intra pe o traiectorie de ajustare începând din anul 2018, fiind prognozat să ajungă în anul 2019 la 2,53% din PIB și în anul 2020 la 2,02% din PIB. Conform Notificării fiscale publicată de Eurostat în octombrie 2016, România înregistra al treilea cel mai redus nivel al deficitului bugetar (de 0,8 % din PIB) după Republica Cehă (0,6% din PIB) și Lituania (0,2 % din PIB).

În contextul celor prezentate mai sus, în termeni structurali, **se estimează pe orizontul de referință o deviere de la Obiectivul Bugetar pe Termen Mediu (OTM) stabilit pentru România, respectiv 1% din P.I.B., deficitul structural pe anul 2017 fiind estimat la 2,91% din P.I.B., în anul 2018 la 2,97% din P.I.B., urmând să înregistreze o traiectorie descendentă începând cu anul 2019, respectiv 2020.**

Chiar în condițiile manifestării acestui risc, devierea de la OTM **s-ar produce în condițiile menținerii, pe întreg orizontul de planificare, a unui nivel sustenabil al datoriei publice de sub 40% din PIB.**

Estimarea soldului bugetar structural, în pofida faptului că reflectă mai fidel poziția fiscală a unei economii, prezintă o anumită incertitudine asociată proiecției acestuia. Astfel, valoarea soldului structural este dependentă de nivelul decalajului de producție, la rândul său dependent de PIB potențial, o mărime neobservabilă care este supusă deseori unor revizuri mai mult sau mai puțin semnificative în funcție de revizuirea datelor statistice și de metodologia folosită.

Înregistrarea de către deficitul ESA și a celui structural a unor valori mai mici către sfârșitul intervalului de prognoză față de anul 2016, ***va avea în vedere păstrarea echilibrelor macroeconomice restaurate cu atâta efort, condiție esențială a unui proces sustenabil de convergență reală.***

Evoluția estimată pentru anul 2017 a principalilor indicatori macroeconomici și bugetari este următoarea:

INDICATORI MACROECONOMICI AI CONSTRUCȚIEI BUGETARE

PRINCIPALII INDICATORI MACROECONOMICI - SINTEZĂ

Indicatori	Anul 2017
PIB - milioane lei	815.195
Creștere economică %	5,2
Inflația medie anuală %	1,4
Curs mediu lei/euro	4.46
Venituri BGC - milioane lei	254.717
Ponderea veniturilor totale în PIB	31,2
Cheltuieli BGC - milioane lei	278.817
Ponderea cheltuielilor totale în PIB	34,2
Deficit - milioane lei	24.100
Deficit - pondere în PIB	2,96
Șomeri (număr total persoane)	387.000
Câștig salarial mediu net lei lunar	2.274

Contribuția componentelor de utilizare la creșterea reală a PIB

	- procente -	
	2016	2017
PRODUSUL INTERN BRUT	4,8	5,2
Cererea internă	6,8	6,5
Consum final	5,8	4,7
- Cheltuielile cu consumul privat, din care:	5,3	4,5
-- Cheltuielile cu consumul final al populației	5,3	4,5
- Cheltuielile cu consumul guvernamental*, din care:	0,4	0,2
-- Consumul colectiv efectiv al administrației publice	0,2	0,1
Formarea brută de capital	1,0	1,7
- Formarea brută de capital fix	1,6	1,8
- Modificarea stocurilor	-0,5	-0,1
Exportul net	-2,0	-1,3
Exportul de bunuri și servicii	1,9	2,3
Importul de bunuri și servicii	3,9	3,6

Notă: Eventuale neconcordanțe la însumare sunt ca urmare a rotunjirilor.

*) Consumul guvernamental include consumul individual și consumul colectiv al administrației publice

Contribuția ramurilor la creșterea reală a PIB		
	- procente -	
	2016	2017
Industrie	0,6	1,4
Agricultură, silvicultură, pescuit	0,2	0,1
Construcții	0,2	0,4
Total servicii	3,4	2,9
Impozite nete pe produs	0,4	0,4
PRODUS INTERN BRUT	4,8	5,2

Notă: Eventuale neconcordanțe la însumare sunt ca urmare a rotunjirilor.

Creșterea economică pentru anul 2017 este estimată la 5,2% cu contribuția următorilor factori:

- ✓ **Cererea internă** va reprezenta motorul creșterii economice, iar pe latura ofertei se estimează o îmbunătățire a activității economice în toate sectoarele, în special în ramurile industriale cu potențial ridicat de export și în sectorul construcțiilor, care poate fructifica necesarul de infrastructură existent.
- ✓ **Ritmul mediu anual de creștere a formării brute de capital fix** va fi de 7,2%
- ✓ **Cheltuielile cu consumul final al populației** se vor majora cu 7,2%.
- ✓ **Măsuri care să asigure o mai bună participare pe piața muncii** în scopul atingerii până în 2020 a unei rate de ocupare de 70% pentru populația în vârstă de 20-64 ani, în concordanță cu prioritățile Strategiei Europa 2020, context în care vor fi inițiate o serie de reforme și inițiative, menite să promoveze o piață a muncii performantă, dinamică și flexibilă care să asigure accesul majorității cetățenilor la locuri de muncă de calitate, în funcție de competențele și abilitățile lor, la venituri decente și fără discriminare. Se așteaptă o majorare a numărului de salariați de 4,3%, concomitent cu reducerea ratei șomajului înregistrat la 4,3% la sfârșitul anului 2017.
- ✓ **Susținerea mediului de afaceri pentru a crea premisele unei creșteri sustenabile.**
 - Începând cu 1 ianuarie 2017, au fost promovate măsuri care să susțină investițiile, **prin aplicarea nelimitată în timp a facilității fiscale de scutire de impozit a profitului reinvestit**, impactul economic așteptat îl reprezintă creșterea atractivității mediului investițional, creșterea competitivității și a productivității muncii.
 - **Pentru stimularea activităților de inovare, cercetare și dezvoltare** în vederea creării de locuri de muncă bine plătite, încurajarea capitalului autohton, atragerea investițiilor străine directe mai ales în sectoarele cu valoare adăugată ridicată, **contribuabilii** care desfășoară exclusiv activități de inovare, cercetare-dezvoltare **sunt scutiți de la plata impozitului pe profit în primii 10 ani de activitate, începând cu anul 2017.**
 - Începând cu februarie 2017, **pentru susținerea mediului de afaceri prin încurajarea înființării și dezvoltării microîntreprinderilor** au fost luate următoarele măsuri :

- ✚ modificarea uneia dintre condițiile ce trebuie îndeplinită de persoanele juridice române pentru încadrarea în definiția microîntreprinderii în sensul majorării limitei veniturilor realizate la data de 31 decembrie a anului fiscal precedent de la 100.000 euro la 500.000 euro.
 - ✚ **stabilirea unei cote de impozitare de 1% pentru microîntreprinderile care au unul sau mai mulți salariați** și eliminarea cotei de impozit de 2% pentru microîntreprinderile care au un salariat, măsură care vizează stimularea creării de noi locuri de muncă și pentru așezarea echitabilă a sarcinii fiscale între microîntreprinderi.
- **Sprijinirea sectorului IMM** -contributor de importanță strategică la creșterea economică și crearea de locuri de muncă, sectorul întreprinderilor mici și mijlocii va beneficia din partea statului de **finanțarea unor scheme privind ajutorul de stat** având ca obiectiv dezvoltarea regională prin stimularea realizării de investiții, creării de noi locuri de muncă, modernizarea sau dezvoltarea IMM-urilor, asigurarea dezvoltării economice durabile;

Programe derulate pe orizontul 2008 – 2016

- ✚ programul "Ajutoare de stat pentru finanțarea proiectelor de investiții";
- ✚ programul "Transferuri în cadrul schemelor de ajutor de stat reprezentând sume restituite la acciză pentru motorina utilizată drept combustibil.

Scheme de ajutor de stat H.G.

- ✓ *H.G. nr. 1680/2008 pentru instituirea unei scheme de ajutor de stat privind asigurarea dezvoltării economice durabile*
- În prezent sunt 40 de proiecte de investiții aprobate în perioada 2009-2014, care totalizează 4.657,51 mil. lei și vor crea **12.377 noi locuri de muncă**
- ✓ *H.G. nr. 753/2008 pentru instituirea unei scheme de ajutor de stat privind dezvoltarea regională prin stimularea investițiilor*
- În prezent sunt 2 proiecte de investiții aprobate în perioada 2008-2014, care totalizează 1.533,78 mil. lei care și vor crea **1.012 noi locuri de muncă**.
- ✓ *H.G. nr. 332/2014 privind instituirea unei scheme de ajutor de stat pentru sprijinirea investițiilor care promovează dezvoltarea regională prin crearea de locuri de muncă*
- Numărul total estimat al întreprinderilor** care urmează să beneficieze de ajutor de stat în baza schemei **este de 1.700**. Prin această schemă se intenționează încurajarea participării active a întreprinderilor la reducerea decalajelor economice dintre regiuni și redresarea economiei românești, prin realizarea de investiții și **crearea a peste 35.000 de noi locuri de muncă**.
- ✓ *H.G. nr. 807/2014 pentru instituirea unei scheme de ajutor de stat având ca obiectiv stimularea investițiilor cu impact major în economie*
- Numărul total estimat al întreprinderilor care urmează să beneficieze de ajutor de stat în baza schemei **este de 150 întreprinderi**.
- ✓ **Stimularea potențialului de creștere economică** –o modalitate concretă prin care pot fi livrate concomitent societății un avans economic solid și menținerea echilibrilor interne și

externe ale economiei prin politici structurale care să conducă la câștiguri permanente de productivitate.

- **Reforme structurale în sectorul companiilor, respectiv îmbunătățirea guvernancei corporative** reprezintă o prioritate pentru guvern, vizând reforma managementului privat la companiile de stat din domenii strategice (cu contracte standard, criterii de performanță și plată în funcție de performanță).
- **Consolidarea investițiilor publice, în special în infrastructură**, prin îmbunătățirea productivității totale a factorilor, prin investiții în **cercetare și inovare** și prin creșterea **eficienței energetice**, este esențială pentru stimularea creșterii potențiale, care ar genera o expansiune economică mai echilibrată.
- + **Pentru eficientizarea utilizării fondurilor Programului Național de Dezvoltare Locală** a fost îmbunătățită procedura operațională pentru implementarea acestui program prin preluarea criteriilor propuse de BM în etapa analizei de specialitate realizată la nivelul MDRAP fiind *monitorizate investițiile derulate în cadrul PNDL*:
- + **Master Planul General de Transport** are în vedere realizarea unui sistem eficient, durabil, flexibil în domeniul feroviar, naval, aerian multimodal, evidențiindu-se **alocările de fonduri necesare pe programe europene, pentru perioada 2014-2020**. Modernizarea și dezvoltarea transportului va fi abordată **plecând de la principiul asigurării siguranței și securității, fiind un suport important al activității economice și sociale pentru îmbunătățirea calității vieții**.
- + **Creșterea gradului de absorbție a fondurilor structurale și de coeziune**; Astfel, continuarea eforturilor de creștere a ratei de absorbție a fondurilor europene, precum și a eficienței utilizării acestora, inclusiv prin evaluarea periodică a modului de alocare a fondurilor pentru proiectele prioritare la nivel național și regional, **rămâne un imperativ pentru creșterea rolului acestor resurse financiare la dezvoltarea economică a României**.

Guvernul își propune accelerarea ritmului de cheltuire a fondurilor europene pentru a ajunge la o rată de 72,5% până la 31 decembrie 2020 și 100% până la 31 decembrie 2023.

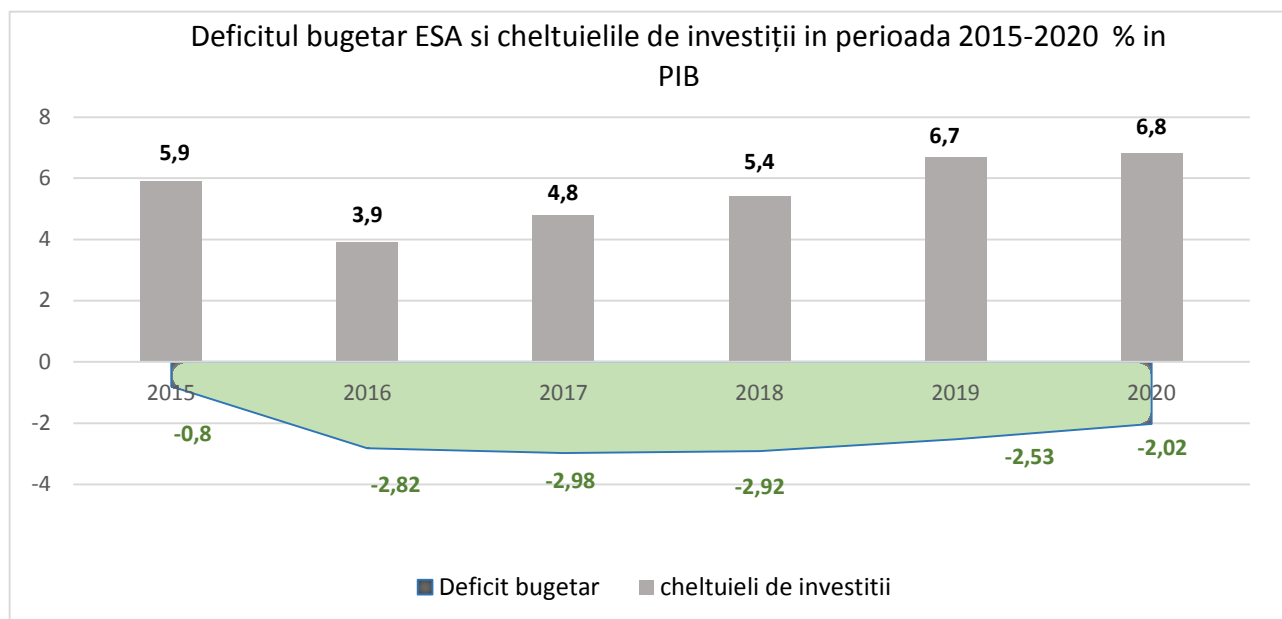
În exercițiul financiar 2014-2020 alocarea totală a României este de peste 43 miliarde euro, din care 22,9 miliarde euro prin Politica de Coeziune și aproximativ 20 miliarde euro prin Politica Agricolă Comună și Politica Maritimă Integrată, ceea **ce reprezintă o soluție pentru stimularea economiei** mai ales în contextul constrângerilor impuse de noul pact fiscal.

2. Alocarea unor sume importante pentru susținerea investițiilor publice prin prioritizarea investițiilor publice semnificative pentru asigurarea infrastructurii și serviciilor, pentru îmbunătățirea calității vieții, cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix;

Cheltuielile de investiții în perioada 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	realizari	execuție preliminată	propuneri	estimări	estimări	estimări
Cheltuieli totale BGC (mil. lei)	243.426	242.016	278.817	310.293	335.885	352. 710
- % din PIB	34,2	31,9	34,2	35,3	35,5	34,8
Cheltuieli de investiții BGC (mil. lei)	41.568	29.535	39.435	47.611	63.496	69.194
% din cheltuieli totale	17,1	12,2	14,0	15,3	18,9	19,6
- % in PIB	5,9	3,9	4,8	5,4	6,7	6,8

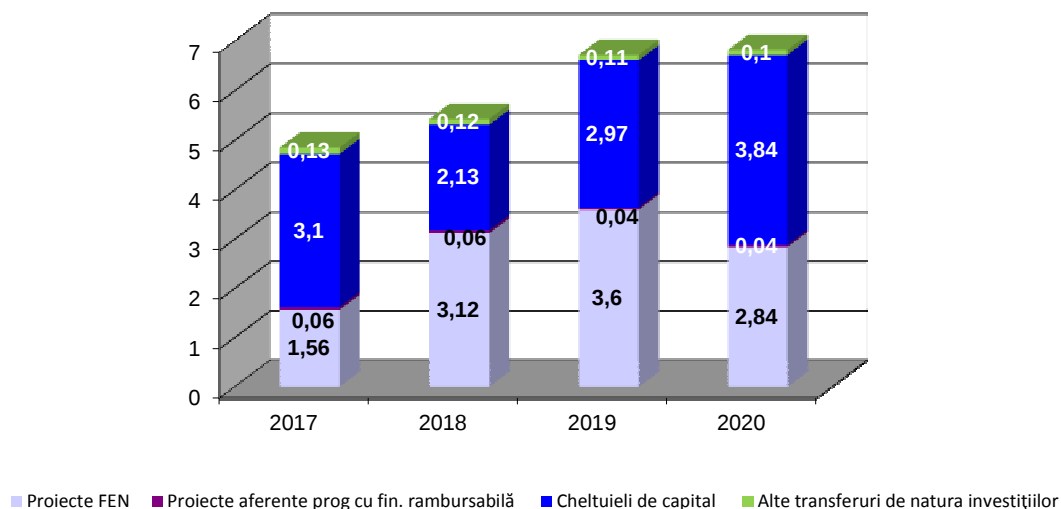
Notă: Cheltuielile de investiții cuprind cheltuielile aferente programelor cu finanțare din fonduri externe nerambursabile postaderare (FEN postaderare), cheltuieli de capital și cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă.

În perioada 2015-2020 cheltuielile de investiții s-au situat în permanență semnificativ peste nivelul deficitului bugetar. Investițiile susținute din fonduri naționale și europene, dar și măsurile conținute de noul Cod fiscal , precum și măsurile fiscale adoptate la începutul anului 2017 pot determina încurajarea mediului de afaceri să investească.

O prioritate majoră a Guvernului o reprezintă îmbunătățirea procesului de evaluare, selecție, priorizare și implementare a investițiilor publice, pentru a spori absorbția fondurilor europene, în vederea descongestionării spațiului fiscal și a susținerii creșterii economice.

Structura cheltuielilor de investitii pe anii 2017-2020
% din P.I.B.

În anul 2017 cheltuielile destinate investițiilor însumează 39,4 miliarde lei, reprezentând aproximativ 4,8 % în PIB, pentru ca în anul 2018 acestea să fie estimate la 47,6 miliarde lei, în anul 2019 estimarea se situează la 63,5 miliarde lei și o pondere în PIB de 6,7 % din PIB, în anul 2020 acestea sunt estimate la 69,2 miliarde lei, respectiv o creștere de 29,8 miliarde lei față de anul 2017.

3. Crearea unei politici fiscale predictibile pentru sustinerea mediului de afaceri și stimularea investițiilor în sectoarele cu valoare adăugată ridicată, simplificarea fiscalității și fluidizarea proceselor interne, care să creeze premisa unei creșteri economice sustenabile;

Eliminarea celor 102 taxe printr-un act normativ cu putere de lege continuă procesul de simplificare a fiscalității și de debirocratizare început în ultimii ani, contribuind la creșterea consumului, creșterea încrederii în instituțiile statului dar și la o poziționare mai bună a României în clasamentele mondiale de tip Doing Business, pentru ca în anul 2018 țara noastră să ajungă în rândul țărilor cu cel mai mic număr de taxe din lume, dar și cu cea mai mică povară fiscală.

Principalele măsuri fiscale întreprinse în anul 2017 și perspectiva 2018-2019 sunt prezentate pe larg în capitolul 4 al raportului.

4. Măsuri adoptate de Guvern privind stimularea consumului prin adoptarea unor măsuri salariale pentru unele categorii de personal din sectorul bugetar, concomitent cu adoptarea unor măsuri sociale pentru asigurarea protecției sociale și securității sociale pentru persoane vârstnice, pensionari, studenți și categoriile cele mai vulnerabile.

Programul de guvernare asumat de Guvern în domeniul muncii, protecției sociale, familiei, persoanelor vârstnice răspunde, în primul rând, nevoilor și cerințelor dezvoltării

României pentru perioada 2017-2020. Impletirea strategiilor de creștere economică cu cele sociale vor avea ca **obiectiv principal asigurarea unui parcurs constant către îmbunătățirea nivelului de trai al populației, pentru întărirea coeziunii sociale și reducerea decalajelor față de statele dezvoltate ale Uniunii Europene.** Principalele masuri:

- Începând cu data de 1 februarie 2017, **salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată**, sumă stabilită în bani care nu include sporuri și alte adaosuri, **se stabilește la 1.450 lei lunar**, pentru un program complet de lucru de 166,00 ore, în medie, pe lună, în anul 2017, reprezentând 8,735 lei/oră. *Măsura va avea efecte pozitive asupra creșterii economice și asupra stimulării ocupării și reducerii muncii la negru, asigurând creșterea nivelului de trai și reducerea decalajelor sociale.*
- **personalul plătit din fonduri publice din instituțiile și autoritățile publice ale administrației publice locale beneficiază de majorarea cu 20%** față de nivelul acordat pentru luna ianuarie 2017 a cuantumului brut al salariilor de bază/indemnizațiilor, precum și a cuantumului sporurilor, indemnizațiilor și al celorlalte elemente ale sistemului de salarizare care fac parte din salariul brut, în măsura în care personalul respectiv își desfășoară activitatea în aceleași condiții.
- **Începând cu 1 februarie 2017 personalul din cadrul instituțiilor publice de spectacole sau concerte, indiferent de subordonarea acestora, beneficiază de majorarea cu 50%** față de nivelul acordat pentru luna ianuarie 2017 a cuantumului brut al salariilor de bază, precum și a cuantumului sporurilor, indemnizațiilor, compensațiilor și al celorlalte elemente ale sistemului de salarizare care fac parte din salariul brut, în măsura în care personalul respectiv își desfășoară activitatea în aceleași condiții.
- **Începând cu data de 1 iulie 2017, valoarea punctului de pensie se majorează la 1000 lei.**
- **Începând cu 1 martie 2017, nivelul indemnizației sociale pentru pensionari**, prevăzută de Ordonanța de urgență a Guvernului nr 6/2009 privind instituirea pensiei sociale minime garantate, **va crește la 520 lei.**
- **Finanțarea drepturilor asistenților personali ai persoanelor cu handicap grav sau a indemnizațiilor lunare ale persoanelor cu handicap grav**, acordate potrivit Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare, **se asigură integral de la bugetul de stat, din sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată**, în baza numărului de beneficiari comunicat de unitățile administrativ-teritoriale. Din punct de vedere social, se asigură îmbunătățirea calității vieții persoanelor cu handicap, realizată în funcție de nevoile individuale ale persoanelor cu handicap, luând în considerare integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu handicap.
- **studenții înmatriculați la forma de învățământ cu frecvență, în instituțiile de învățământ superior acreditate, beneficiază de gratuitate la transport intern feroviar** la toate categoriile de trenuri, clasa a II-a.
- **cuantumul alocat pentru constituirea fondului de burse și protecție socială a studenților se stabilește la 201 lei/ lună** pe perioada derulării activităților didactice/student de la învățământul cu frecvență, fără taxă de studii.

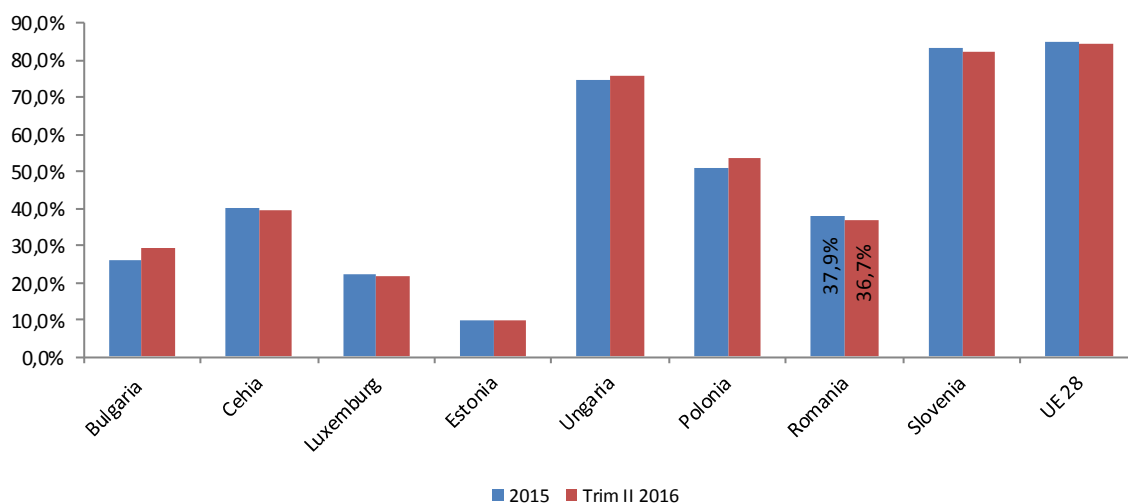
- **Scutirea de impozit pentru pensiile mai mici sau egale cu 2.000 de lei;**
- **eliminarea obligației pensionarilor de a plăti contribuții sociale de asigurări de sănătate.**

5. Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management al datoriei publice

Datoria guvernamentală, conform metodologiei UE, s-a situat la sfârșitul anului 2015 la un nivel de 37,9% din PIB, net inferior plafonului de 60% stabilit prin Tratatul de la Maastricht. Din datoria guvernamentală, la sfârșitul anului 2015, datoria internă a reprezentat 19,0% din PIB, iar datoria externă a fost de 18,9% din PIB. De asemenea, la sfârșitul lunii noiembrie 2016, datoria guvernamentală a reprezentat 37,9% din PIB, din care datoria internă a reprezentat 19,6% din PIB, iar datoria externă a fost de 18,3% din PIB.

La nivelul țărilor membre ale Uniunii Europene, la sfârșitul trimestrului II 2016, România s-a situat pe locul 4 între statele membre UE cu cel mai scăzut nivel de îndatorare, după Estonia (9,7%), Luxemburg (22,0%) și Bulgaria (29,4%).

Comparatii UE (% datoria guvernamentala în PIB)

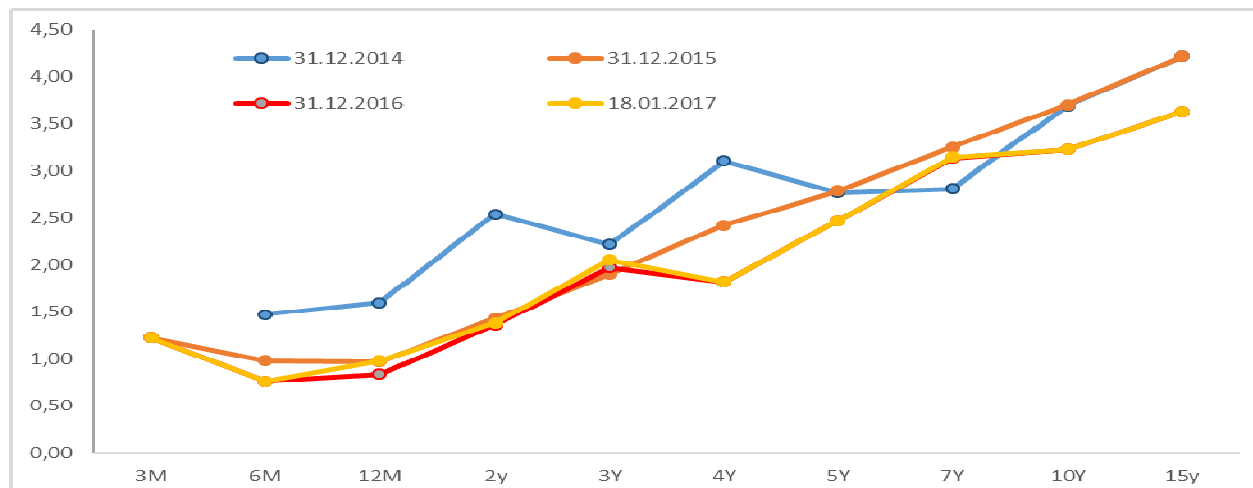
Sursă: Eurostat newsrelease euroindicators 205/2016 – 24 October 2016

În anul 2016 finanțarea deficitului bugetului de stat și refinanțarea datoriei publice guvernamentale s-a realizat în principal din surse interne și în completare din surse externe, MFP continuând să mențină o abordare flexibilă și transparentă în realizarea procesului de finanțare, și a reacționat prompt la modificările contextului de piață și în comportamentul investitorilor.

Randamentele titlurilor de stat au urmat un trend descendent în primele trei trimestre ale anului 2016, ulterior evoluția în creștere a acestora fiind marcată în principal de o serie de evenimente externe, cum ar fi rezultatele alegerilor din SUA și așteptările mediului investițional de creștere a dobânzii de referință de către Rezerva Federală a SUA, concretizate prin creșterea dobânzii cu 25 bps de către FED în ședința din luna decembrie. Votul din Marea Britanie de ieșire din Uniunea Europeană din luna iunie 2016 nu a avut un impact negativ asupra randamentelor, dimpotrivă acestea au înregistrat scăderi, România fiind singura țară din regiune cu cele mai accentuate

reduceri ale randamentelor. Cu toate că alegerile din SUA au generat începând cu luna noiembrie o serie de creșteri ale randamentelor, acestea se situează sub nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2015, îndeosebi pe maturități mai mari de 3 ani.

Evoluția curbei de randamente a titlurilor de stat pe piața primară

Sursa: MFP

6. Îmbunătățirea și consolidarea guvernancei bugetare, creșterea transparenței bugetare și eficientizarea cheltuielilor publice

Ministerul Finanțelor Publice acordă o atenție deosebită procesului de instituționalizare a analizei cheltuielilor publice, prin crearea unei structuri responsabile cu realizarea acestor analize și elaborarea unor recomandări pertinente pentru ministere care să conducă la o alocare optimă a resurselor. **Transparentizarea și eficientizarea cheltuielilor publice vor contribui la creșterea spațiului fiscal pentru investiții, îmbunătățirea sustenabilității finanțelor publice pe termen mediu și lung, creșterea capacității de absorbție a fondurilor europene și creșterea predictibilității politicii bugetare pe termen mediu.**

2.2 Obiectivul bugetar pe termen mediu

2.2.1 PIB potențial și output – gap

În intervalul 2017-2020, produsul intern brut potențial va crește cu un ritm mediu anual de 5,1%. Aceste estimări s-au realizat utilizând metodologia comună și agreată la nivelul tuturor celor 28 de state membre. Această evoluție prognozată a PIB potențial este rezultatul unor contribuții pozitive ale tuturor factorilor de producție, cea mai importantă fiind cea a productivității totale a factorilor, urmată de contribuția importantă a stocului de capital.

Trebuie menționat faptul că efectele redresării economice se reflectă în creșterea numărului de locuri de muncă, precum și în îmbunătățirea ratei de ocupare a forței de muncă. Astfel, factorul muncă (exprimat prin numărul total de ore lucrate) trece la o contribuție pozitivă la creșterea potențială începând cu anul 2016.

Output-gap, diferența dintre nivelurile PIB și PIB potențial exprimată ca procent din PIB potențial, se închide în anul 2018.

- Contribuția factorilor la creșterea PIB potențial -

	Contribuții - % -				
	PIB potențial	Capital	Muncă	PTF	Output Gap
2015	3.2	1.1	-0.3	2.4	-1.5
2016	4.0	1.2	0.1	2.7	-0.7
2017	4.6	1.4	0.3	2.9	-0.2
2018	5.1	1.5	0.4	3.1	0.1
2019	5.4	1.7	0.4	3.2	0.4
2020	5.4	1.9	0.2	3.3	0.7

Notă: Diferențele la însumare, unde este cazul, se datorează rotunjirilor

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

Ritmul mediu anual de creștere a PIB potențial estimat de Comisia Europeană este de 3,7% pentru intervalul 2017-2018. Pentru aceeași perioadă ritmul mediu anual de creștere în estimările naționale este de 4,9%. Această discrepanță de circa 1 punct procentual provine, în principal din două surse, respectiv dinamici mai mari ale formării brute de capital fix în cazul prognozei naționale și un orizont de prognoză de 2 ani în cazul DGEFIN (2018) față de unul de 4 ani în cazul statelor membre (2020).

De asemenea, este de menționat că estimările Comisiei Europene sunt cele din Prognoza de toamnă 2016, în care creșterea economică pentru anii 2017 și 2018 nu ia în considerare impactul măsurilor din Programul de guvernare, fiind mult sub cadrul macroeconomic avut în vedere la fundamentarea bugetului pe 2017.

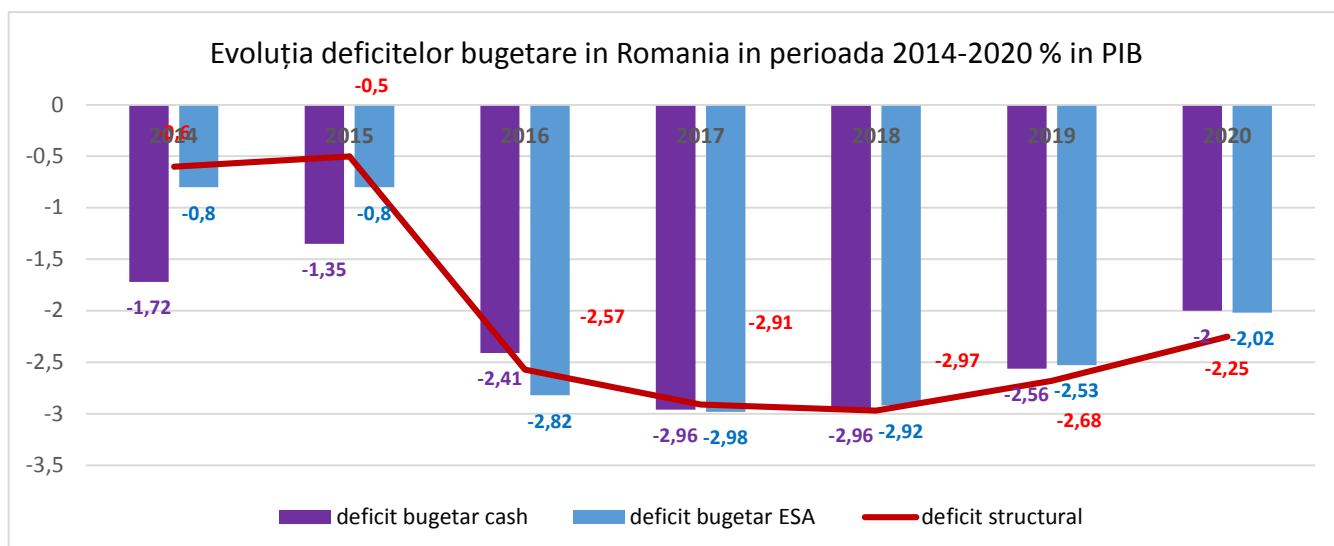
2.2.2 Evoluția deficitului structural în perioada 2014-2020

Deficite bugetare în perioada 2014-2020

- % din PIB

Deficite bugetare	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Deficit ESA	-0,8	-0,8	-2,82	-2,98	-2,92	-2,53	-2,02
Deficit Structural	-0,6	-0,5	-2,57	-2,91	-2,97	-2,68	-2,25
Deficit cash	-1,72	-1,35	-2,41	-2,96	-2,96	-2,56	-2,00

sursă : Eurostat, Previziunile de toamna 2016 ale CE, MFP și CNP

După cum se observă în tabelul de mai sus, România a înregistrat progrese depline în ceea ce privește încadrarea în obiectivul bugetar pe termen mediu, definit în termeni de deficit structural în perioada 2014 - 2015, care a atins un nivel de 0,6% din PIB, și respectiv 0,5 % din PIB, ceea ce corespunde prevederilor Tratatului privind Stabilitatea, Coordonarea și Guvernanța în cadrul Uniunii Economice și Monetare.

Se constată că soldul structural se abate de la MTO (1% din PIB) începând cu anul 2016. Motivul principal pentru care se înregistrează această evoluție îl constituie relaxarea fiscală începută în perioada 2015-2016 (noul cod fiscal și majorările salariale și ale unor drepturi de natura asistenței sociale) și continuată prin măsurile adoptate recent (eliminarea contribuțiilor pentru pensionari, neimpozitarea pensiilor sub 2000 lei, lege privind eliminarea a 102 taxe) care produc efecte începând cu anul 2017, precum și prin măsurile prevăzute de Programul de guvernare 2017-2020.

În contextul celor prezentate mai sus, în termeni structurali, se estimează o deviere pe orizontul de referință de la Obiectivul Bugetar pe Termen Mediu (OTM) stabilit pentru România, respectiv 1% din P.I.B., deficitul structural pe anul 2017 fiind estimat la 2,91 % din P.I.B., în anul 2018 la 2,97% din P.I.B. urmând să înregistreze o traiectorie descendentă începând cu anul 2019, respectiv 2020.

Chiar în condițiile manifestării acestui risc, devierea de la OTM s-ar produce în condițiile menținerii, pe întreg orizontul de planificare, a unui nivel sustenabil al datoriei publice de sub 40% din PIB, obiectivul final al regulilor europene în materia deficitului bugetar fiind astfel asigurat.

2.2 .3 Importanța respectării obiectivului bugetar pe termen mediu

Recuperarea din devierea OTM începând cu anul 2019 ar putea genera spațiu fiscal suficient pentru unele măsuri discreționare de politică bugetară, de exemplu, creșterea investițiilor publice în infrastructură.

Recuperarea din deviere la finele intervalului de prognoză este necesară și din punct de vedere al faptului că o deteriorare a poziției structurale a finanțelor publice ar avea drept consecință o reacție potențială a piețelor cu consecințe asupra majorării costurilor de finanțare a deficitului bugetar.

Capitolul 3 Evoluții macroeconomice și bugetare

3.1. Execuția bugetară în anul 2016

Execuția preliminară a bugetului general consolidat în anul 2016

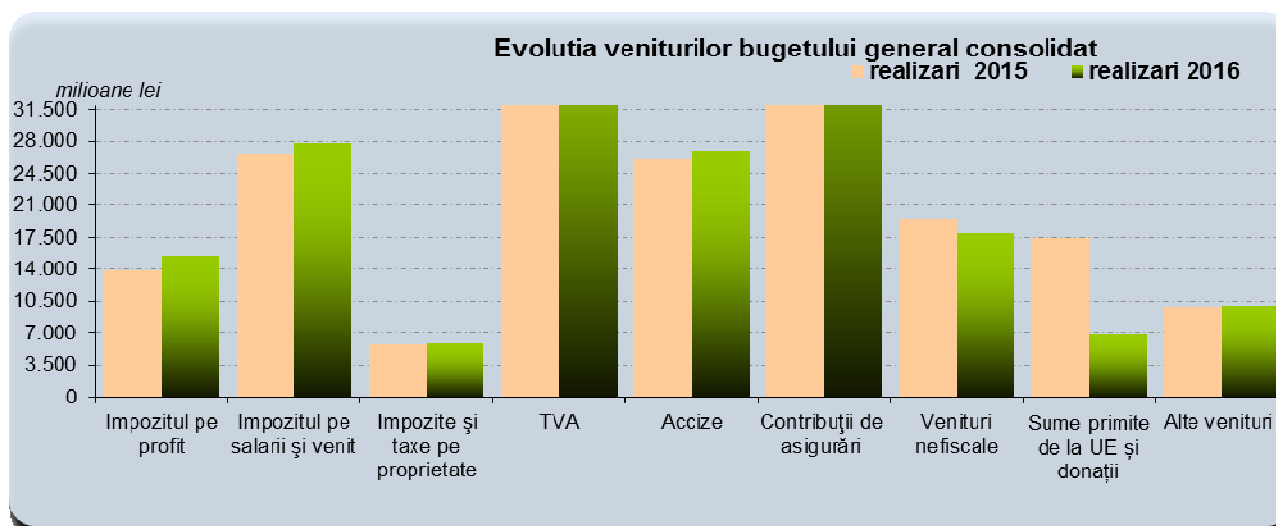
Deficit bugetar cash

		2015	2016	Diferențe 2016 față de 2015
Deficit	mil. Lei	-9.630,70	-18.294,30	-8.663,6
	% din PIB	-1,35	-2,41	- 0,9

Execuția bugetului general consolidat pe baza datelor operative de executie pe anul 2016 s-a încheiat cu un deficit de **18,3 miliarde de lei**, respectiv 2,41% din PIB.

1. Veniturile bugetului general consolidat, în sumă de 223,7 miliarde de lei, reprezentând 29,5% din PIB, au fost cu 4,3% mai mici în termeni nominali față de anul precedent.

Veniturile încasate din economia internă (fără fonduri de la Uniunea Europeană pre și post-aderare) au fost în sumă de 216,9 miliarde lei (28,6% din PIB), cu 0,3% mai mari față de anul precedent.

S-au înregistrat creșteri față de anul precedent la încasările din: impozitul pe profit (+11,7%), contribuții de asigurări sociale (+6,3%), impozit pe salarii și venit (+4,2%), precum și accize (+3,6%).

În ceea ce privește încasările din TVA, acestea au înregistrat o scădere față de anul 2015 cu 9,6%, în condițiile în care au fost afectate atât de reducerea cotei standard de TVA de la 24% la 20% începând cu 1 ianuarie 2016, care s-a reflectat în încasările din februarie, cât și de introducerea unei cote reduse la alimente de 9%, aplicată de la 1 iunie 2015.

La nivelul administrațiilor locale s-au înregistrat, de asemenea, creșteri față de anul precedent la veniturile nefiscale cu 13,9%, la impozite și taxe pe proprietate cu 6,1% și la taxa pe utilizarea bunurilor cu 1,1%.

Sumele rambursate de U.E. în contul plăților efectuate au înregistrat o scădere de 60,7% față de aceeași perioadă a anului precedent cu mențiunea că în bugetul general consolidat, sunt înregistrate numai sumele rambursate aferente proiectelor ai căror beneficiari sunt instituțiile publice, nefiind incluse și cele destinate sectorului privat, gradul de realizare al programului fiind de 50,7%.

2. Cheltuielile bugetului general consolidat, în sumă de 242,0 miliarde de lei, s-au redus în termeni nominali cu 0,6% față de anul precedent și cu 2,3 puncte procentuale ca pondere în PIB.

Cheltuielile de personal au crescut cu 9,5% față de anul trecut fiind determinate, în principal, de majorările salariale acordate în a doua parte a anului 2015 și de majorarea salariului minim brut pe țară.

Majorările salariale acordate în a doua parte a anului 2015 au fost de 12% pentru personalul din instituțiile publice locale, 25% pentru personalul din sistemul public sanitar și pentru personalul din sistemul public de asistență socială, de 5% din luna septembrie 2015 și de 15% din luna decembrie 2015 pentru personalul din învățământ, 10% pentru personalul din sistemul bugetar exclusiv sănătate, învățământ și asistență socială. Majorarea salariului minim brut pe țară a fost de 75 de lei începând cu 1 iulie 2015, de la 975 de lei la 1.050 de lei și cu 200 de lei începând cu 1 mai 2016, de la 1.050 de lei la 1.250 de lei.

De asemenea, începând cu luna august 2016, se aplică prevederile O.U.G. nr. 20/2016 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative.

Cheltuielile cu bunuri și servicii s-au majorat cu 1,2% față de anul precedent, înregistrându-se majorări semnificative în cazul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate, respectiv cu 9,8%.

Cheltuielile cu asistența socială au crescut față de anul precedent cu 7,7%, fiind influențate, în principal, de majorarea cu 5% a punctului de pensie de la 1 ianuarie 2016 și de dublarea alocației de stat pentru copii începând cu 1 iunie 2015 precum și alte măsuri ce au fost aprobate în timpul anului 2016. Toate acestea au condus la suplimentări ale cheltuielilor cu asistența socială, avute în vedere la prima rectificare bugetară. Alți factori care au contribuit la sporirea cheltuielilor sociale sunt: creșterea numărului de beneficiari de ajutor social prin excluderea alocației de stat pentru copii din veniturile familiei la stabilirea ajutorului social (VMG); majorarea indemnizației acordate adultului cu handicap vizual grav prin majorarea cu 25% a salariului net al asistentului social debutant cu studii medii din unitățile de asistență socială din sectorul bugetar, altele decât cele cu paturi, și majorarea numărului de persoane încadrate în diverse tipuri de handicap; majorarea și modificarea modalității de stabilire a indemnizației lunare pentru creșterea copilului și stimulentele de inserție; pensii de serviciu pentru grefieri, personal aeronautic, funcționari publici parlamentari, auditori ai Curții de Conturi.

Dobânzile și subvențiile au înregistrat de asemenea majorări față de realizările anului precedent cu 4,5% respectiv 5,3%.

Cheltuielile pentru investiții, care includ cheltuielile de capital, precum și cele aferente programelor de dezvoltare finanțate din surse interne și externe, au fost de 29,5 miliarde de lei, respectiv 3,9% din PIB.

Arieratele înregistrate de administrația centrală și locală

Arieratele înregistrate de către principalele bugete componente ale bugetului general consolidat la finele anului 2016 au fost în sumă de 201,83 milioane lei (0,027% din PIB).

Această evoluție este datorată în mare parte creșterii arieratelor de unitățile administrativ-teritoriale unde arieratele au crescut cu 105 milioane lei.

ARIERATE

- milioane lei -

Bugetul de stat și Autonome		Bugete Locale		Bugetul Asigurărilor Sociale		TOTAL	
2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
12,99	23,68	72,93	178,15	0,07	0,00	85,99	201,83

3.2. Evoluții și tendințe macroeconomice interne 2016-2020

Evoluții macroeconomice în anul 2016

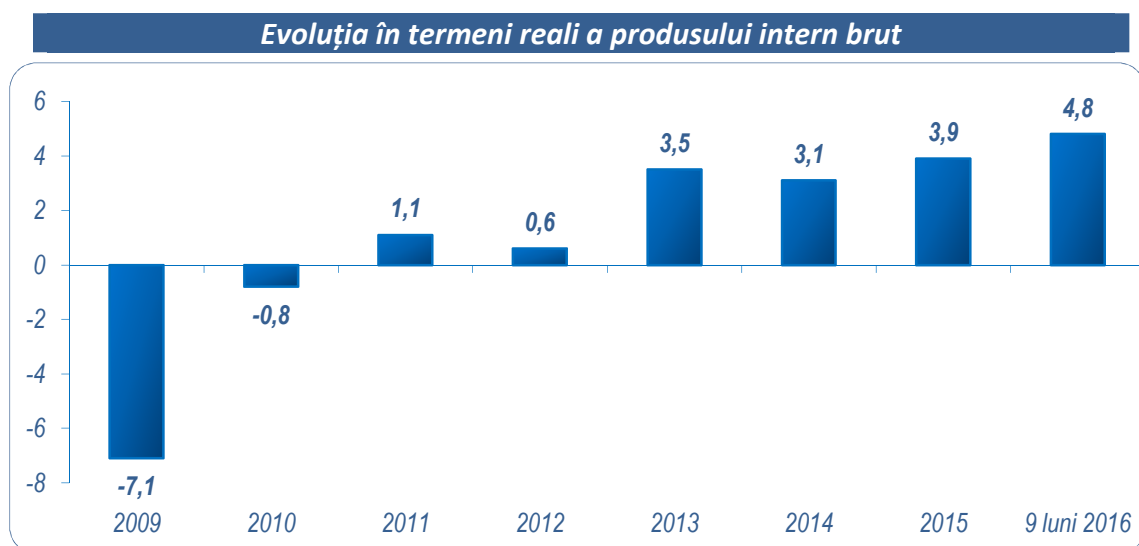
Creșterea economică în primele 9 luni din 2016 a fost de 4,8%

În primele 9 luni 2016, **economia românească a înregistrat o dinamică accelerată**, respectiv o creștere a produsului intern brut de 4,8% față de aceeași perioadă din 2015, creșterea fiind cea mai mare după 2010. Performanța a fost realizată ca urmare a unor dinamici dintre cele mai mari din UE în cele trei trimestre din 2016 (trimestrul I 4,3%, trimestrul II 6,0% și trimestrul III 4,3% față de perioada corespunzătoare din 2015).

- creșterea consumului populației a fost peste cea a FBCF (7,9% față de 4,2%), influența concomitentă a acțiunii măsurilor de relaxare fiscală (reducerea TVA la 1 iunie 2015 și 1 ianuarie 2016) și a majorărilor salariale care au îmbunătățit puterea de cumpărare a populației diminuându-se în trimestrul al III-lea 2016.
- Cererea internă ridicată a fost acoperită atât din producția internă, cât și din stocuri, care au avut cu o contribuție negativă la creșterea PIB de 0,8 puncte procentuale, și din import, care a condus la o contribuție negativă a exportului net, de 1,4 puncte procentuale.
- Din punct de vedere al ofertei interne, este de remarcă faptul că s-au înregistrat creșteri ale valorii adăugate brute în toate sectoarele: în servicii cu 6,6%, în agricultură cu 4,1%, în construcții cu 3,9%, iar în industrie cu 1,8%.

Creșterea economică pe întregul an va fi de 4,8%

Realizările sectoriale din prima parte a anului susțin o creștere economică sustenabilă în anul 2016, cifrele confirmând și chiar depășind estimările oficiale, ceea ce argumentează posibilitatea realizării unei **creșteri economice în 2016 de 4,8%**.

În anul 2016 prețurile de consum au fost, în continuare, în scădere

În anul 2016 prețurile de consum au scăzut pe baza reducerii de la începutul anului a cotei de TVA de la 24% la 20% la restul categoriilor de produse și servicii, dar și a persistenței efectului de bază al măsurii de reducere a TVA la produsele alimentare cu 15 puncte

procentuale din iunie 2015. În aceste condiții, la sfârșitul anului 2016 s-a înregistrat o inflație negativă de 0,54%, iar ca medie anuală o scădere a prețurilor de 1,55%.

Cadrul macroeconomic în 2017 și pe termen mediu

<i>Indicatori</i>	<i>UM</i>	<i>Estimări 2017</i>
<i>Produsul intern brut, prețuri curente</i>	<i>mld lei</i>	<i>815,2</i>
<i>- creșterea reală</i>	<i>%</i>	<i>5,2</i>
<i>Creșterea medie a prețurilor de consum (IPC)</i>	<i>%</i>	<i>1,4</i>
<i>Numărul de șomeri înregistrați la sfârșitul anului</i>	<i>mii pers</i>	<i>387</i>
<i>- rata șomajului înregistrat</i>	<i>%</i>	<i>4,3</i>
<i>Câștigul salarial mediu brut</i>	<i>lei/ luna</i>	<i>3.131</i>
<i>Soldul contului curent</i>	<i>% PIB</i>	<i>-2,3</i>

Creșterea economică va fi de 5,2% în anul 2017 Evoluția economică estimată pentru anul 2017, în condițiile noului Cod fiscal, se va caracteriza printr-o creștere economică de 5,2%, bazată pe creșterea investițiilor și a consumului. Cererea internă va reprezenta motorul creșterii economice, iar pe latura ofertei se estimează o îmbunătățire a activității economice în toate sectoarele, în special în ramurile industriale cu potențial ridicat de export și în sectorul construcțiilor, care poate fructifica necesarul de infrastructură existent.

- Ritmul de creștere a formării brute de capital fix va fi de 7,2%
- Cheltuielile cu consumul final al populației se vor majora cu 7,2%.

Deficitul contului curent al balanței de plăți externe va reprezenta 2,3% din PIB După reducerea semnificativă a ponderii în PIB a deficitului de cont curent până la 1% în perioada 2013-2015, se așteaptă ca aceasta să fie de 2,3% în 2017, cu un deficit comercial FOB-CIF de 6,3% din PIB.

Presiunile pe piața muncii se vor atenua Se așteaptă o majorare a numărului de salariați de 4,3%, concomitent cu reducerea ratei șomajului înregistrat la 4,3% la sfârșitul anului 2017.

Inflația anuală în 2017 va crește Pentru anul 2017, prin dispariția efectului de bază al măsurilor de reducere a cotei de TVA, se estimează că inflația va reveni pe teritoriu pozitiv, ajungând la sfârșitul anului la 1,9%, cu o medie anuală de 1,4%.

Creșterea economică pe termen mediu se va accelera Pentru perioada 2018 - 2020 se estimează că economia românească își va relua creșterea mai susținută, cu un ritm mediu anual de 5,6%. Cererea internă va continua să reprezinte motorul creșterii economice.

- Cheltuielile cu consumul populației se vor majora, în medie, cu 6,1% anual.
- Formarea brută de capital fix se va accelera pe fondul

îmbunătățirii finanțării din economie, cu un ritm mediu anual de 8,3%.

Evoluția indicatorilor macroeconomici pe termen mediu - modificare procentuală față de anul anterior -					
	2016	2017	2018	2019	2020
<i>Produsul intern brut,</i>					
- prețuri curente – mld. lei	758,5	815,2	878,0	946,0	1014,0
- creșterea reală, %	4,8	5,2	5,5	5,7	5,7
<i>Contul curent – mil. euro</i>	-3.755	-4.145	-4.290	-4.290	-4.280
- % din PIB	-2,2	-2,3	-2,2	-2,0	-1,9
<i>Creșterea prețurilor de consum, %</i>					
- sfârșitul anului	-0,54	1,9	2,3	2,2	2,0
- media anuală	-1,55	1,4	2,5	2,3	2,2
<i>Cursul de schimb mediu – lei/euro</i>	4,4908	4,46	4,44	4,42	4,42
<i>Câștigul salarial mediu brut lunar - lei</i>	2.815	3.131	3.418	3.702	3.977
<i>Câștigul salarial mediu net lunar - lei</i>	2.047	2.274	2.476	2.674	2.864
<i>Câștigul salarial real, %</i>	11,9	9,6	6,2	5,6	4,8
<i>Numărul mediu de salariați-mii persoane</i>	4.750	4.954	5.160	5.380	5.600
<i>Numărul de șomeri înregistrați la sfârșitul anului</i>					
- mii persoane	429	387	359	341	312
- rata șomajului înregistrat, %	4,8	4,3	4,0	3,7	3,4

Deficitul contului curent se va menține în limite sustenabile Ponderea în PIB a deficitului de cont curent se va reduce de la 2,2% din PIB în anul 2018 la 1,9% în anul 2020.

Piața muncii va continua să se îmbunătățească Ocuparea forței de muncă se va îmbunătăți, în principal, prin creșterea numărului de salariați cu 646 mii persoane, fiind posibilă creșterea productivității muncii.

Numărul șomerilor înregistrați se va reduce, rata șomajului scăzând până la 3,4% la sfârșitul anului 2020.

Tendința de reducere a inflației va continua Estimările au luat în calcul ani agricoli normali și o ușoară creștere pentru prețul internațional al petrolului.

- După ce în anul 2016 prețurile de consum au înregistrat deflație pentru al doilea an consecutiv, se așteaptă ca din 2017 acestea să revină pe un trend ascendent. Astfel, în perioada 2018 – 2020 se așteaptă o reducere graduală a inflației de la 2,3% în 2018 până la 2,0% la sfârșitul anului 2020, cu o medie anuală în scădere de la 2,5%, la 2,2% în 2020.

3.3. Potențiale riscuri fiscal-bugetare asociate construcției bugetare pe anul 2017 și orizontul 2018-2020

Estimările bugetare și prognozele economice care stau la baza construcției bugetare aferente anului 2017 și orizontul 2018-2020 se pot abate de la nivelurile din **scenariul de bază**, ca urmare a posibilei materializări a numeroase riscuri ce pot apărea atât din surse externe cât și interne, cu implicații diferite pentru evoluția finanțelor publice.

Riscuri macroeconomice

Riscuri asociate perspectivei economice pentru România

Riscurile care pot afecta economia reală și implicit obiectivul de creștere economică sunt în principal de **natură externă**. Economia românească, ca parte a economiei europene, depinde de contextul economic internațional și în special, de creșterea economică din principalele țări partenere din punct de vedere comercial.

Un prim risc pe termen mediu îl reprezintă **ieșirea Marii Britanii din UE**, deși estimările recente ale Comisiei Europene și ale Comisiei Naționale de Prognoză arată că impactul acestui proces este moderat, apreciat până la maxim 0,2% din PIB pe ansamblul UE și mai redus în cazul României.

Prognoza Băncii Mondiale actualizată în luna ianuarie 2017 estimează o **creștere mai mică a economiei globale**, respectiv cu 2,3% în 2016 și cu 2,7% în 2017, față de 2,4% respectiv 2,8% în prognoza publicată în luna iunie 2016, pe fondul unei **activități investiționale reduse, incertitudinilor de ordin politic** precum și a **perturbațiilor de pe piețele financiare** ce caracterizează mai ales economiile avansate.

Previziunile cu privire la **economiile emergente sau în curs dezvoltare** sunt însă mai optimiste reflectând o **activitate economică sporită** mai ales în Brazilia și Rusia. **Estimarea privind creșterea economică a României în 2016 a fost revizuită în sus cu 0,7 puncte procentuale (de la 4,0% în prognoza din iunie 2016 la 4,7% în cea din ianuarie 2017)** datorită **prețurilor reduse pentru materiile prime, intensificării exporturilor de bunuri și servicii, dar și activității investiționale susținute**. Pentru anul 2017, prognoza de creștere economică a rămas neschimbată la 3,7%.

În anul 2016 **prețul petrolului** și-a continuat declinul ajungând la o medie de 42,84\$/baril, cu 15,7% mai puțin decât în 2015. Cu toate acestea, **începând din semestrul II 2016 se remarcă o tendință de revenire a prețului petrolului**, care a ajuns în luna decembrie la un maxim de 52,61\$/baril. În luna ianuarie 2017, conform cotațiilor OPEC, tendința de revenire continuă, înregistrându-se o creștere de 1,6% pe primele 15 zile față de media lunii anterioare.

Pentru anul 2017, conform estimărilor FMI, **este de așteptat ca prețul petrolului să înregistreze un nivel mediu anual de 51,2\$/baril, în creștere cu 19,5% față de anul anterior**. O creștere mai rapidă decât se preconizează a prețurilor la energie ar afecta bugetele gospodăriilor și companiilor.

Tensiunile geopolitice păstrează incertitudinea la nivele ridicate și **pot deveni un mare impediment pentru investiții**, comparativ cu așteptările. Acest risc este încă dificil de cuantificat cu exactitate, întrucât încă nu sunt oficial definite prioritățile și direcțiile de acțiune ale noii administrații din SUA, până acum fiind exprimate doar opinii ale principalilor viitori decidenți de politică externă a SUA.

Mai mult decât atât, **menținerea în continuare a intensității atacurilor teroriste asupra unor țări membre ale UE** (Franța, Belgia, Germania) dar și în Turcia, cel mai important partener comercial al

României din afara UE, amplifică tensiunile geo-politice deja existente. În aceste condiții, **aversiunea la risc a mediului de afaceri poate atinge cote ridicate periclitând un spectru larg al activității economice.**

Însă toate **aceste amenințări** la adresa climatului de stabilitate din cadrul nucleului vest-european **pot reprezenta o oportunitate pentru România** în sensul îndreptării atenției investitorilor către un **spațiu ce prezintă un grad de securitate sporit și un cadru fiscal îmbunătățit și predictibil. România poate atrage fluxuri semnificative de capital oferind mediului de afaceri un climat propice desfășurării operațiunilor economice.**

De asemenea, dacă nu se vor manifesta modificări politice majore la nivel UE (de exemplu legate de tratarea fluxurilor migraționiste), evoluțiile ar putea pune piedici creșterii economice. **Percepția publică asupra numărului tot mai mare de refugiați poate avea un impact negativ asupra încrederii economice**, de unde ar rezulta un **impuls mai redus asupra consumului privat**. O suspendare mai amplă a Schengen-ului și măsurile ce pun în pericol rezultatele de pe piața internă pot avea un impact potențial negativ asupra creșterii economice.

Pe **plan intern**, riscurile sunt în general **echilibrate din punct de vedere al afectării ofertei sau cererii interne iar predominante sunt riscurile pozitive.**

Principalul risc pozitiv este reprezentat de un **efect mai mare de antrenare în economie al măsurilor din programul de guvernare**, atât cele care se adresează firmelor (reducerea poverii fiscale) cât și celor care vizează veniturile populației (majorarea salariului minim, a punctului de pensie, etc).

Un alt **risc pozitiv** cu acțiune pe partea ofertei este reprezentat **de menținerea nivelului actual al prețului produselor energetice (petrol, gaze naturale)** sau chiar o ușoară reducere, în partea a doua a anului 2017, care ar avea un **efect pozitiv asupra competitivității firmelor românești**. Trebuie menționat că în același timp ar beneficia de acest fapt și **gospodăriile populației**, printr-o **creștere a puterii de cumpărare**.

Riscul negativ este dat de **posibilitatea creșterii dobânzii de politică monetară a BNR**, în cazul în care Banca Centrală Europeană ar înăspri politica monetară actuală care asigură un grad ridicat de lichiditate în zona euro sau ar apărea presiuni inflaționiste suplimentare. Efectele negative s-ar vedea pe de o parte în **evoluția creditării** iar pe de altă parte în **puterea de cumpărare a populației** și în **profitabilitatea firmelor**.

Riscurile interne asociate evoluției inflației sunt date de apariția unor condiții meteorologice nefavorabile, cu efect asupra **prețurilor produselor agroalimentare**, în contextul în care prognoza are în vedere ani agricoli normali. Totodată, evenimentele internaționale, care amplifică tensiunile geopolitice recente, ar putea conduce la o **depreciere a cursului de schimb**. Aceste riscuri pot conduce la rate ale inflației peste nivelul prognozat.

Senzitivitatea unor proiecții bugetare la variația unor variabile macroeconomice-cheie

Senzitivitatea veniturilor guvernamentale pentru diferite scenarii și ipoteze

În condițiile în care încasările din impozite și taxe sunt strâns corelate cu evoluțiile: ratei de ocupare în economie, a câștigului mediu și a creșterii economice, în tabelul următor se prezintă impactul asupra veniturilor bugetare, a variației variabilelor economice considerate independente, având ca bază anul 2017.

Comparativ cu scenariul de bază, cel mai ridicat risc în cazul reducerii indicatorilor economici este asociat cu încasările din taxa pe valoarea adăugată și contribuțiile de asigurări sociale.

Senzitivitatea principalelor categorii de impozite pentru diferite scenarii și ipoteze

Categoria de impozite și taxe	Baza macroeconomică	Modificări ale bazei macroeconomice (puncte procentuale)	Modificări ale veniturilor (% din PIB)
1. Impozitul pe venit	Salariul mediu brut	Redus cu 1%	-0,034
	Nivelul de angajare	Redus cu 1%	-0,029
	PIB	Redus cu 1%	
2. Contribuțiile la asigurări sociale	Salariul mediu brut	Redus cu 1%	-0,081
	Nivelul de angajare	Redus cu 1%	-0,083
	PIB	Redus cu 1%	
3. Impozitul pe profit	Salariul mediu brut	Redus cu 1%	
	Nivelul de angajare	Redus cu 1%	
	PIB	Redus cu 1%	-0,022
4. Taxa pe valoarea adăugată	Salariul mediu brut	Redus cu 1%	
	Nivelul de angajare	Redus cu 1%	
	PIB	Redus cu 1%	-0,096

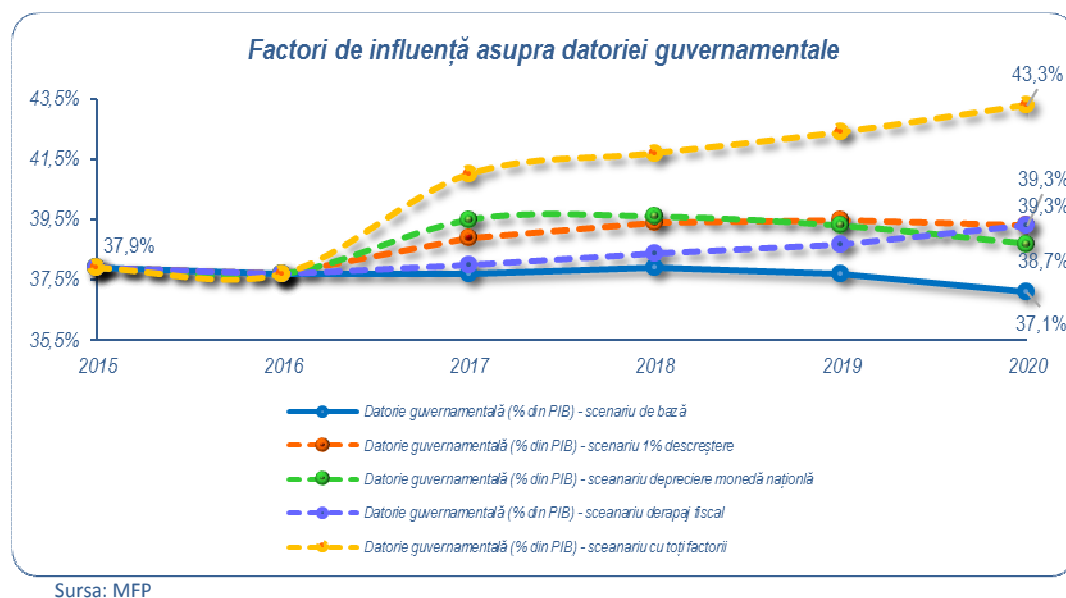
Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

Senzitivitatea datoriei guvernamentale brute și a plăților de dobândă față de modificările unor variabile macroeconomice

- I Sensitivitatea portofoliului datoriei publice guvernamentale**
- Analizele de sensibilitate asupra portofoliului datoriei publice guvernamentale⁴ au în vedere următorii **factori de influență**:
- 1) Un nivel al creșterii economice cu 1% mai redus;**
 - 2) Influența deprecierei monedei naționale cu 10% față de Euro⁵;**
 - 3) Derapaj fiscal transpus într-un deficit de numerar de finanțat de 3,2% din PIB;**
 - 4) Influența combinată a celor doi factori.**

⁴ Toti indicatorii sunt calculati in conformitate cu metodologia UE

⁵ Și celelalte valute în care este denominată datoria urmează aceeași tendință

În graficul de mai sus se observă următoarele:

- **O creștere economică cu 1% din PIB mai scăzută** decât creșterea economică nominală prognozată, ar avea un impact negativ asupra **nivelului de îndatorare**, respectiv, de **creștere a nivelului datoriei cu 2,2 % din PIB, în anul 2020**;
- **Deprecierea monedei naționale cu 10% față de Euro⁶**, principala valută în care este denominată datoria guvernamentală în valută, ar determina **creșterea ponderii datoriei guvernamentale în PIB de până la 1,6 % din PIB, în anul 2020**;
- Un **derapaj fiscal transpus într-un deficit în numerar de finanțat de 3,2%⁷** din PIB în perioada 2017 – 2020, ar conduce la o **creștere a nivelului de îndatorare cu până la 2,2% din PIB în 2020**;
- Influența combinată a acestor factori asupra ponderii datoriei guvernamentale în PIB, ar determina o **creștere a acestui indicator cu 6,2% din PIB, la sfârșitul perioadei de analiză**.

II Sensitivitatea plăților de dobânzi la datoria publică guvernamentală

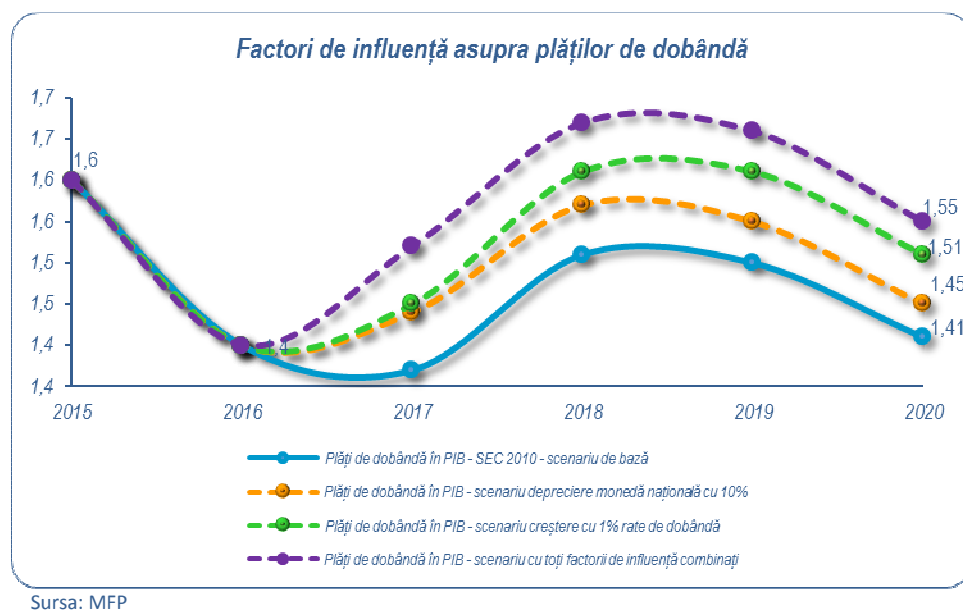
Analizele de sensibilitate asupra plăților de dobânzi la datoria publică au în vedere următorii factori de influență:

- 1) Deprecierea monedei naționale cu 10% față de Euro⁸;
- 2) Creșterea cu 1% a ratelor de dobândă;
- 3) Influența combinată a celor doi factori

⁶ Și celelalte valute în care este denominată datoria urmează aceeași tendință

⁷ La determinarea acestui indicator s-a avut în vedere prognoza de toamnă a CE (noiembrie 2016) care estimează pentru 2018 un deficit ESA2010 de 3,2% din PIB

⁸ Și celelalte valute în care este denominată datoria urmează aceeași tendință

În graficul de mai sus se observă următoarele:

- **Deprecierea monedei naționale cu 10% față de Euro⁹** ar avea un impact negativ scăzut asupra **plăților de dobândă**, în sensul **creșterii ponderii acestora în PIB cu până la 0,04%, în anul 2020**;
- **Creșterea ratelor de dobândă cu 1%** ar conduce la o **creștere mai accentuată a ponderii plăților de dobândă în PIB cu până la 0,1%, la sfârșitul perioadei de analiză**;
- **Influența combinată a acestor factori** asupra plăților de dobândă ar determina o **creștere a acestor plăți cu 0,14% din PIB, în anul 2020**.

Sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice

Viabilitatea finanțelor publice pentru statele membre ale Uniunii Europene este analizată o dată la trei ani, atât în cadrul Raportului de sustenabilitate fiscală cât și în cadrul Raportului privind îmbătrânirea populației care cuprinde proiecții economice și bugetare pentru cele 28 de state membre ale Uniunii Europene până în anul 2060. Din actualizarea proiecțiilor pentru noul exercițiu din 2015, în cazul României se estimează că ponderea cheltuielilor cu pensiile în PIB se va menține până la finele perioadei de proiecție sub media UE. Riscurile s-ar amplifica, dacă balanța structurală primară ar reveni la valorile înregistrate în perioada 1998-2012. Nivelul datoriei publice este prognozat a rămâne semnificativ sub valoarea de referință de 60% din PIB pe termen mediu.

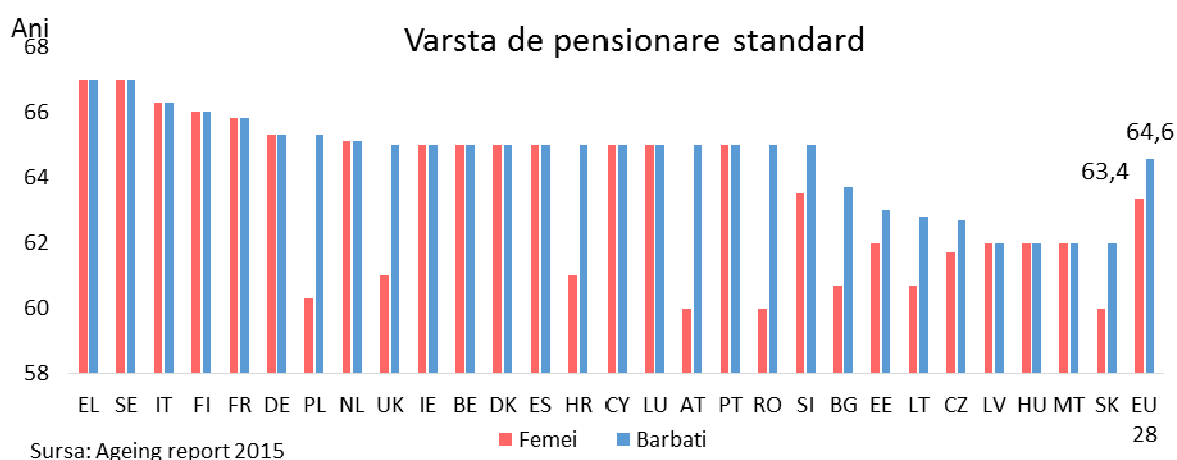
De notat evaluarea pozitivă, față de Raportul pe anul 2009 privind sustenabilitatea, când România se caracteriza printr-un risc ridicat privind sustenabilitatea pe termen lung, urmare a impactului bugetar cauzat de cheltuielile legate de îmbătrânirea populației, aflate mult peste media Uniunii Europene. În acest sens, îmbunătățirea previziunilor conform Raportului din 2012 este confirmată și de exercițiul din 2015.

⁹ Și celelalte valute în care e denominată datoria urmează aceeași tendință

Proiecția actualizată a creșterii cheltuielilor strict legate de îmbătrânirea populației, indică pentru România un spor de 2,2 puncte procentuale din PIB pentru perioada 2013-2060 (media europeană fiind de 1,8 puncte procentuale). Pe principalele componente de cheltuieli:

- 0,1 puncte procentuale din PIB reprezintă scăderea cheltuielilor cu pensiile (media europeană 0,2 puncte procentuale);
- 1,9 puncte procentuale din PIB reprezintă creșterea cheltuielilor cu sănătatea și îngrijirile pe termen lung (media europeană 2 puncte procentuale);
- 0,4 puncte procentuale din PIB reprezintă creșterea cheltuielilor din învățământ (media europeană 0 puncte procentuale).

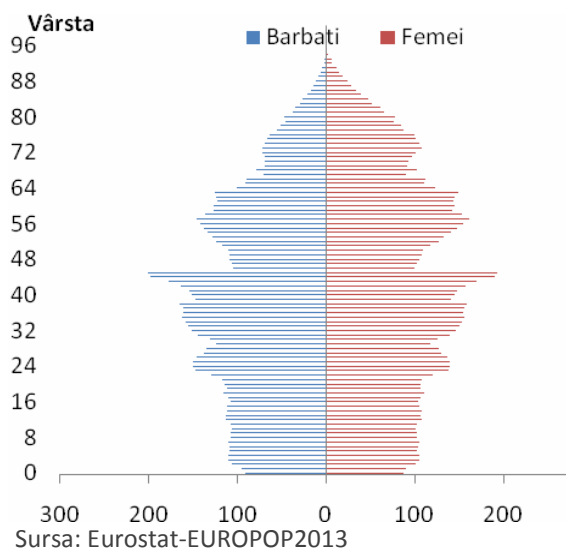
Vârsta medie de pensionare standard din Uniunea Europeană este de 64,6 ani la bărbați și 63,4 ani la femei. România se află aproape de media Europeană în cazul vârstei de pensionare a bărbaților, dar are cea mai mică vârstă de pensionare a femeilor alături de PL, AT și SK.

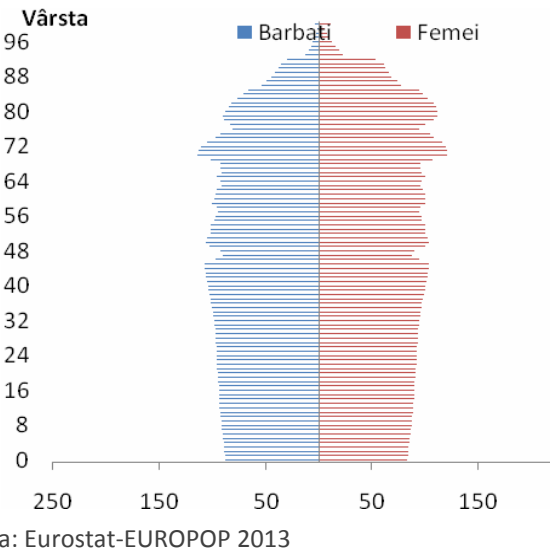
Comparativ cu evoluțiile la nivel european, ritmul de majorare a cheltuielilor legate de îmbătrânirea populației este marcat în România de o răsturnare mai accentuată a piramidei vârstelor. De menționat că proiecțiile nu au inclus recomandarea Comisiei Europene, privind egalizarea vârstei de pensionare între femei și bărbați, la 65 de ani.

O Structura populației: 2013-2060

Structura Populației României în anul 2013

Structura Populației României în anul 2060

Schimbările demografice vor modifica structura populației României. Amploarea și viteza de îmbătrânire a populației depind de tendințele viitoare în ceea ce privește speranța de viață, fertilitatea și migrația. Procesul de îmbătrânire rapidă va modifica raportul dintre populația la vârstă de pensionare și populația activă, ceea ce va aduce schimbări majore în structura pe vârste și implicații negative pe piața forței de muncă.

Pe termen mediu și lung, evoluția sectorului de pensii este puternic influențată de perspectivele demografice date de evoluția ratei natalității și a speranței de viață și de procesul inevitabil de îmbătrânire a populației.

Proгноza pe termen lung a cheltuielilor cu pensiile

	2013	2014	2020	2030	2040	2050	2060
Pilonul 1 de pensii	8,2	8,2	8,1	8,1	8,4	8,4	8,1
Pilonul 2 de pensii	-	-	-	0,1	0,4	0,7	0,8

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

Rezultatele estimate prin modelul de pensii "PROST" indică o creștere a ponderii cheltuielilor cu pensiile din pilonul 1, de la 8,2% din PIB în anul 2013 la circa 8,4% din PIB la începutul deceniului 2040-50, urmată de o scădere treptată, către finele perioadei de prognoză, până sub nivelul din anul de bază.

Pilonul 2 de pensii va avea o pondere din ce în ce mai semnificativă în totalul cheltuielilor cu pensiile, cu atingerea unei ponderi de 0,8% din PIB la sfârșitul orizontului de prognoză.

Analiza din perspectiva *Raportului Comisiei Europene privind sustenabilitatea fiscală*, ediția 2015, confirmă absența unor riscuri semnificative pe termen scurt, iar pe termen lung, aceste riscuri sunt apreciate la nivel mediu și derivă în particular din poziția bugetară inițială nefavorabilă, fiind sporite de cheltuielile publice cu îmbătrânirea populației, mai ales cele legate de îngrijirea sănătății și îngrijirile pe termen lung.

Riscuri fiscal-bugetare specifice

Riscul bugetar rezultat din plățile ce ar putea fi efectuate de MFP în calitate de garant, pentru garanțiile emise de stat

Dimensiunea garanțiilor guvernamentale acordate conform legislației naționale

Soldul datoriei publice garantate de Guvern, prin MFP și de către unitățile administrativ teritoriale, conform OUG 64/2007, privind datoria publică, se prezintă astfel:

	2015	2016 est.	2017 prog.	2018 prog.	2019 prog.	2020 prog.
<i>I. Soldul datoriei publice garantate la sfârșit de perioada*)</i>						
- miliarde lei	16,2	15,1	19,4	24,0	28,7	33,5
- % din PIB	2,3%	2,0%	2,4%	2,7%	3,0%	3,3%
<i>II. PIB (miliarde lei)</i>						
	711,1	758,5	815,2	878,0	946,0	1014,0

*) proiectia garantiilor a avut la baza valoarea estimata de MFP pentru emiterea de noi garantii

Riscul bugetar rezultat din plățile ce ar putea fi efectuate de MFP, în calitate de Garant, pentru garanțiile emise de stat

Având în vedere stocul în descreștere al garanțiilor de stat emise în trecut pentru împrumuturile contractate de companii și gradul foarte redus al plăților efectuate de MFP în calitate de Garant în contul garanțiilor emise în cadrul programelor guvernamentale, estimările privind plățile ce urmează a se efectua din bugetul de stat în contul acestor garanții se situează sub 0,02 % din PIB în perioada 2017 - 2020. Ipotezele acestui scenariu au în vedere și garanțiile de stat emise în cadrul programelor guvernamentale de garanții, dintre care programul guvernamental "Prima casă" este cel mai important.

Plăți MFP în calitate de garant pentru garanțiile emise de stat

	2015	2016 est.	2017 prog.	2018 prog.	2019 prog.	2020 prog.
<i>I. Plati MFP in calitate de garant pentru garantiile emise de stat</i>						
- milioane lei	148,1	48,1	84,0	202,9	177,5	154,4
- % din PIB	0,02%	0,01%	0,01%	0,02%	0,02%	0,02%
<i>II. PIB (milioane lei)</i>						
	711.102	758.500	815.195	878.000	946.000	1.014.000

Riscuri aferente absorbției fondurilor europene nerambursabile

În conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile actualei perioade de programare, rambursarea cheltuielilor declarate se va putea realiza după finalizarea procesului de desemnare a autorităților implicate în sistemul de management și control al fondurilor, care implică evaluarea acestora de către Autoritatea de Audit din România și emiterea unei opinii cu privire la conformitatea sistemului cu cerințele de acreditare. Astfel, momentul obținerii desemnării poate

conduce la întârzieri în implementare și poate afecta fluxul de numerar în cadrul programelor operaționale deoarece sumele plătite la nivel național către beneficiari nu pot fi declarate CE și solicitate la rambursare.

Anul 2016 implică și un alt aspect prevăzut de regulamentele Comisiei Europene în ceea ce privește implementarea fondurilor 2014-2020, respectiv condiționalitățile ex-ante care reprezintă condiții prealabile necesare pentru utilizarea eficace și eficientă a fondurilor, a căror îndeplinire trebuie garantată de fiecare Stat Membru. România și-a asumat prin Acordul de Parteneriat îndeplinirea unui număr de 36 de condiționalități ex-ante, din diverse domenii, care trebuie realizate până la 31 decembrie 2016. **Neîndeplinirea lor conduce**, potrivit regulamentelor UE, **la suspendarea plăților intermediare de către Comisie** pentru acele priorități din programe cărora li se aplică condiționalitățile, iar alocarea financiară aferentă va fi redistribuită către alte priorități unde condiționalitățile ex-ante au fost îndeplinite. În cazul **condiționalităților ex-ante cu caracter orizontal**, precum cea referitoare la achizițiile publice, există **riscul suspendării plăților intermediare pentru toate programele**.

Responsabilitatea îndeplinirii condiționalităților ex-ante revine ministerelor de linie, deoarece acestea vizează existența politicilor/strategiilor/legislațiilor sectoriale. MFE coordonează procesul de monitorizare a stadiului îndeplinirii condiționalităților și informează periodic Guvernul cu privire la măsurile care se impun.

Riscuri asociate sectorului companiilor de stat

Sinteza principalilor indicatori economico-financiarți ce caracterizează sectorul întreprinderilor publice pe anul 2015, construiți pe baza situațiilor financiare pentru anul 2015 depuse la Ministerul Finanțelor Publice de întreprinderile publice nefinanciare de subordonare centrală și locală până la data de 08.12.2016 este prezentată mai jos:

- **Numărul întreprinderilor publice care au depus situații financiare – 1560 întreprinderi**
- **374 întreprinderi publice de subordonare centrală**, din care:
 - * 234 întreprinderi publice au fost **active**
 - * 140 întreprinderi publice **aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii nr. 85/2006 și Legii 85/2014;**
- **1186 întreprinderi publice de subordonare locală**, din care:
 - * 1049 întreprinderi publice au fost **active**
 - * 137 întreprinderi publice **aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii nr. 85/2006 și Legii 85/2014.**
- **Principalii indicatori economico-financiarți**

Capitalul propriu al întreprinderilor publice a fost în sumă totală de **58,60 mld lei** și reprezintă **8,22 % din PIB** din care capitalul propriu al întreprinderilor de **subordonare centrală** a fost în sumă de **60,52 mld lei** și reprezintă **8,49 % din PIB** iar capitalul propriu al întreprinderilor publice de **subordonare locală** a fost în sumă de **-1,92 mld lei**;

Activele totale ale întreprinderilor publice au fost în sumă totală de **177,73 mld lei** din care activele totale ale întreprinderilor publice de **subordonare centrală** au fost în sumă de **145,54 mld lei**, iar activele totale ale întreprinderilor publice de **subordonare locală** au fost în sumă de **32,19 mld lei**.

Datoriile totale (sume ce trebuie plătite într-o perioadă de până la 1 an și peste 1 an) ale întreprinderilor publice au fost în sumă totală de **56,10 mld lei**, din care datoriile totale ale întreprinderilor publice de **subordonare centrală** au fost în sumă de **40,94 mld lei** iar datoriile totale ale întreprinderilor publice de **subordonare locală** au fost în sumă de **15,15 mld lei**.

Din totalul datoriilor, **plățile restante** ale întreprinderilor publice au fost în sumă totală de 22,60 mld lei și reprezintă 3,17% din PIB. Dintre acestea, plățile restante ale întreprinderilor de subordonare centrală au fost în sumă de 14,64 mld lei și reprezintă 2,05% din PIB iar plățile restante ale întreprinderilor de subordonare locală au fost în sumă de 7,96 mld lei și reprezintă 1,11% din PIB.

Din totalul plăților restante ale întreprinderilor de subordonare centrală, suma de 3,70 mld lei a fost înregistrată de 234 întreprinderi publice active și suma de 10,94 mld lei a fost înregistrată de 140 întreprinderi publice aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii nr. 85/2006 și Legii 85/2014;

Din totalul plăților restante ale întreprinderilor de subordonare locală, suma de 4,90 mld lei a fost înregistrată de 1.049 întreprinderi publice active, suma de 3,06 mld lei a fost înregistrată de 137 întreprinderi publice aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii nr. 85/2006 și Legii 85/2014.

Gradul de îndatorare calculat conform formulei (Total Datorii /Total Active) al întreprinderilor publice a fost de 31,56 % din care întreprinderile publice de subordonare centrală înregistrează un grad de îndatorare de 28,13%, iar întreprinderile publice de subordonare locală înregistrează un grad de îndatorare de 47,07%.

Referitor la **pierderea / profitul** înregistrat de întreprinderile publice în anul 2015 din analiza datelor se desprind următoarele:

a) Din cele 374 întreprinderi publice de subordonare centrală un număr de 217 întreprinderi publice au înregistrat **profit** în sumă totală de 8,36 mld lei reprezentând 1,17% din PIB iar un număr de 157 întreprinderi publice au înregistrat **pierdere** în sumă totală de 3,52 mld lei reprezentând 0,49% din PIB.

b) Din cele 1186 de întreprinderi publice de subordonare locală un număr de 789 întreprinderi publice au înregistrat **profit** în sumă totală de 0,71 mld lei reprezentând 0,10% din PIB iar un număr de 397 întreprinderi publice au înregistrat **pierdere** în sumă totală de 0,80 mld lei reprezentând 0,11% din PIB.

Valoarea participațiilor statului și a unităților administrativ-teritoriale la întreprinderile publice au fost în sumă totală de 30,71 mld lei din care **participațiile directe** au fost în sumă de 28,06 mld lei, **participațiile indirecte** au fost în sumă de 1,53 mld lei, iar **patrimoniul propriu al regiilor autonome / INCD-urilor**, a fost în sumă de 1,12 mld lei ;

PIB-ul folosit este de 712,8 mld lei (PIB 2015 potrivit proiecției principalilor indicatori macroeconomici – prognoza preliminară de toamnă 2016 – sursa Comisia Națională de Prognoză).

Riscuri generate de situații de urgență (dezastre naturale, accidente)

Prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență este asigurată prin **Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență**¹⁰ organizat pentru prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență, asigurarea și coordonarea resurselor umane, materiale, financiare și de altă natură necesare restabilirii stării de normalitate¹¹.

În vederea funcționării Sistemului Național de Management al Situațiilor de Urgență sunt asigurate resursele necesare **umane, materiale și financiare**. România dispune de un **sistem integrat și coordonat de furnizare a răspunsului la dezastre – SNMSU** care include structuri de decizie, de suport decizional și structuri operative distribuite relativ uniform în plan teritorial.

¹⁰ Înființat pe baza OUG nr. 21/2004, cu modificările ulterioare, privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență

¹¹ O.U.G. nr. 21/2004

Fondurile bănești pentru realizarea și desfășurarea activităților de management al situațiilor de urgență la nivel central și local se asigură din bugetul de stat și/sau din bugetele locale, după caz, precum și din alte surse interne și internaționale, potrivit legii.

Fiecare minister care asigură managementul tipurilor de riscuri generatoare de situații de urgență este responsabil de evaluarea costurilor generate de manifestarea situațiilor de urgență determinate de tipurile de risc respective, care au afectat elemente de infrastructură sau obiective aflate în administrare (lucrări hidroelectrice de apărare, drumuri naționale, autostrăzi, poduri etc.)

Cuantificarea pagubelor produse **pe timpul manifestării tipurilor de risc, se realizează la nivelul IGSU.**

Ulterior manifestării situațiilor de urgență, **la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale**, comisii constituite prin dispoziție a primarului procedează la evaluarea finală a pagubelor (fizic și valoric), care sunt validate la nivel județean de comisii de specialitate constituite pe domenii, prin ordin al prefectului.

Principalele **categorii de situații de urgență** a căror producere ar putea genera riscuri de proporții atât în ceea ce privește **afectarea populației și a bunurilor acestora de folosință îndelungată cât și a obiectivelor de interes public**, cât și în ceea ce privește **impactul financiar** de ansamblu, sunt:

- **Dezastrele naturale:**
 - seisme
 - inundații
 - secetă
- Incendiile
- Accidentele de proporții

Urmare a analizării **principalelor riscuri generate de dezastrele naturale**, a rezultat că **riscul major este cel generat de cutremure.**

Condițiile seismice specifice României sunt cunoscute ca fiind dintre cele mai severe din Europa, în medie într-un secol putându-se produce 2-3 cutremure majore, cu magnitudine mai mare de 7 grade pe scara Richter. În ultimul secol s-au produs 11 cutremure cu magnitudinea de peste 6,5 grade pe scara Richter.

Municipiul București este, în particular, capitala sud-europeană cea mai vulnerabilă la cutremure.

Având în vedere urmările cutremurelor de mare intensitate care pot afecta pe scară largă populația, construcțiile, bunurile și funcțiunile social-economice, reducerea riscului seismic al construcțiilor existente este considerată o acțiune de interes național.

În vederea reducerii riscului la cutremur, în ultima decadă de timp, au fost derulate, în coordonarea MDRAP, următoarele programe de prevenire:

- Programul privind reducerea riscului seismic al clădirilor de locuit multietajate încadrate în clasa I de risc seismic și care prezintă pericol public (începând cu 2001)
- Programul privind diminuarea riscurilor în cazul producerii calamităților naturale și pregătire pentru situații de urgență – Componenta B: Reducerea riscului seismic (2005-2011);
- Programul privind locuințele de necesitate (2008-2012);
- Proiectul de cooperare tehnică pentru reducerea riscului seismic la clădiri și structuri în România (2002-2008)

În caz de cutremur, răspunsul constă în suma tuturor acțiunilor pe care **autoritățile responsabile în asigurarea managementului situațiilor de urgență** și cele care au stabilite în competență funcții de sprijin le întreprind de la momentul producerii dezastrului până la restabilirea stării provizorii de normalitate, astfel încât să fie permisă reluarea vieții comunității la un nivel minimal. În conformitate cu *HG 557/2016 privind managementul tipurilor de risc*, sunt **stabilite**

cadrul organizatoric precum și autoritățile responsabile cu managementul acestui tip de risc: **MDRAPFE** – autoritatea responsabilă cu rol principal, **MAI** – autoritatea responsabilă cu rol secundar, **MEc, MMACA, ME, MS, MapN, STS, MT, MAE, MMAP, MADR**, autoritățile administrației publice locale, alte organizații și structuri conform domeniului de competență.

Din anul 2009, la nivelul **IGSU** este elaborat *Planul de acțiune în cazul producerii situațiilor de urgență generate de cutremure*. În vederea îmbunătățirii reacției de răspuns a structurilor responsabile, IGSU, în cooperare cu celelalte componente ale SNMSU. De asemenea, SNMSU dispune de mecanisme care permit adoptarea unor decizii rapide și implementarea măsurilor necesare pentru gestionarea unei situații post-seism.

În România, *monitorizarea seismicității teritoriului național și activitatea de cercetare a fenomenelor seismice* și a diminuării efectelor acestora asupra construcțiilor este asigurată în principal de următoarele instituții: Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizica Pământului (INCDFP), Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Construcții, Urbanism și Dezvoltare Teritorială Durabilă (URBAN INCERC), Universitatea Tehnică de Construcții București, alte institute de cercetare ale Academiei Române, precum Institutul de Geografie al Academiei Române, Institutul de Geologie, etc.

În ceea ce privește *asistența internațională în caz de cutremur*, alături de **Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul de Interne**, prin **IGSU** este punct național de contact cu mecanismele de răspuns la dezastre de la nivelul **NATO și UE**.

În vederea punerii în acord a *politicilor publice în caz de seism cu necesarul operațional* pe care îl implică gestionarea unui dezastru generat de producerea unui seism major în România, s-a propus concentrarea eforturilor pe următoarele măsuri:

- 1) Îndeplinirea condiționalităților ex-ante referitoare la prevenirea și gestionarea riscurilor; finalizarea proiectului *"RO-RISK, sprijin pentru îndeplinirea condiționalităților ex-ante în domeniul prevenirii și gestionării riscurilor"* - cerință necesară pentru continuarea posibilității accesării de către România a fondurilor europene în perioada 2014-2020 și continuarea implementării de astfel de proiecte.

Finalizarea implementării proiectului menționat va asigura printre altele posibilitatea absorbirii de către România, până în 2020, a cca. 520 milioane de euro pentru investiții legate de prevenirea riscurilor și de protecția împotriva riscurilor identificate ca prioritare, principalii beneficiari ai acestor fonduri putând fi MMAP, MAI prin IGSU și MADR, dar și autoritățile administrației publice locale și chiar MDRAP care, din punct de vedere al riscurilor, este autoritatea principală responsabilă pentru gestionarea riscului de cutremur și alunecări de teren;

- 2) Reducerea deficitului de dotare cu mijloace și materiale de intervenție a componentelor DSU prin accesarea/acordarea de fonduri europene și de la bugetul de stat;
- 3) Continuarea procesului de pregătire a componentelor DSU pentru realizarea unui răspuns oportun, integrat și eficient în situația unui dezastru generat de un cutremur major;
- 4) Derularea unui program național pentru îmbunătățirea funcționării sistemului național de înștiințare – avertizare – alarmare a autorităților și populației în situația producerii unor dezastre;
- 5) Dezvoltarea acțiunilor de comunicare și informare publică și de pregătire a populației și a mediului economic pentru eventualitatea unui cutremur major;
- 6) Realizarea Concepției naționale de răspuns la seism și a Regulamentului de gestionare a tipului de risc cutremur, în corelare cu termenele stabilite prin HG nr. 557/2016 și executarea unui exercițiu complex de validare a acesteia;
- 7) Preluarea de către MAI, prin structurile din coordonarea DSU a depozitelor regionale din rețeaua Ministerului Sănătății și utilizarea acestora pentru depozitarea stocurilor de intervenție la dezastre

(tehnică și echipamente de intervenție, materiale sanitare și medicamente necesare în asistența medicală de urgență);

- 8) Îmbunătățirea *OG nr. 20/1994 privind măsuri pentru reducerea riscului seismic al construcțiilor existente* în vederea eficientizării derulării programului anual de acțiuni privind proiectarea și execuția lucrărilor de intervenție pentru reducerea riscului seismic al clădirilor de locuit multietajate încadrate în clasa I de risc seismic și care prezintă pericol public;
- 9) Promovarea unui program la nivel național, în vederea realizării de locuințe de necesitate în care să se asigure mutarea temporară pe perioada execuției lucrărilor de intervenție (consolidare) a locatarilor din locuințele care urmează a fi consolidate;
- 10) Promovarea unui program național prin care să se realizeze consolidarea clădirilor publice incluse în Clasa 1 și 2 de importanță;
- 11) Promovarea unor programe dedicate:
 - Program special de consolidare/reconstrucție și de urmărire a comportării în timp în cazul sistemelor de furnizare centralizată a energiei termice, în special a coșurilor de fum, precum și a sistemelor de înmagazinare a apei – rezervoare, turnuri de apă, castele de apă, etc.;
 - Program național de consolidare a infrastructurii de educație;
 - Program național de consolidare a infrastructurii de sănătate;
 - Program național de consolidare a lucrărilor de artă, poduri și tuneluri;
 - Program național de consolidare a infrastructurii administrației publice centrale;
 - Program național de consolidare a infrastructurii administrației publice locale.
- 12) Inventarierea fondului construit și crearea unei baze de date la nivelul întregii țări, precum și crearea unui mecanism privind actualizarea periodică a datelor, informațiilor (organizarea și realizarea unui recensământ al construcțiilor);
- 13) Programarea și realizarea, cu celeritate, a unui exercițiu privind mobilizarea și capacitatea de răspuns în caz de cutremur.

Aspecte privind impactul financiar în cazul unor situații de urgență

Referitor la ***costul mediu estimat al dezastrelor naturale***, potrivit competențelor Ministerului Finanțelor Publice, datele existente pe ***tipuri de riscuri*** sunt evidențiate în cele de mai jos:

✓ Cutremurele

Cutremurul din 1977 în București a avut un cost care a fost estimat la circa 7% din PIB.

În cazul celorlalte cutremure înregistrate în secolul XX nu au fost consemnate avarii majore la construcții sau pierderi de vieți omenești, dar temporal, aflându-ne în perioada de recurență a cutremurelor vrâncene, ***se poate estima că următorul cutremur cu intensitate similară celui produs în anul 1977 va genera pagube substanțiale.***

În baza datelor statistice existente din anul 1977 (Raport Banca Mondială din 1978), pagubele materiale înregistrate se cifrează la o valoare de 2,048 miliarde dolari. Luând în calcul un coeficient suplimentar de 20% față de această valoare – determinat de factori cum sunt vechimea construcțiilor, punerea parțială în practică – din cauza insuficienței fondurilor – a *Programului național de consolidare a construcțiilor*, creșterea numărului de clădiri cu aglomerări de persoane, creșterea costurilor generate de inflație etc., ***se poate estima că un cutremur produs în prezent, similar ca parametri cu cel din 1977 ar genera pierderi de cca 1,8 miliarde EURO.***

✓ Riscuri naturale în ansamblu:

Din datele puse la dispoziție de către Direcția Generală pentru Indrumarea și Controlul Instituției Prefectului a MAI, căreia i se transmit rapoartele de evaluare întocmite la nivel județean, rezultă următoarea situație a pagubelor generate de calamități naturale, în perioada 2005-2014:

Tabel - Valoarea pagubelor generate de calamități naturale în perioada 2005-2014

An	Valoarea pagubelor	
	- mii lei -	- % din PIB -
2005	5.975.202	2,1
2006	887.500	0,3
2007	708.585	0,2
2008	1.600.693	0,3
2009	0	0,0
2010	3.736.150	0,7
2011	0	0,0
2012	464.011	0,1
2013	705.917	0,1
2014*	279.261	0,0

* numai cheltuielile cu deszăpezirea și inundațiile din per. 20-21 aprilie 2014

Sume alocate din fonduri publice pentru înlăturarea efectelor dezastrelor naturale și a altor situații de urgență, pe ani și pe tipuri de riscuri

În perioada 2010-2014, ca urmare a materializării unor riscuri generate de unele dezastre naturale (inundații, cutremure, secetă, accidente nucleare, deszăpeziri, etc.), accidente grave de circulație petrecute în afara României, precum și ajutoare umanitare de urgență acordate, cu titlu gratuit, prin bugetele unor ordonatori principali de credite cu atribuții pe această linie, unor țări aflate în asemenea situații, au fost alocate fonduri, în medie, de 57933,48 mii lei pe an:

- Prin bugetul **Ministerului Afacerilor Interne**, în perioada 2010-2014, s-au acordat ajutoare umanitare în sumă totală de 14.251 mii lei;
- Bugetul **Ministerului Apărării Naționale** a fost suplimentat din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului cu suma de 661 mii lei pentru misiuni externe cu caracter umanitar;
- Prin bugetul **Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice** în perioada 2010-2014 au fost acordate ajutoare umanitare pentru dezastre naturale în special pentru înlăturarea efectelor inundațiilor în sumă de 87.705 mii lei;
- Prin bugetul **Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale** în perioada 2010-2014 au fost acordate ajutoare umanitare pentru dezastre naturale în special pentru înlăturarea efectelor fenomenului de secetă în sumă de 187.050,40 mii lei.

Logistica intervențiilor presupune asigurarea bazei materiale pentru realizarea **funcțiilor de sprijin**. Astfel, fiecare organ al administrației publice centrale de specialitate asigură această funcție, pe domeniul lui de activitate, precum și pentru obiectivele din coordonare/subordine sau de sub autoritatea acestuia.

3.4. Cheltuieli fiscale

Cheltuielile fiscale¹² au fost estimate la un nivel de 33.800 mil. lei (4,5% din PIB) în anul 2016, prognozându-se că acestea vor înregistra un trend crescător în perioada 2017-2019. Ponderea cea

¹² **Cheltuielile fiscale** reprezintă totalitatea prevederilor legislației fiscale, reglementări sau norme legislative al căror efect este reducerea veniturilor bugetare sau amânarea încasării acestora, aplicabile anumitor categorii de contribuabili, în raport cu standardele de impozitare stabilite în mod general. Acestea pot include scutiri, deduceri și facilități fiscale, cote reduse de impozitare, reguli diferențiate de calcul al impozitelor, taxelor și contribuțiilor stabilite în scopul acordării unui tratament preferențial unei categorii de contribuabili, precum și orice alte reglementări fiscale de natură să reducă încasările bugetare.

mai mare în cheltuielile fiscale o dețin cele aferente TVA-lui (2016) și impozitului pe venit (2017-20019).

Principalele cheltuieli fiscale în cazul României sunt legate de:

- 1. impozitul pe profit** (ex.: scutirea de impozit pentru profitul investit în producția și/sau achiziția de echipamente tehnologice - mașini, utilaje și instalații de lucru, cheltuielile de cercetare dezvoltare – deducere suplimentară în proporție de 50% a cheltuielilor eligibile pentru aceste activități, cheltuieli privind sponsorizări și/sau acte de mecenat, precum și burse private etc.)
- 2. impozitul pe venit** (ex.: scutirea de impozit pentru veniturile reprezentând avantaje în bani și/sau în natură primite de persoanele cu handicap, veteranii de război, persoanele persecutate din motive politice etc., pentru indemnizațiile pentru risc maternal, maternitate, creșterea copilului, eliminarea din venitul impozabil a contribuțiilor de asigurări sociale de sănătate și a plafonului neimpozabil de 2000 lei în cazul veniturilor din pensii, deduceri personale pentru persoanele aflate în întreținere, etc.)
- 3. TVA** (cotele reduse de TVA de 9% și 5%, mai ales extinderea aplicării cotei reduse de TVA de 9% pentru livrarea de produse alimentare și pentru serviciile de restaurant și de catering, cu excepția băuturilor alcoolice, și pentru livrarea apei potabile și a apei pentru irigații în agricultură)
- 4. impozite și taxelor locale** (ex.: scutiri de la plata impozitului pe clădire în cazul persoanelor fizice și/sau juridice române care reabilitează sau modernizează termic clădirile de locuit pe care le dețin în proprietate, scutiri de la plata impozitului pe clădirile aflate în proprietatea publică sau privată a statului sau a unităților administrativ-teritoriale etc)
- 5. contribuții sociale** (ex.: tichetele de masă, tichetele de vacanță, tichetele cadou și tichetele de creșă, acordate potrivit legii, ajutoarele de deces, anularea plății CAS angajator aferentă pilonului II pentru personalul din armată, poliție și cel cu statut special etc.)

	2016	2017	2018	2019
PIB (mil.lei)	758.500	815.200	878.000	946.000
Cheltuieli fiscale* (mil.lei)	33.800	33.816	35.600	37.511
(% PIB)	(4,5)	(4,1)	(4,1)	(4,0)
din care:				
Impozit pe profit (mil.lei)	1.266	1.334	1.386	1.431
(% PIB)	(0,17)	(0,16)	(0,16)	(0,15)
Impozit pe venit (mil.lei)	10.910	12.935	13.242	13.589
(% PIB)	(1,44)	(1,59)	(1,51)	(1,44)
Taxa pe valoarea adăugată (mil.lei)	11.235	11.191	12.260	13.404
(% PIB)	(1,48)	(1,37)	(1,40)	(1,42)
Accize (mil. lei)		51	54	58
(% PIB)	0	(0,01)	(0,01)	(0,01)
Contribuții sociale (mil.lei)	6.693	4.558	4.816	5.099
(% PIB)	(0,88)	(0,56)	(0,55)	(0,54)
Impozite și taxe locale (mil.lei)	3.696	3.748	3.842	3.930
(% PIB)	(0,49)	(0,46)	(0,44)	(0,42)

*Impactul a fost estimat pentru cheltuielile pentru care există raportări statistice.

**Impactul nu cuprinde scutirile care sunt conforme Directivelor UE.

4.1. Realizările anului 2015 precum și cele aferente anului 2016 față de măsurile asumate prin raportul pentru perioada 2016 -2019

În cursul anului 2015 a fost elaborată și aprobată Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial nr. 688/10.09.2015 prin care s-a realizat unul dintre obiectivele prioritare incluse în Strategia fiscal-bugetară pentru perioada 2013–2015, respectiv rescrierea Codului fiscal.

Prin rescrierea Codului fiscal s-a creat pe de o parte, posibilitatea simplificării fiscalității, eliminarea disfuncționalităților și stabilirea coordonatelor pentru un cadru legal fiscal coerent și modern, iar pe de altă parte, premisele asigurării predictibilității sistemului fiscal și continuării conduitei necesare unei consolidări fiscale sustenabile.

De asemenea, ca urmare a acestui demers, s-au atins și anumite obiective principale ale politicii fiscale, care vizează abordarea facilă a legislației fiscale de către contribuabili, administrarea coerentă a sistemului de impozite și taxe, predictibilitatea cadrului fiscal, claritate și accesibilitate în aplicarea prevederilor Codului fiscal, transparență în prezentarea principiilor fiscale, în definirea conceptelor, noțiunilor și metodelor reglementate de Codul fiscal, în scopul înțelegerii corecte și evitarea interpretărilor în aplicarea normelor fiscale.

În domeniul impozitelor directe, principalele măsuri au vizat:

a) Impozitul pe profit:

1 ianuarie 2016

- ◆ eliminarea condițiilor de deținere pentru considerarea ca neimpozabile a veniturilor din dividende;
- ◆ **modificarea principiului general de deducere a cheltuielilor**, inclusiv a celor efectuate în relația angajat – angajator, respectiv:
 - a) revizuirea principiului general de deducere a cheltuielilor**, în sensul considerării ca și cheltuieli deductibile a celor „efectuate în scopul desfășurării activității economice”, față de principiul existent “cheltuieli efectuate în scopul realizării de venituri impozabile”;
 - b) revizuirea principiului de deducere a cheltuielilor efectuate de angajator pentru salariați în sensul deducerii cheltuielilor cu salariile și asimilate salariilor**, definite potrivit Titlului IV - Impozit pe venit, cu menținerea unor excepții prevăzute de lege (ex.cheltuielile sociale, etc.); astfel, au fost eliminate și limitele fiscale pentru cheltuielile reprezentând contribuțiile angajatorului la pensiile facultative și asigurările voluntare de sănătate;
- ◆ **majorarea limitei minime legate de cifra de afaceri de la 0,3% la 0,5%** pentru scăderea din impozitul pe profit a sumelor reprezentând sponsorizare/mecenat/ burse private;
- ◆ **extinderea aplicării scutirii pentru profitul reinvestit** în producția/achiziția de calculatoare electronice și echipamente periferice, mașini și aparate de casă, de control și de facturare, precum și în programe informatice;

- ◆ **majorarea plafonului de deducere a cheltuielilor sociale de la 2% la 5%** din valoarea cheltuielilor cu salariile personalului;
- ◆ **introducerea de reguli fiscale specifice** pentru persoanele juridice care se dizolvă cu lichidare în sensul definirii unui an fiscal extins, corelat cu perioada aferentă aplicării procedurii lichidării și clarificarea aspectelor legate de declararea și plata impozitului pe profit în anul fiscal extins. Astfel, perioada cuprinsă între data de 1 ianuarie a anului următor celui în care a început operațiunea de lichidare și data închiderii procedurii de lichidare reprezintă un singur an fiscal în ceea ce privește determinarea profitului impozabil, cât și pentru recuperarea pierderii fiscale, iar în această perioadă contribuabilul nu are obligații fiscale în ceea ce privește declararea și plata impozitului pe profit.

Impozitul pe dividendele plătite persoanelor juridice române

1 ianuarie 2016 - reducerea cotei impozitului pe dividende de la 16% la 5% pentru dividendele plătite persoanelor juridice române.

b) Impozitul pe veniturile microîntreprinderilor:

- **majorarea plafonului de încadrare în acest sistem de impunere de la 65.000 euro la 100.000 euro**, precum și introducerea unui sistem diferențiat de cote de impozitare, între 1%-3%.Cotele de impozitare pe veniturile microîntreprinderilor sunt:
 - ✓ **1% pentru microîntreprinderile care au peste 2 salariați, inclusiv;**
 - ✓ **2% pentru microîntreprinderile care au un salariat;**
 - ✓ **3% pentru microîntreprinderile care nu au salariați.**
- introducerea unei măsuri de susținere a **microîntreprinderilor nou-înființate** prin introducerea unei **cote de impozitare de 1% în primii doi ani de existență a persoanei juridice**, condiționată de angajarea unui salariat.
- modificarea modului de calcul a ieșirii din sistem ca urmare a depășirii limitelor prevăzute de lege, începând cu trimestrul depășirii;
- eliminarea din sfera de aplicare a impozitului pe veniturile microîntreprinderilor a contribuabililor care desfășoară activități în domeniul petrolier.

c) Alte impozite directe

1 ianuarie 2015

- prorogarea impozitului în cotă 0,5% pe veniturile din activitățile de exploatare a resurselor naturale, altele decât gazele naturale (aplicabilitate - 1 februarie 2013 - 31 decembrie 2014) și a impozitului asupra veniturilor suplimentare obținute ca urmare a dereglementării prețurilor din sectorul gazelor naturale (aplicabilitate: 1 februarie 2013 - 31 decembrie 2014).

1 ianuarie 2016

- prorogarea impozitului în cotă 0,5% pe veniturile din activitățile de exploatare a resurselor naturale, altele decât gazele naturale (aplicabilitate - 1 februarie 2013 - 31 decembrie 2014) și a impozitului asupra veniturilor suplimentare obținute ca urmare a dereglementării prețurilor din sectorul gazelor naturale (aplicabilitate: 1 februarie 2013 - 31 decembrie 2014).

d) Impozitul pe construcții

- **1 ianuarie 2016** - construcțiile agricole sunt excluse din baza impozabilă pentru determinarea impozitului pe construcții.

e) În domeniul impozitelor și taxelor locale, principalele măsuri au vizat:

1 ianuarie 2016 :

- **Autoritățile administrației publice locale** beneficiază de o mai mare libertate în ceea ce privește stabilirea impozitelor și taxelor locale.
- **Impozitul pe clădiri, impozitul pe teren și impozitul pe mijloacele de transport** se stabilesc anual, în funcție de situația existentă la data de 31 decembrie a anului anterior;
- **Impozitul pe clădiri** se stabilește în funcție de **destinația clădirii** (rezidențială sau nerezidențială), atât pentru persoanele fizice, cât și pentru persoanele juridice. Cota impozitului: 0,08%-0,2% (clădiri rezidențiale); 0,2%-1,3% (clădiri nerezidențiale); 0,4% (clădiri utilizate pentru activități din domeniul agricol); 2% (clădiri nerezidențiale ale persoanelor fizice nereevaluate în ultimii 5 ani); 5% (clădiri nerezidențiale ale persoanelor juridice nereevaluate în ultimii 3 ani);
- **Impozitul pe teren:** terenul de sub clădire este impozabil. Pentru terenul intravilan, nivelul impozitului se hotărăște de fiecare consiliu local între limitele minime și maxime prevăzute de Codul fiscal;
- **Consiliile locale** pot stabili cote adiționale impozitelor și taxelor locale de până la 50%;
- **Consiliile locale** pot majora cu până la 500% impozitul pe terenul agricol nelucrat timp de 2 ani consecutiv;
- **Consiliile locale** pot majora cu până la 500% impozitele pe clădirile și terenurile neîngrijite, situate în intravilan;
- **Pentru anul 2016**, în cazul impozitului pe clădiri, impozitului pe teren și impozitului pe mijloacele de transport, termenul de declarare este 31 mai, iar primul termen de plată 30 iunie 2016.

1 ianuarie 2017 :

- Impozitele și taxele locale se vor indexa anual, începând cu nivelul pentru anul 2018, rata inflației fiind comunicată pe site-ul oficial al MFP și al MDRAP.

f) Impozitul pe veniturile nerezidenților:

1 ianuarie 2016 - Reducerea cotei de impozitare a veniturilor de natura dividendelor obținute din România de nerezidenți de la 16% la 5%.

g) Impozitul pe venit și contribuțiile sociale obligatorii:

g.1) Impozitul pe venit

1 ianuarie 2016

Venituri din activități independente

- modificarea plafonului pentru cheltuielile reprezentând **cotizațiile plătite asociațiilor profesionale**, în sensul limitării acestora **la 4000 euro anual** și majorarea cotei la **5% pentru cheltuielile sociale**;

- majorarea **plafonului neimpozabil la 800 euro anual** pentru fiecare persoană referitor la **contribuțiile la scheme de pensii facultative (400 euro)**, precum și la **primele de asigurare voluntară de sănătate (400 euro)**;
- majorarea cotei **cheltuielilor forfetare deductibile** pentru stabilirea venitului net anual realizat de persoanele fizice din **drepturi de proprietate intelectuală la 40%** din venitul brut.

Venituri din salarii și asimilate salariilor

- aplicarea unui **regim fiscal similar salariaților** și în cazul indemnizațiilor acordate, astfel cum este prevăzut în raportul juridic, pentru **deplasarea administratorilor, directorilor, membrilor directoratului**, ai consiliului de supraveghere și managerilor.
- acordarea aceluiași tratament fiscal **tichetelor cadou** ca și cel aplicat **în cazul cadourilor**, respectiv neimpozitarea acestora, în cazul în care **nu este depășită** limita a **150 lei** cu ocazia aceluiași evenimente (anumite sărbători religioase, 8 martie, 1 iunie, etc.).
- majorarea **plafonului neimpozabil la 800 euro anual** pentru fiecare persoană referitor la **contribuțiile la scheme de pensii facultative (400 euro)**, precum și la **primele de asigurare voluntară de sănătate (400 euro) suportate de angajator pentru angajații proprii**.
- eliminarea din sfera impozabilă a avantajelor primite sub forma utilizării în scop personal a vehiculelor pentru care cheltuielile sunt deductibile în cota de 50%.
- **majorarea nivelului deducerilor personale** acordate în funcție de numărul persoanelor aflate în întreținere, cuprinse între **300 lei/lunar și 800 lei/lunar**, pentru un venit lunar brut de până la 1.500 lei /lunar, inclusiv și acordarea deducerilor personale fiecărui contribuabil în întreținerea căruia se află copiii minori.

Venituri din cedarea folosinței bunurilor

- pentru stabilirea venitului net prin utilizarea cotelor forfetare de cheltuieli a fost majorat plafonul cheltuielilor deductibile la **40% din venitul brut**;

Venituri din investiții

- **diminuarea cotei de impozit** pentru veniturile sub formă de dividende, inclusiv venitul obținut ca urmare a deținerii de titluri de participare definite de legislația în materie la organisme de plasament colectiv, **la 5%** din suma acestora;
- stabilirea unui tratament fiscal unitar aplicabil câștigurilor din transferul titlurilor de valoare și al aurului financiar, definit potrivit legii și reportarea **pierderilor în următorii 7 ani fiscali consecutivi**.

Venituri din pensii

- începând cu anul 2016 **suma lunară neimpozabilă aferentă veniturilor din pensii se majorează anual cu câte 50 lei** până la atingerea valorii de 1200 lei lunar;

- acordarea **posibilității pensionarilor de a dispune** asupra destinației unei sume reprezentând până la 2% din impozitul datorat.

Venituri din activități agricole, silvicultură și piscicultură

- reducerea proporțională a normei de venit, cu pierderea, în cazul în care s-au înregistrat pierderi ca urmare a unor **fenomene meteorologice nefavorabile** ce pot fi asimilate dezastrelor naturale precum și a epizootiilor, ce afectează **peste 30% din suprafețele** destinate producției agricole vegetale/animalele deținute;

În anul 2016

Suplimentar față de măsurile asumate pentru perioada 2016-2018 au mai fost luate următoarele măsuri:

- modificarea reglementărilor din Codul Fiscal referitoare la impozitul aferent venitului din transferul dreptului de proprietate imobiliară din patrimoniul personal, în condițiile prevederilor *Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite*, în sensul că, în prezent (odată cu intrarea în vigoare a prevederilor Ordonanței de Urgență nr. 32/2016) acest tip de tranzacție este neimpozabil, pentru o singură și primă operațiune de dare în plată.

- scutirea de la plata impozitului pe veniturile din salarii și asimilate salariilor, a persoanelor fizice care desfășoară activitatea de cercetare-dezvoltare aplicativă și/sau de dezvoltare tehnologică, odată cu intrarea în vigoare a prevederilor Ordonanței de Urgență nr. 32/2016.

g.2) Contribuțiile sociale obligatorii:

Contribuția de asigurări sociale (CAS)

Începând cu veniturile realizate în anul 2016, se reglementează următoarele măsuri:

- s-a eliminat excepția care stabilește că persoanele fizice care realizează venituri din desfășurarea activităților independente nu datorează contribuție pentru aceste venituri dacă mai realizează și venituri din salarii.

- s-a eliminat posibilitatea de alegere a venitului asigurat la sistemul public de pensii, de către persoanele fizice care realizează venituri din desfășurarea unei activități independente. Pentru persoanele care realizează venituri peste nivelul reprezentând echivalentul a 35% din câștigul salarial mediu brut, baza lunară de calcul a contribuției de asigurări sociale este venitul realizat, și nu poate fi mai mare decât echivalentul a de 5 ori câștigul salarial mediu brut.

- **s-a instituit obligația de plată a cotei individuale de CAS 10,5% pentru toate persoanele fizice care realizează venituri din activități independente**, cu posibilitatea optării pentru cota integrală de 26,3% de contribuție în vederea stabilirii integrale a punctajului de pensie.

Contribuția de asigurări sociale de sănătate (CASS)

Începând cu data de 1 ianuarie 2016, pentru persoanele fizice cu venituri din pensii baza lunară de calcul al contribuției de asigurări sociale de sănătate o reprezintă numai partea de venit care depășește valoarea unui punct de pensie stabilit pentru anul fiscal respectiv.

În anul 2016

Suplimentar față de măsurile asumate pentru perioada 2016-2018 au mai fost luate următoarele măsuri:

- modificarea reglementărilor din Codul Fiscal referitoare la contribuția de asigurări sociale de sănătate datorată de persoanele fizice fără venituri, în sensul că, persoanele fizice care nu realizează venituri de natura celor menționate la art. 155 sau care realizează venituri lunare exclusiv din investiții și/sau din alte surse ale căror baze lunare de calcul se situează sub nivelul valorii salariului de bază minim brut pe țară și nu se încadrează în categoriile de persoane exceptate de la plata contribuției sau în categoriile de persoane pentru care plata contribuției se suportă din alte surse, au în prezent (odată cu intrarea în vigoare a prevederilor Legii nr. 112/2016) două opțiuni pentru plata contribuției.

În domeniul impozitelor indirecte:

a) TVA:

- 1 ianuarie 2015 - Modificarea locului prestării pentru serviciile electronice, de telecomunicații, radiodifuziune și televiziune prestate către persoane neimpozabile stabilite în Uniunea Europeană. Potrivit acestor prevederi, locul prestării pentru astfel de servicii se consideră a fi statul membru în care este stabilit beneficiarul.

Pentru a se evita înregistrarea prestatorilor de servicii în toate statele membre în care au beneficiari persoane neimpozabile:

- a fost extins regimul special și pentru serviciile de telecomunicații, radiodifuziune și televiziune prestate de către persoane impozabile nestabilite în Uniunea Europeană, care până la 1 ianuarie 2015 puteau aplica acest regim doar pentru serviciile electronice;

- concomitent, s-a implementat un regim similar și pentru persoanele impozabile stabilite în Uniunea Europeană, dar nestabilite în statul membru de consum, respectiv în statul membru în care este stabilit beneficiarul.

- 1 iunie 2015 - Extinderea aplicării cotei reduse de TVA de 9% pentru livrarea următoarelor bunuri: alimente, inclusiv băuturi, cu excepția băuturilor alcoolice, destinate consumului uman și animal, animale și păsări vii din specii domestice, semințe, plante și ingrediente utilizate în prepararea alimentelor, produse utilizate pentru a completa sau înlocui alimentele, precum și pentru serviciile de restaurant și de catering, cu excepția băuturilor alcoolice.

- 1 ianuarie 2016:

- Diminuarea nivelului cotelor de TVA:

- *reducerea de la 24% la 20% a cotei standard de TVA;*
- *diminuarea de la 24% la 9% a cotei de TVA pentru livrarea apei potabile și a apei pentru irigații în agricultură;*
- *reducerea de la 9% la 5% pentru manuale școlare, cărți, ziare, reviste, permiterea accesului la castele, muzee, târguri, expoziții, evenimente culturale etc.*
- *diminuarea de la 24% la 5% a cotei de TVA pentru permiterea accesului la evenimente sportive.*

- Majorarea de la 380.000 lei la 450.000 lei, a plafonului care servește drept referință pentru încadrarea unei locuințe ca locuință socială din perspectiva aplicării cotei reduse de TVA de 5%.

- Extinderea aplicării mecanismului de taxare inversă pentru:
 - livrările taxabile de construcții, părți de construcție și terenuri;
 - livrarea următoarelor bunuri, numai dacă valoarea facturii, exclusiv TVA, depășește plafonul de 22.500 lei:
 - o furnizările de telefoane mobile, și anume dispozitive fabricate sau adaptate pentru utilizarea în conexiune cu o rețea autorizată și care funcționează pe anumite frecvențe, fie că au sau nu vreo altă utilizare;
 - o furnizările de dispozitive cu circuite integrate, cum ar fi microprocesoare și unități centrale de procesare, înainte de integrarea lor în produse destinate utilizatorului final;
 - o furnizările de console de jocuri, tablete PC și laptopuri.

Suplimentar față de măsurile asumate pentru perioada 2016-2018 a fost adoptată măsura extinderii aplicării cotei reduse de TVA de 9% pentru livrarea de îngrășăminte și de pesticide utilizate în agricultură, semințe și alte produse agricole destinate însămânțării sau plantării, precum și pentru prestările de servicii de tipul celor specifice utilizate în sectorul agricol, care a intrat în vigoare începând cu 1 august 2016.

b) Accize:

- 1 ianuarie 2015:

- Exprimarea în lei a nivelului accizelor pe unitatea de măsură utilizând nivelul în lei practicat în anul 2014, începând cu 1 ianuarie 2015, nivel care va fi actualizat cu indicii de prețurilor de consum începând cu 1 ianuarie 2017.

Aceste măsuri au fost adoptate pentru prevenirea fluctuației veniturilor din accize la bugetul de stat ținând cont de variațiile de curs valutar lei/euro stabilite de Banca Central Europeană la data de 1 octombrie a fiecărui an, în funcție de care era stabilit nivelul în lei al accizelor pentru anul următor, precum și pentru păstrarea valorii reale a acestor venituri și a predictibilității atât pentru bugetul de stat cât și pentru mediul de afaceri.

- Transpunerea în legislația națională a Cauzelor C-79/10 și C-250/10 ale Curții de Justiție a Uniunii Europene prin H.G. nr. 367/2015 *pentru modificarea și completarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 44/2004*, prin introducerea prevederii potrivit căreia, în cazul produselor energetice destinate utilizării în transportul aerian sau naval, beneficiarii scutirii de la plata accizelor sunt doar cei care dețin aeronavele/navele în proprietate sau cu titlu de închiriere ori un alt titlu și le exploatează în vederea obținerii de venituri.

- 1 ianuarie 2016:

1. Reașezarea nivelurilor accizelor pentru alcool și băuturile alcoolice, după cum urmează:

- creșterea nivelului de impozitare pentru băuturile fermentate liniștite de la 47,38 lei/hl produs la 396,84 lei/hl produs;

- scăderea nivelului accizelor pentru bere de la 3,9 lei/hl/1grad Plato la 3,3 lei/hl/1grad Plato, iar pentru berea produsă de producătorii independenți a căror producție anuală nu depășește 200 mii hl, de la 2,24 lei/hl/1grad Plato la 1,82 lei/hl/1grad Plato;

- scăderea nivelului accizelor pentru produsele intermediare de la 781,77 lei/hl de produs la 396,84 lei/hl de produs;

- scăderea nivelului la vinuri spumoase de la 161,33 lei/hl produs la 47,38 lei/hl produs și la băuturi fermentate spumoase de la 213,21 lei/hl produs la 47,38 lei/hl produs;

- scăderea nivelului accizelor pentru alcool etilic de la 4.738,01 lei/hl alcool pur la 3.306,98 lei/hl pe alcool pur, iar pentru alcoolul etilic produs de micile distilării de la 2.250,56 lei/hl alcool pur la 1.653,49 lei/hl alcool pur.

2. Eliminarea impozitului pe țigău din producția internă.

3. Eliminarea din sfera de impozitare din punct de vedere al accizelor a categoriei „alte produse accizabile”.

4. Introducerea în sfera de impozitare din punct de vedere al accizelor nearmonizate a țigaretelor electronice și a produselor din tutun încălzit.

5. Majorarea, începând cu data de 01.01.2016 a nivelului accizei totale la țigărele, de la 412.02 lei/1000 țigărele la 430,71 lei/1000 țigărele, ca urmare a diminuării cotei de TVA de la 24% la 20% în 2016.

4.2. Scurtă caracterizare a politicii fiscale pe perioada 2017-2020, principalele obiective pe termen mediu

Conform Programului de Guvernare 2017-2020 aprobat de Parlamentul României și publicat în Monitorul Oficial al României nr. 5 din 4 ianuarie 2017, modelul economic pe care Guvernul îl va aplica începând cu 2017 este unul care vizează îmbunătățirea mediului de afaceri din România, precum și creșterea bunăstării tuturor românilor.

Acest model economic este constituit din măsuri ce se pot aplica economiei românești, implementate cu succes în unele state precum Polonia, Danemarca, Franța, Germania, Marea Britanie sau SUA, dar și din măsuri noi a căror adoptare va duce la conturarea României ca statul din UE cu cea mai mică povară fiscală.

Programul economic va fi caracterizat de o sumă de principii, printre care, din perspectiva politicii fiscale menționăm:

- Simplificare

Includerea tuturor legilor care vizează domeniul economic într-un pachet legislativ unitar ce va fi pus gratuit la dispoziția tuturor agenților economici și persoanelor fizice care desfășoară activități independente. Eliminarea din acest pachet legislativ a tuturor prevederilor contrare, precum și reducerea numărului de articole și capitole cu peste jumătate din numărul actual sunt condiții obligatorii. Codul legislativ va purta numele "Codul economic al României" și va conține Codul fiscal, Codul de procedură fiscală, Legea de înființare a societăților comerciale, Legea evaziunii fiscale și toate celelalte legi cu caracter economic.

- Deschidere

Codul economic al României va fi dezbătut în primul trimestru al anului 2017, cu patronatele, cu asociațiile oamenilor de afaceri și cu cei care desfășoară activități independente în toate ramurile economiei, cu sindicatele, dar și cu ONG-uri, autorități publice locale, alte autorități publice interesate, asociații ale cetățenilor, firme de consultanță interne și internaționale, toată clasa politică.

- Transparență

Codul economic al României, odată dezbătut și asumat de toți cei care vor participa la îmbunătățirea lui, va fi pus în dezbatere parlamentară începând cu aprilie 2017, încă din prima sesiune parlamentară.

- **Stabilitate**

Odată aprobat de Parlamentul României, Guvernul va cere un moratoriu celorlalte forțe politice din parlament, prin care nicio formațiune politică să nu mai inițieze propuneri legislative privind modificarea noului Cod economic al României, pentru cel puțin o perioadă de 5 ani de zile.

- **Predictibilitate**

Aprobarea Codului economic al României se va face cel târziu la 1 iulie 2017, iar măsurile cuprinse în el se vor aplica cu 1 ianuarie 2018, gradual până în 2022. În acest fel, agenții economici, precum și cei interesați vor ști din timp ce măsuri economice îi vizează pentru următorii 5 ani de zile și asta cu cel puțin 6 luni mai devreme pentru măsurile care se aplică cu 1 ianuarie 2018.

- **Prevenție**

Unul dintre principiile de bază ale Codului economic al României va fi prevenția. În acest fel, vom fi introduse prevederi legislative (Legea prevenției) care să oblige autoritățile cu atribuții de control să procedeze în primul rând la educarea și perfecționarea antreprenorilor de orice fel, precum și la prevenirea greșelilor de orice fel. Acest lucru înseamnă de fapt că un agent economic nu va mai putea fi sancționat sub nicio formă, dacă el nu a fost înainte îndrumat și apoi prevenit.

- **Respect**

Modificările propuse în Codul economic al României vizează, cu prioritate, creșterea respectului de care trebuie să se bucure cei care desfășoară o activitate economică în România din partea statului român. De aceea, va fi simplificată birocrăția prin reducerea masivă a numărului de taxe.

- **Încurajare**

Pentru a se încuraja dezvoltarea sectorului IT&C, a fost eliminat impozitul pe venitul IT-iștilor cu studii superioare. Începând cu 2017, se propune extinderea neimpozitării venitului și pentru IT-știi cu studii medii, dar și pentru medici și toți cei care lucrează în cercetare. În felul acesta IT-ul, cercetarea și sănătatea vor deveni domeniile care vor putea să aibă cea mai mare creștere în cazul contribuției acestora la PIB.

În domeniul **impozitului pe profit** obiectivul principal la nivel național și european este reprezentat de lupta împotriva evitării plății impozitului și a planificării fiscale agresive, prin promovarea unor măsuri care să contracareze erodarea bazei impozabile și transferul profiturilor.

În acest sens se va transpune Directiva(UE) 2016/1164 a Consiliului de stabilire a normelor împotriva practicilor de evitare a obligațiilor fiscale care au incidență directă asupra funcționării pieței interne.

Acest act normativ reprezintă implementarea, de către statele membre, a concluziilor OECD privind BEPS, în special a acțiunilor privind limitarea eroziunii bazei pe care o presupun deducerile de dobânzi și alte plăți financiare (acțiunea nr. 4), neutralizarea efectelor aranjamentelor hibrid (acțiunea nr. 2) și înăsprirea regulilor pentru societățile străine controlate ("CFC") (acțiunea nr. 3), dar și ca o abordare comună a UE în favoarea anumitor opțiuni, pe care acțiunile respective le lăsau statelor în implementare.

Directiva cuprinde norme împotriva evitării obligațiilor fiscale privind: limitarea deductibilității dobânzilor, impozitarea la ieșire, o prevedere generală antiabuz, societăți străine controlate, tratamentul neuniform al elementelor hibride.

În același timp, începând cu 1 ianuarie 2017, au fost promovate și măsuri care să susțină investițiile, prin aplicarea nelimitată în timp a facilității fiscale de scutire de impozit a profitului reinvestit, iar în vederea dezvoltării și implementării programelor de formare profesională în sistem dual, un regim fiscal de deducere integrală a unor cheltuieli efectuate de agentul economic pentru elevi sau pentru practica în atelierele școlare.

Pentru stimularea activităților de inovare, cercetare și dezvoltare în vederea creării de locuri de muncă bine plătite, încurajarea capitalului autohton, atragerea investițiilor străine directe mai ales în sectoarele cu valoare adăugată ridicată, contribuabilii care desfășoară exclusiv activități de inovare, cercetare-dezvoltare sunt scutiți de la plata impozitului pe profit în primii 10 ani de activitate, începând cu anul 2017. O astfel de măsură se înscrie de asemenea în obiectivele generale strategice în domeniul cercetării, dezvoltării și inovării, respectiv:

- creșterea competitivității economiei românești prin inovare;
- creșterea contribuției românești la progresul cunoașterii;
- creșterea rolului științei în societate.

În domeniul **impozitului pe veniturile microîntreprinderilor**, începând cu 1 ianuarie 2017 s-au promovat modificări care vizează exercitarea opțiunii persoanelor juridice române nou înființate, care dețin un anumit nivel de capital social (echivalentul în lei al sumei de 25 000 euro) de a plăti impozit pe profit, în sensul reducerii acestui nivel la 45.000 lei, precum și de exercitare a acestei opțiuni la completarea capitalului social, ulterior înființării acesteia.

Totodată, s-au promovat, începând cu februarie 2017, pentru susținerea mediului de afaceri prin încurajarea înființării și dezvoltării microîntreprinderilor următoarele măsuri:

- modificarea uneia dintre condițiile ce trebuie îndeplinită de persoanele juridice române pentru încadrarea în definiția microîntreprinderii în sensul majorării limitei veniturilor realizate la data de 31 decembrie a anului fiscal precedent de la 100.000 euro la 500.000 euro.
- stabilirea unei cote de impozitare de 1% pentru microîntreprinderile care au unul sau mai mulți salariați și eliminarea cotei de impozit de 2% pentru microîntreprinderile care au un salariat, măsură care vizează stimularea creării de noi locuri de muncă și pentru așezarea echitabilă a sarcinii fiscale între microîntreprinderi.

În domeniul **impozitelor directe** :

S-a eliminat impozitul pe construcții, începând cu data de 1 ianuarie 2017.

Începând cu 1 ianuarie 2018 se are în vedere instituirea impozitului suplimentar pe profitul obținut din domeniul resurselor naturale.

În ceea ce privește impozitarea profitului, o restabilire a echității o reprezintă impozitarea suplimentară a profiturilor obținute din extracția de resurse naturale și neprelucrate în România, cu cel puțin 20%.

Pentru anul 2017, în domeniul resurselor naturale, s-au prorogat termenele din Ordonanța Guvernului nr. 6/2013 privind instituirea unor măsuri speciale pentru impozitarea exploatării resurselor naturale, altele decât gazele naturale, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 261/2013, cu modificările ulterioare, și din Ordonanța Guvernului nr. 7/2013 privind instituirea impozitului asupra veniturilor suplimentare obținute ca urmare a dereglementării prețurilor din sectorul gazelor naturale, cu modificările și completările ulterioare.

În domeniul **impozitului pe veniturile persoanelor fizice și al contribuțiilor sociale obligatorii**, prin Programul de Guvernare 2017 – 2020 publicat în Monitorul Oficial al României nr. 5 din 4 ianuarie 2017 au fost prevăzute măsuri care vizează crearea de noi locuri de muncă și, implicit, reducerea migrației forței de muncă în străinătate, asigurarea condițiilor ca toți cetățenii să aibă oportunități egale în societate, susținerea în parteneriat public-privat a școlilor profesionale și de meserii, care să susțină creșterea economică, cum ar fi domeniul IT sau cercetarea și inovarea.

De asemenea vor fi luate măsuri referitoare la eliminarea inechităților privind plata contribuțiilor sociale obligatorii în procente egale, pentru toți salariații din România, prin renunțarea la actualele plafoane maxime privind contribuțiile sociale obligatorii.

Pentru anul 2017, au fost adoptate măsuri, după cum urmează:

- ✓ scutirea de la plata impozitului pe veniturile din salarii și asimilate salariilor a persoanelor fizice care desfășoară activități pe bază de contract individual de muncă încheiat pe o perioadă de 12 luni inclusiv, cu timp parțial de lucru, cu un angajator persoană juridică română ce desfășoară activități sezoniere potrivit Legii nr. 170/2016 privind impozitul specific unor activități.
- ✓ modificarea modalității de stabilire a impozitului datorat pentru veniturile obținute din transferul dreptului de proprietate și al dezmembărilor acestuia, astfel:
 - ✚ introducerea unui plafon neimpozabil în cazul veniturilor obținute ca urmare a transferului dreptului de proprietate și al dezmembărilor acestuia, prin acte juridice între vii asupra construcțiilor de orice fel și a terenurilor aferente acestora, precum și asupra terenurilor de orice fel fără construcții, în sumă de 450.000 lei;
 - ✚ impozitul se calculează prin aplicarea cotei de 3% la diferența dintre valoarea tranzacției și plafonul neimpozabil.
- ✓ deducerea la calculul impozitului pe veniturile din salarii și asimilate salariilor a contravalorii abonamentelor medicale suportate de angajați, pe lângă primele de asigurare voluntară de sănătate, în limita echivalentului în lei al sumei de 400 euro anual.
- ✓ eliminarea plafonului reprezentând valoarea a de 5 ori câștigul salarial mediu brut, aferent bazei lunare de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale, în cazul persoanelor care realizează venituri din salarii și asimilate salariilor.
- ✓ eliminarea plafonului maxim al bazei lunare de calcul a contribuției de asigurări sociale de sănătate, reprezentând contravaloarea a 5 câștiguri salariale medii brute, pentru veniturile din salarii și asimilate salariilor, investiții și din alte surse. Astfel, contribuția de asigurări sociale de sănătate se datorează asupra venitului realizat.
- ✓ exceptarea de la plata CASS a persoanele care realizează venituri din investiții și/sau din alte surse pentru aceste venituri dacă, în cursul anului fiscal realizează venituri din salarii și asimilate salariilor, venituri din pensii, venituri din activități independente, venituri din asocierea cu o persoană juridică sau venituri din activități agricole, silvicultură și piscicultură.
- ✓ Neplata contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru pensionari și neimpozitarea la impozitul pe venit a pensiilor sub 2000 lei.

În domeniul impozitului pe veniturile nerezidenților, obiectivul principal la nivel național și internațional îl constituie implementarea standardelor minime ale planului BEPS, prioritară fiind acțiunea 6 referitoare la prevenirea folosirii abuzive a tratatelor fiscale.

De asemenea, măsurile BEPS referitoare la acordurile de evitare a dublei impuneri vor fi implementate prin intermediul instrumentului multilateral care s-a negociat în cadrul grupului Ad hoc, constituit în anul 2015 în acest scop. Grupul a inclus peste 100 de state și jurisdicții. La reuniunea din 23 - 25 noiembrie 2016, grupul a adoptat în mod oficial și a autentificat textul final al convenției în limbile engleză și franceză, aspect care a fost consemnat într-un act final, semnat de președintele grupului, la care este anexat textul final al convenției în limbile engleză și franceză, text

în care este prevăzut faptul că această convenție va fi deschisă pentru semnare începând cu data de 31 decembrie 2016 atât membrilor grupului, cât și altor jurisdicții interesate care nu au participat la discuțiile din cadrul grupului.

Convenția va intra în vigoare la trei luni de la depunerea celui de-al cincilea instrument de ratificare, acceptare sau aprobare, iar pentru statele semnatare care îndeplinesc ulterior procedurile interne necesare pentru intrarea în vigoare a convenției, la trei luni de la depunerea propriului instrument de ratificare, acceptare sau aprobare. Prevederile convenției vor produce efecte între statele semnatare la anumite termene prevăzute în convenție, calculate de la cea mai recentă dată de intrare în vigoare a convenției pentru respectivele state semnatare. O ceremonie oficială de semnare a convenției este prevăzută pentru luna iunie 2017. România va întreprinde toate demersurile pentru obținerea aprobării în vederea semnării, conform Legii 590/2003 privind tratatele.

În domeniul impozitelor și taxelor locale, începând cu anul 2017, se vor indexa în funcție de rata inflației, orice impozit sau taxă locală, care constă într-o anumită sumă în lei sau care este stabilită pe baza unei anumite sume în lei.

Totodată, se acordă scutirea integrală pentru clădirea de domiciliu, terenul aferent clădirii de domiciliu și pentru un mijloc de transport, la alegerea contribuabilului, pentru bunurile deținute în comun cu soțul/soția de către persoanele cu handicap grav sau accentuat și a persoanelor încadrate în gradul I de invaliditate, respectiv a reprezentanților legali ai minorilor cu handicap grav sau accentuat și ai minorilor cu încadrați în gradul I de invaliditate.

În domeniul TVA au fost adoptate următoarele măsuri cu aplicabilitate de la 1 ianuarie 2017:

- Reducerea la 19% a nivelului cotei standard de TVA;
- Modificarea regulilor de ajustare a TVA în cazul bunurilor de capital, în sensul renunțării la ajustarea unică și aplicare unei ajustări anuale pentru o cincime/o douăzecime din taxa aferentă bunului de capital;
- Introducerea regimului special de TVA pentru agricultori;
- Abrogarea prevederilor referitoare la Registrul operatorilor intracomunitari;
- Suspendarea până la data de 31 decembrie 2019, a obligației depunerii a trei declarații informative (cod 392A, 392B și 393);
- Modificarea prevederilor referitoare la măsurile aplicabile contribuabililor care își recapătă codul de TVA după ce acesta a fost anulat de organele fiscale.

Pe termen mediu, principalele obiective în domeniul TVA vizează:

- Continuarea perfecționării legislației pentru a corespunde criteriilor de armonizare cu legislația comunitară, prin transpunerea în legislația națională a măsurilor adoptate la nivel european în domeniul TVA;
- Îmbunătățirea legislației privind TVA în funcție de fenomenele evazioniste, în vederea contracarării acestora.

În domeniul accizelor au fost adoptate următoarele măsuri cu aplicabilitate de la 1 ianuarie 2017:

- ✓ Majorarea, începând cu data de 01.01.2017 a nivelului accizei totale la țigarete de la 430,71 lei/1000 țigarete la 435,58 lei/1000 țigarete, ca urmare a diminuării cotei de TVA de la 20% la 19% în 2017.
- ✓ Diminuarea nivelului accizelor pentru următoarele produse energetice:
 - motorină: de la 1897,08 lei/1000 litri la 1518,04 lei/1000 litri;
 - benzină fără plumb: de la 2035,40 lei/1000 litri la 1656,36 lei/1000 litri;
 - benzină cu plumb: de la 2327,27 lei/1000 litri la 1948,23 lei/1000 litri.

Pe termen mediu, principalele obiective în domeniul accizelor vizează:

- Continuarea perfecționării legislației pentru a corespunde criteriilor de armonizare cu legislația comunitară, prin transpunerea în legislația națională a măsurilor adoptate la nivel european în domeniul accizelor;
- Îmbunătățirea legislației privind accizele în funcție de fenomenele evazioniste, în vederea contracarării acestora.

4.3. Efectele măsurilor fiscale asupra mediului de afaceri:

- Referitor la măsura **extinderii facilității de scutire a profitului reinvestit**, impactul economic așteptat îl reprezintă creșterea atractivității mediului investițional, creșterea competitivității și a productivității muncii. De asemenea, se așteaptă ca introducerea acestei facilități fiscale să determine crearea de noi locuri de muncă, să producă efecte directe de creștere a interesului investițional, orientarea agenților economici spre domenii de înaltă tehnologie în scopul obținerii de valoare adăugată mare, cu impact asupra producției și exporturilor. Această facilitate are și rolul de a:

- ✓ încuraja activitatea de investiții într-un moment în care sectorul privat autohton trebuie să își consolideze poziția financiară cu scopul compensării cererii mai reduse de pe piețele europene și internaționale;
- ✓ crește volumul de investiții străine directe.

Este, de asemenea, de așteptat ca majorarea investițiilor să stimuleze creșterea producției interne de bunuri de capital (utilaje și echipamente, computere, programe informatice).

- Potrivit opiniei inițiatorilor, **impozitul specific unor activități** va conduce la promovarea unei etici în afaceri, prin eliminarea concurenței neloiale, creșterea conformării voluntare și stimularea investițiilor.

- În domeniul **impozitului pe venit și al contribuțiilor sociale obligatorii**:

Susținerea mediului de afaceri prin extinderea regimului fiscal favorabil aplicabil în cazul programului stock option plan și pentru titlurile de participare care nu sunt tranzacționate pe o piață reglementată sau în cadrul unui sistem alternativ de tranzacționare, acordate angajaților, administratorilor și/sau directorilor persoanelor juridice, inclusiv celor afiliate, în vederea sprijinirii măsurii de fidelizare și motivare a acestor persoane.

- **Reducerea nivelului cotei standard de TVA** reprezintă o pârghe deosebit de importantă din perspectiva dezvoltării economiei naționale, prin relansarea consumului intern, ca urmare a creării premiselor necesare pentru scăderea prețurilor bunurilor și serviciilor în general.

Un alt considerent avut în vedere pentru stimularea creșterii economice îl constituie impactul unui astfel de demers prin prisma reducerii evaziunii fiscale și, implicit, prin crearea unui mediu concurențial adecvat, cu efecte benefice asupra mediului de afaceri.

Reducerea nivelului TVA contribuie totodată la creșterea productivității și, implicit, la creșterea eficienței economice. De asemenea, reducerea cotei de TVA constituie o măsură de natură a spori echitatea, prin îmbunătățirea distribuției veniturilor sau prin faptul că anumite bunuri devin mai accesibile pentru întreaga populație.

Diminuarea cotei standard de TVA generează efecte pozitive semnificative asupra mediului de afaceri și prin îmbunătățirea fluxurilor de cash flow, diminuând astfel o serie de dificultăți cu care se confruntă agenții economici din această perspectivă.

- **Modificarea regulilor de ajustare a TVA în cazul bunurilor de capital** are în vedere compatibilizarea legislației naționale cu prevederile Directivei 2006/112/CE privind sistemul comun al TVA, în vederea evitării declanșării procedurii de infringement pentru transpunerea incorectă a prevederilor referitoare la ajustarea TVA pentru bunurile de capital, ca urmare a deschiderii dosarului EU Pilot 8399/16/TAXU. Beneficiarii acestei măsuri sunt contribuabilii care alocă bunurile de capital unei activități scutite de TVA, dar mai ales dezvoltatorii imobiliari și persoanele cărora li se anulează codul de TVA, măsura prezentând reale avantaje de cash-flow.

- **Regimul special de TVA pentru agricultori** se implementează în vederea sprijinirii urgente a micilor agricultori care întâmpină dificultăți în aplicarea regimului normal de TVA, având în vedere că posibilitatea de reglementare a unui astfel de regim este prevăzută de Directiva 2006/112/CE privind sistemul comun al TVA. Regimul special pentru agricultori îi degreveză pe aceștia de cele mai multe sarcini administrative, cum ar fi: ținerea de evidențe, depunerea decontului de TVA, cu excepția obligațiilor care derivă din efectuarea de operațiuni intracomunitare, pentru care Directiva TVA impune luarea tuturor măsurilor pentru asigurarea funcționării corecte a regimului tranzitoriu la nivelul Uniunii Europene.

- **Abrogarea prevederilor referitoare la restricționarea accesului operatorilor economici la un cod valid de TVA pentru operațiuni intracomunitare prin înscrierea în Registrul operatorilor intracomunitari** are ca efect reducerea sarcinilor administrative pentru contribuabilii care realizează operațiuni intracomunitare, având în vedere că în prezent există alte pârghii, mai eficiente, pentru prevenirea evaziunii fiscale, inclusiv în ceea ce privește operațiunile intracomunitare.

- **Suspendarea până la data de 31 decembrie 2019 a obligației depunerii declarațiilor informative cod 392A, 392B și 393** are ca efect diminuarea sarcinilor administrative ce revin contribuabililor a căror cifră de afaceri, este inferioară sumei de 220.000, indiferent dacă sunt sau nu înregistrați în scopuri de TVA, sau care prestează servicii de transport internațional.

- **Modificarea prevederilor referitoare la măsurile aplicabile contribuabililor care își recapătă codul de TVA după ce acesta a fost anulat de organele fiscale** asigură un tratament fiscal echitabil în cazul contribuabililor care își redobândesc codul de înregistrare în scopuri de TVA, prin repunerea în drepturi a acestora precum și a beneficiarilor care au efectuat achiziții de bunuri/servicii de la aceștia, în perioada în care nu au avut un cod valid de TVA.

- **Scăderea nivelului accizelor la benzină și motorină** va contracara fenomenul de alimentare cu combustibil de către transportatorii de bunuri și persoane în alte state membre cum ar fi Ungaria și Slovenia. De asemenea se creează premisele micșorării tarifelor pentru transport și a prețurilor la

pompă a carburanților. Concomitent cu această măsură, eliminarea nivelului redus al accizelor pentru motorina utilizată la transportul de bunuri și persoane ca urmare a reducerii semnificative, peste cuantumul de restituit, a nivelului standard al accizelor pentru motorină va conduce la eliminarea procedurii de restituire de accize care era accesibilă numai anumitor operatori economici, facilitând accesul la carburanți ieftini pentru toți operatorii economici, inclusiv pentru populație.

Măsurile de reducere a impozitării în domeniul accizelor au ca impact pozitiv și reducerea evaziunii fiscale cu produse accizabile și crearea unui mediu concurențial corect pe piața produselor accizabile.

Proiecția **veniturilor bugetului general consolidat pe perioada 2017-2020** s-a realizat pe baza indicatorilor macroeconomici pentru orizontul de referință, precum și a reglementărilor existente în prezent în domeniul fiscal.

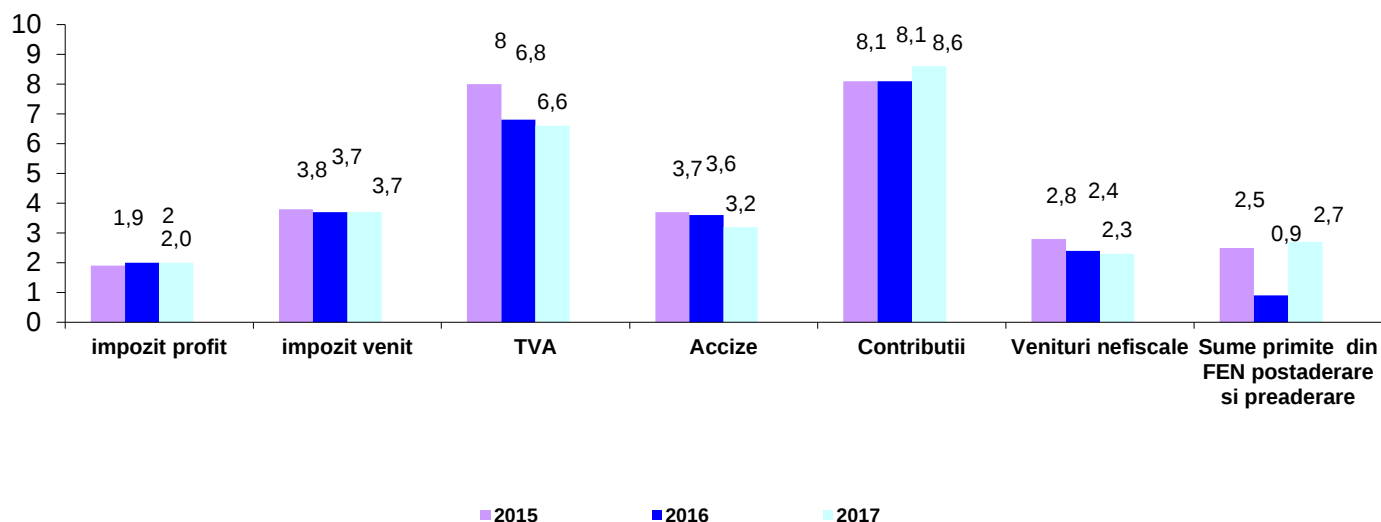
Pe termen mediu, pe fondul revigorării economice, veniturile bugetare se vor înscrie pe un trend ascendent în valoare nominală.

Astfel, în anul 2017 veniturile bugetare în termeni nominali sunt estimate la 254,7 miliarde lei (31,2% din PIB), în creștere în valoare nominală pe orizontul de referință, ajungând în anul 2019 la 311,7 miliarde lei (32,9% din PIB), și la 332,4 miliarde lei în anul 2020, respectiv o creștere nominală de 77,7 miliarde lei față de anul 2017.

Ponderea veniturilor în total venituri bugetare pe anii 2016-2017

	- milioane lei-			
	2016		2017	
	% din total	Sume	% din total	Sume
Venituri bugetare total	100,0	223.722	100,0	254.717
Impozit pe profit	6,9	15.442	6,5	16.630
Impozit pe salarii și venit	12,4	27.756	11,8	30.108
Impozite și taxe pe proprietate	2,6	5.898	2,0	5.161
TVA	23,1	51.675	21,3	54.142
Accize	12,0	26.957	10,2	26.051
Impozit pe comerț exterior și tranzacțiile internaționale	0,4	883	0,4	951
Alte venituri fiscale	3,5	7.795	3,8	9.792
Contribuții asigurări sociale	27,4	61.274	27,4	69.758
Venituri nefiscale	8,2	18.411	7,5	19.024
Venituri din capital	0,3	769	0,3	817
Sume primite de la UE	3,1	6.861	8,7	22.281

Evolutia veniturilor bugetare pe perioada 2015-2017 - % in PIB

Cele mai mari ponderi în totalul veniturilor bugetare în anul 2017 le înregistrează contribuțiile cu 27,4%, urmate de TVA cu 21,3%, accize 10,2 %, impozit pe salarii și venit cu 11,8%

4.4. Politica de cheltuieli

Măsurile pe termen mediu

- Asigurarea unui nivel sustenabil pentru cheltuielile cu salariile și pensiile în sectorul public;
- Orientarea resurselor disponibile către investiții publice de antrenare în domeniile: infrastructură, agricultură și dezvoltarea rurală, energia și tehnologia avansată;
- Reorientarea cheltuielilor de investiții publice în vederea realizării unei treceri treptate de la investițiile finanțate integral din surse naționale la investiții cofinanțate din fonduri europene;
- Accelerarea ritmului de cheltuire a fondurilor europene pentru îmbunătățirea ratei de absorbție;
- Continuarea finanțării schemelor de ajutor de stat și în perioada 2017-2019, pentru a contribui la crearea de noi locuri de muncă, realizarea de investiții care utilizează tehnologii noi, obținerea de produse, servicii, tehnologii inovative, cu efecte asupra creșterii economice și asigurării stabilității macroeconomice;

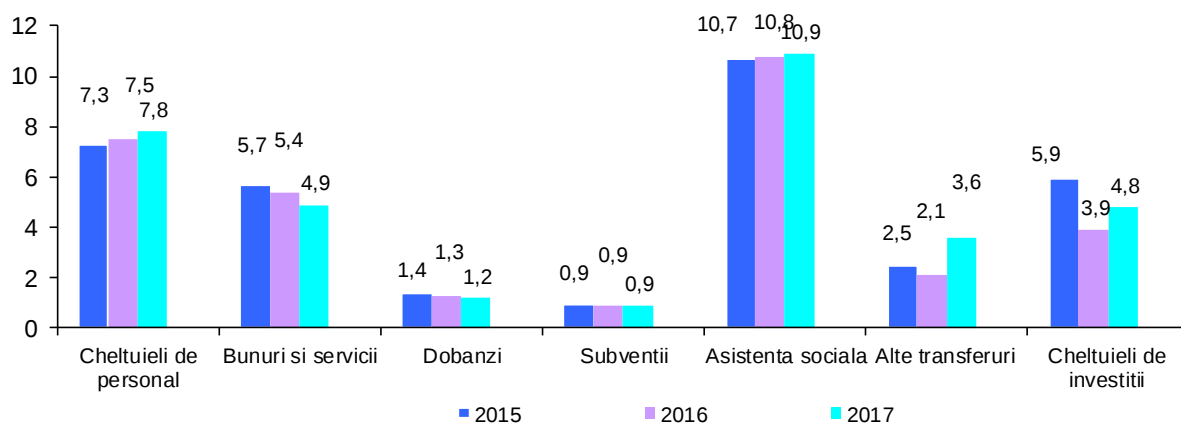
Cheltuielile bugetare estimate pentru anul 2017 sunt în sumă de 278,8 miliarde lei, respective 34,2 % din PIB, în creștere cu 2,3 puncte procentuale față de anul 2016 , în anul 2019 acestea ajung la 335,9 miliarde lei, respectiv 35,5 % din PIB, iar în anul 2020 înregistrează 352,7 miliarde lei (34,8 % din PIB) înregistrând o tendință de creștere ca pondere în PIB pe orizontul de referință, consemnând însă o scădere de 0,7 puncte procentuale în anul 2020 față de 2019.

Evoluția cheltuielilor bugetare este determinată de creșterea în valoare nominală a cheltuielilor cu investițiile pe orizontul de referință, care ajung la 6,8 % din PIB în anul 2020, respectiv o creștere de 29,8 miliarde lei față de anul 2017, precum și de creșterea cheltuielilor cu asistența socială în prima parte a intervalului în contextual măsurilor sociale adoptate la începutul anului 2017.

Cheltuielile cu dobânzile consemnează o scădere în anul 2020 lăsând spațiu fiscal pentru alte naturi de cheltuieli.

Ponderea cheltuielilor în total cheltuieli bugetare pe anii 2016- 2017				
	2016		2017	
	% din total	Sume	% din total	Sume
Cheltuieli total	100,0	242.017	100,0	278.816
Cheltuieli de personal	23,6	57.040	22,9	63.884
Bunuri și servicii	16,9	40.950	14,6	40.632
Dobânzi	4,1	10.008	3,7	10.185
Subvenții	2,7	6.605	2,6	7.161
Asistența socială	33,8	81.837	31,7	88.499
Alte transferuri	6,6	16.041	10,4	29.019
Cheltuieli de investiții	12,2	29.535	14,1	39.435

Evoluția cheltuielilor bugetare pe perioada 2015-2017 % în PIB

4.5. Politica de administrare fiscală

Rezultatele obținute de Agenția Națională de Administrare Fiscală în perioada ianuarie – noiembrie 2016 relevă o creștere semnificativă a eficienței și dinamicii activității de administrare fiscală. Astfel, veniturile bugetare totale încasate, în sumă de 183.739,6 mil. lei, au depășit cu 1,7% încasările din perioada similară a anului 2015.

I. Realizările ANAF în perioada ianuarie – noiembrie 2016

1.1. Activitatea de colectare a veniturilor

Totalul veniturilor bugetare realizate de Agenția Națională de Administrare Fiscală în primele 11 luni ale anului 2016 au fost de 183.739,6 mil. lei, ceea ce reprezintă o depășire cu 1,7% a nivelului veniturilor realizate în perioada similară a anului 2015.

Veniturile bugetului de stat au fost de 127.471,5 mil. lei; ritmul nominal de creștere înregistrat a fost de 0,3% față de primele unsprezece luni ale anului 2015. Contribuția cea mai importantă la formarea veniturilor bugetului de stat o aduce TVA, cu o pondere de 37,6%, urmată de accize cu 19,6% și impozitul pe venit cu 19,4%.

În perioada ianuarie – noiembrie 2016, la bugetul asigurărilor sociale de stat, veniturile au fost de 33.790,3 mil. lei, înregistrând o creștere cu 3,1% față de aceeași perioadă a anului 2015 (33.149,4 mil. lei).

Veniturile bugetului Fondului național unic de asigurări de sănătate au fost de 20.730,9 mil. lei, în creștere cu 8,3% comparativ cu unsprezece luni ale anului 2015 (19.145,1 mil. lei).

Comparativ cu perioada ianuarie - noiembrie 2015, la bugetul asigurărilor pentru șomaj s-a înregistrat o creștere a veniturilor cu 13,8%, de la 1.533,8 mil. lei în anul 2015 la 1.745,8 mil. lei în anul 2016.

Prin executare silită, în primele 11 luni ale anului 2016, au fost încasate creanțe fiscale în sumă de 13.843,8 mil. lei, cu 3,1 % mai puțin față de aceeași perioadă a anului 2015.

La 30 noiembrie 2016, încasările din arieratele recuperabile la bugetele administrate de A.N.A.F au fost în sumă de 30.537,1 mil. lei, reprezentând 48,3% din totalul arieratelor recuperabile, ponderea cea mai mare reprezentând-o încasările din arieratele recuperabile la bugetul de stat (66,3%). Arieratele rămase de recuperat la 30 noiembrie 2016 erau în cuantum de 22.243,4 mil. lei, reprezentând 2,9% din PIB.

1.2. Sprijinirea conformării voluntare

În perioada ianuarie – noiembrie 2016 față de aceeași perioadă a anului 2015, gradul de conformare voluntară la declarare a crescut cu 0,6 p.p. (de la 94,6% la 95,2%), iar gradul de conformare voluntară la plată a crescut cu 0,6 p.p. (de la 83,5% la 84,1%).

În vederea creșterii gradului de conformare voluntară, în perioada ianuarie – noiembrie 2016 au fost emise un număr total de 49 soluții fiscale individuale anticipate, fiind emise și 15 decizii de respingere pentru cererile de emitere a unor soluții fiscale individuale anticipate. Totodată, a fost emis un acord de preț în avans unilateral.

2.3. Combaterea evaziunii și fraudei fiscale

În perioada ianuarie - noiembrie 2016, principalele rezultate obținute de Agenția Națională de Administrare Fiscală pe linia prevenirii și combaterii evaziunii fiscale pot fi sintetizate astfel:

- ✓ au fost efectuate 180.699 inspecții și controale la contribuabili persoane juridice și fizice, urmare cărora au fost atrase la bugetul general consolidat sume suplimentare totale de 10.412,5 mil. lei (cu 40,7% mai puțin decât în perioada ianuarie - noiembrie 2015) și a fost diminuată pierderea fiscală cu suma de 1.583,4 mil. lei (cu 33% mai puțin decât în perioada ianuarie - noiembrie 2015);
- ✓ au fost aplicate 41.227 amenzi contravenționale, în sumă totală de 176,3 mil. lei (cu 0,3% mai puțin decât în perioada ianuarie - noiembrie 2015) și au fost încasate un număr de 51.418 amenzi, în sumă totală de 185 mil. lei (cu 5,4% mai mult decât în perioada ianuarie - noiembrie 2015);
- ✓ a fost înaintat organelor abilitate în vederea continuării cercetărilor un număr de 3.298 sesizări pentru un prejudiciu de 9.416,4 mil. lei (cu 37,3% mai puțin decât în perioada ianuarie - noiembrie 2015);
- ✓ au fost instituite 2.946 măsuri asigurătorii, în valoare de 4.335 mil. lei (cu 38,6% mai puțin decât în perioada ianuarie - noiembrie 2015);
- ✓ valoarea confiscărilor de bunuri și numerar a fost de 152,9 mil. lei (cu 53,5% mai puțin decât în perioada ianuarie - noiembrie 2015), incluzând un număr de 20,2 mil. bucăți țigarete confiscate.

Activitatea de inspecție fiscală

În perioada ianuarie – noiembrie 2016, organele de inspecție fiscală au efectuat un număr de 45.111 verificări (inspecții fiscale, controale inopinate, controale încrucișate, cercetări la fața locului) la contribuabili persoane juridice și fizice, din care 23.637 inspecții fiscale, urmare cărora:

- au fost stabilite obligații fiscale de plată suplimentare (principale și accesorii) în valoare totală de 10.299,3 mil. lei, din care 8.803,1 mil. lei reprezintă obligații fiscale principale.
- au fost aplicate 8.843 amenzi în valoare totală de 17,7 mil. lei;
- au fost confiscate bunuri și numerar însumând 9,1 mil. lei;
- au fost înaintate organelor de urmărire penală un număr de 2.303 sesizări, pentru un prejudiciu total de 6.360,8 mil. lei;
- au fost instituite 1.682 măsuri asigurătorii în valoare de 2.481,9 mil. lei;
- a fost diminuată pierderea fiscală cu suma de 1.583,4 mil. lei;

În cadrul inspecțiilor fiscale ce au vizat verificarea dosarului prețurilor de transfer, au fost stabilite obligații fiscale de plată suplimentare (principale și accesorii) în valoare totală de 63 mil. lei și a fost diminuată pierderea fiscală cu suma de 420 mil. lei.

Activitatea în domeniul antifraudei fiscale

În perioada ianuarie-noiembrie 2016, urmare verificării unui număr de peste 34.400 contribuabili, respectiv efectuării a 41.586 acțiuni de control, DGAF a stabilit suma totală de 3.257,8 mil. lei (echivalentul a 733,7 mil. EUR), reprezentând prejudicii aferente actelor de sesizare înaintate organelor de urmărire penală și sancțiuni contravenționale (amenzi și confiscări). Din total sume

stabilite, 93,5% reprezintă prejudicii aferente actelor de sesizare înaintate organelor de urmărire penală în timp ce sancțiunile contravenționale (amenzi și confiscări) reprezintă 6,5%.

La nivelul structurilor specializate din cadrul DGAF au fost identificate și instrumentate, pe baza analizei de risc și în cadrul cooperării interinstituționale, fenomene de fraudă fiscală cu implicații fiscale negative semnificative asupra bugetului statului.

Urmare verificărilor specifice, în perioada de referință, au fost înaintate organelor de urmărire penală 655 acte de sesizare pentru un prejudiciu total estimat de 3.045,4 mil. lei (echivalentul a 685,9 mil. EUR). Este de evidențiat faptul că, ponderea prejudiciilor mai mari de 1.000.000 euro este de circa 86% în total prejudicii pentru care au fost întocmite acte de sesizare penală.

Pentru asigurarea recuperării prejudiciilor aferente cazurilor investigate, au fost instituite 1.261 măsuri asigurătorii în sumă de 1.852,3 mil. lei (echivalentul a 417,2 mil EUR).

Pe linia prevenirii evaziunii fiscale și fraudei fiscale și vamale au fost aplicate sancțiuni contravenționale în valoarea totală de 212,5 mil lei (echivalentul a 47,8 mil. EUR), reprezentând amenzi contravenționale și confiscări de bunuri, sume de bani în numerar și venituri a căror proveniență a fost considerată ilicită.

De asemenea, s-a dispus suspendarea activității unui număr de 485 operatori economici, în principal pentru abateri de la prevederile O.U.G. nr. 28/1999 privind obligația operatorilor economici de a utiliza aparate de marcat electronice fiscale (240 suspendări pentru nedotare și 143 suspendări pentru neutilizare aparate de marcat electronice fiscale).

Separat de structurile de prevenire și control, inspectorii antifraudă din cadrul Direcției de combatere a fraudelor, detașați la unitățile de parchet ale Ministerului Public în vederea acordării suportului tehnic de specialitate procurorilor în cauzele penale din domeniul economico-financiar, au stabilit în semestrul I 2016, prin rapoartele de constatare tehnico-științifice, prejudicii în valoare totală de 2.840,2 mil. lei (echivalentul a 639,7 mil. EUR) și au contribuit la indisponibilizarea unor bunuri în valoare de 271,9 mil. lei (echivalentul a 61,3 mil. EUR).

Activitatea în domeniul vamal

În activitatea de control ulterior și supraveghere în domeniul vamal și al produselor accizabile au fost derulate, în perioada ianuarie – noiembrie 2016, un număr de 73242 acțiuni de control, suma totală stabilită suplimentar fiind de 51,2 mil. lei, comparativ cu aceeași perioadă a anului 2015, având un număr de 35.239 acțiuni de control, suma totală fiind de 101,4 mil. Lei.

În perioada ianuarie - decembrie 2016, în sistemul electronic al autorității vamale au fost înregistrate 589254 declarații vamale de import (în creștere cu 14% față de aceeași perioadă a anului 2015), 429108 declarații vamale de export (în creștere cu 6% față de aceeași perioadă a anului 2015) și 709.295 declarații vamale de tranzit (în creștere cu 17.5 % față de ianuarie - decembrie 2015) peste 99,9% fiind procesate electronic utilizând sistemul informatic integrat vamal.

În sistemul specific al mișcării în regim suspensiv de accize în perioada ianuarie -decembrie 2016 au fost gestionate în aplicația EMCS-RO un număr total de 166.821 documente administrative electronice e-DA (81734 e-DA inițiate și 85087 e-DA primite), constatându-se o creștere cu 13% față de aceeași perioadă a anului 2015 a numărului total e-DA: numărul total de e-DA : 147632, din care 72541 e -DA inițiate și 75091 e-DA primite.

Întâlniri cu organizații și practicieni în domeniul vamal

În luna mai 2016 a avut loc „Lansarea Noului Cod Vamal al Uniunii”, eveniment organizat de Direcția Generală a Vămiror având ca invitați operatori economici, factori de decizie din cadrul ANAF și Ministerul Finanțelor Publice, ambasade și asociații profesionale.

Pregătirea lucrătorilor vamali și a mediului de afaceri pentru noua legislație

- Au fost organizate, la sediul Direcției Generale a Vămirilor, 4 sesiuni de instruire cu personalul vamal din cadrul structurilor teritoriale;
- S-au ținut mai multe videoconferințe cu conducerile structurilor vamale teritoriale;
- S-au organizat întâlniri cu mediul de afaceri, la nivel central și teritorial;
- Au fost emise circulare cu privire la aplicarea noilor reglementări vamale, în vigoare de la 1 mai a.c.
- Actualizarea site-ului oficial al DGV cu prevederile noilor reglementări aplicabile de la 1 mai 2016.
- Reprezentanții Direcției Generale a Vămirilor au susținut cursuri de pregătire profesională la sediul structurilor teritoriale (DRV – aprox. 200 lucrători vamali). Teme dezbătute: Dreptul de reprezentare în vamă, EORI, Declarația vamală, Proceduri simplificate de declarare a mărfurilor, Declararea mărfurilor utilizând sistemul informatic RCDPS, Declararea prealabilă la ieșire, Regimuri speciale, Depozitarea temporară, Valoarea în vamă, Datoria vamală, Tariful vamal comun și clasificarea tarifară a mărfurilor, Originea mărfurilor, Statutul vamal al mărfurilor și tranzitul vamal.

Activitatea de verificare a situației fiscale personale

În anul 2016 programele de îmbunătățire a conformării fiscale voluntare a persoanelor fizice cu averi mari (PFAM) și a persoanelor fizice cu risc fiscal (PFRF) au avut la bază următoarele obiective:

- continuarea și dezvoltarea programului de conformare a PFAM prin derularea unor proiecte specifice de îmbunătățire a conformării fiscale voluntare (comunicare cu contribuabilii, programe de notificare privind declararea veniturilor, întâlniri cu organizații și practicieni în domeniul fiscal, comunicare publică) și efectuarea de verificări a situației fiscale personale pe baza analizei de risc;
- continuarea și dezvoltarea programului de verificare a situației fiscale personale prin utilizarea metodelor indirecte de stabilire a veniturilor la nivel național pentru toate categoriile de persoane fizice care prezintă risc fiscal (PFRF).

Pentru atingerea acestor obiective, în perioada ianuarie – decembrie 2016, au fost întreprinse următoarele acțiuni:

Efectuarea verificărilor fiscale prealabile documentare cuprinse în programele trimestriale de activitate transmise serviciilor de verificări fiscale pentru punere în aplicare în anul 2015 și 2016.

Din cele 11 verificări fiscale finalizate în anul 2015 asupra segmentului PFAM, în 10 cazuri au fost emise și comunicate actele administrativ fiscale, iar într-un caz a fost suspendată verificarea. Au fost constatate:

- venituri a căror sursă nu a fost identificată în cuantum de 23,8 mil. lei, pentru care s-a stabilit impozit pe venit suplimentar în sumă de 3,8 mil. lei și obligații fiscale accesorii (dobânzi și

penalități de întârziere) în sumă de 2,4 mil. lei. Din obligațiile suplimentare stabilite a fost încasată suma de 2,6 mil. lei.

- venituri nedeclarate cu sursă identificată în cuantum de 63,3 mil. lei, cu un impozit pe venit aferent suplimentar în sumă de 10,1 mil. lei.

În luna noiembrie 2015 au fost declanșate 30 de verificări fiscale prealabile documentare pe segmentul PFAM, programul de activitate fiind suplimentat în trimestrul II al anului 2016 cu încă 2 acțiuni de verificare fiscală prealabilă documentară.

În perioada ianuarie – decembrie 2016 au fost încheiate 10 acțiuni de verificare fiscală prealabilă documentară din care, în cinci cazuri s-a dispus începerea verificării situației fiscale personale, iar în cinci cazuri procedura a încetat, nefiind îndeplinite condițiile pentru emiterea avizului de verificare și începerea verificării situației fiscale personale. De asemenea, în perioada ianuarie – decembrie 2016 au fost demarate 2 inspecții fiscale parțiale privind impozitul pe venit.

Totodată, a fost finalizată o acțiune de refacere a verificării fiscale ca urmare a unei dispoziții cuprinse într-o decizie de soluționare a contestației. Prin decizia de impunere emisă pentru acest caz a fost stabilit un impozit pe venit în sumă de 100.800 lei și obligații fiscale accesorii în sumă de 60.733 lei.

În prezent, restul de 22 verificări fiscale prealabile documentare pe segmentul PFAM sunt în curs, efectuându-se activități specifice, urmând a fi finalizate în primele luni ale anului 2017.

În anul 2015 au fost declanșate 319 verificări fiscale prealabile documentare (VSPD) asupra persoanelor fizice din grupul PFRF, programul de activitate fiind suplimentat în perioada ianuarie – decembrie 2016 cu încă 26 acțiuni de verificare fiscală prealabilă documentară. În perioada ianuarie – decembrie 2016 au fost finalizate un număr de 312 verificări fiscale prealabile documentare. Dintre acestea într-un număr de 273 cazuri s-a constatat îndeplinirea condițiilor legale pentru emiterea avizului de verificare fiscală și începerea verificării situației fiscale personale, iar în 39 cazuri verificarea fiscală prealabilă documentară a încetat, întrucât nu au fost îndeplinite condițiile pentru continuarea acesteia și începerea verificării situației fiscale personale.

De asemenea, în această perioadă au fost finalizate 21 de verificări a situației fiscale personale, pentru 15 dintre acestea fiind emise decizii de impunere, iar pentru 6 fiind încheiate decizii de încetare. Prin deciziile de impunere emise au fost stabilite obligații fiscale de plată în sumă totală de 11,3 mil. lei. Au fost încasate prin plată voluntară obligații fiscale în sumă totală de 1,7 mil. lei.

Totodată, în perioada ianuarie – decembrie 2016 au fost demarate 5 inspecții fiscale parțiale privind impozitul pe venit.

Reluarea Programului de notificare pentru veniturile obținute din străinătate

În scopul asigurării conformării PFAM la declararea veniturilor obținute din străinătate în anul 2014, pentru care exista obligația de declarare până la data de 25 mai 2015, în luna februarie 2016 au fost expediate 313 renotificări către persoanele din grupul PFAM.

De asemenea, în scopul asigurării conformării PFAM la declararea veniturilor obținute din străinătate în anul 2015, pentru care există obligația de declarare până la data de 25 mai 2016, în luna mai 2016 au fost expediate 390 notificări către persoanele din grupul PFAM, prin care s-au adus la cunoștința acestora prevederile legale privind obligațiile fiscale ce le revin în cazul obținerii de astfel de venituri. În cadrul aceluiași program, în luna noiembrie 2016 au fost transmise 319 notificări de nedeclarare către persoanele din grupul PFAM, care nu depuseseră încă declarația privind veniturile obținute din străinătate.

Întâlniri cu organizații și practicieni în domeniul fiscal

În luna decembrie 2015 Direcția Generală Control Venituri Persoane Fizice a prezentat programele de conformare fiscală puse în aplicare în cadrul unei conferințe pe tema conformării fiscale voluntare a persoanelor fizice organizată de Pricewaterhouse Coopers România la care au participat consultanți fiscali, reprezentanți ai mediului de afaceri și reprezentanți ai mass-media.

II. Obiective strategice ale ANAF pe termen scurt și mediu – prezentare selectivă

Politica de administrare fiscală în anul 2017

Acțiuni prioritare

Îmbunătățirea conformării voluntare

➤ *Îndrumarea și asistența contribuabililor*

- extinderea serviciului “Spațiul privat virtual” la persoanele juridice și la alte entități fără personalitate juridică (SPV);
- conectarea tuturor Administrațiilor Județene ale Finanțelor Publice la Call-center-ul dedicat acordării de asistență specializată pentru contribuabili;
- actualizarea continuă a materialelor informative destinate contribuabililor;
- elaborarea de studii privind nivelul de satisfacție a contribuabililor privind serviciile de asistență;
- dezvoltarea canalelor de interacțiune cu contribuabilii;
- îmbunătățirea activităților interne ale structurilor care asigură asistența și îndrumarea contribuabililor;
- modernizarea instrumentelor de lucru
 - ◆ continuarea implementării standardelor de calitate pentru serviciile furnizate și optimizarea proceselor de activitate;
- promovarea achitării obligațiilor fiscale prin intermediul unor noi modalități de plată
 - ◆ plata cu cardul bancar la POS-urile instalate la unitățile teritoriale ale Trezoreriei Statului;
 - ◆ utilizarea facilităților oferite de platforma ghișeul.ro, prin intermediul Sistemului național electronic de plată.

➤ *Proceduri pentru administrarea veniturilor*

- continuarea simplificării declarațiilor fiscale precum și dezvoltarea declarării electronice;
- optimizarea sistemului de verificare a informațiilor existente în declarațiile fiscale;
- extinderea metodei de depunere prin mijloace electronice de transmitere la distanță, pentru toate declarațiile fiscale;
- creșterea gradului de transmitere electronică a documentelor care atestă situația fiscală a unei persoane fizice sau juridice (certificatul de atestare fiscală, adeverința de venit, etc.)

solicitate de către instituții sau autorități publice în vederea soluționării cererilor persoanelor respective;

➤ *Conformarea persoanelor fizice cu averi/venituri mari*

- dezvoltarea programului de conformare fiscală a Persoanelor Fizice cu Risc Fiscal, conform strategiei specifice;
- continuarea și dezvoltarea programului de conformare a Persoanelor Fizice cu Averi Mari prin efectuarea de verificări fiscale pe baza analizei de risc și derularea unor proiecte specifice de îmbunătățire a conformării voluntare (programe de notificare privind declararea veniturilor, întâlniri cu organizații și practicieni în domeniul fiscal, acțiuni de comunicare în vederea popularizării programelor, conform strategiei specifice).

➤ *Diminuarea stocului de arierate*

- dezvoltarea capacității de management al arieratelor;
- evaluarea arieratelor în raport de posibilitățile reale de recuperare, în scopul eliminării arieratelor nerecuperabile din evidențele fiscale.

Creșterea eficienței colectării

- dezvoltarea acțiunilor de încurajare a accesării eșalonărilor la plată;
- implementarea popririi electronice a conturilor bancare;
- eficientizarea activității de executare silită prin aplicarea diferențiată a procedurilor legale în funcție de nivelul obligațiilor fiscale restante;
- promovarea procedurilor de evitare a fraudării bugetului prin utilizarea abuzivă a legii insolvenței;
- implementarea proiectelor de dezvoltare a sistemelor IT prevăzute în legislația comunitară, în contextul intrării în vigoare în anul 2016 al noului Cod vamal al UE.

Combaterea evaziunii fiscale

- dezvoltarea analizei de risc generalizată la nivelul întregii activități de administrare fiscală, în baza informațiilor de natură fiscală despre contribuabili; dezvoltarea aplicațiilor informatice în vederea efectuării de analize ale rezultatelor acțiunilor de inspecție fiscală inițiate ca urmare a analizei de risc, în vederea confirmării criteriilor de risc și a furnizării de informații pentru analize de risc viitoare;
- orientarea controalelor operative către zone și domenii de activitate în care se constată scăderea conformării fiscale și manifestarea unor riscuri de fraudă, în paralel cu organizarea unor campanii de prevenire și îndrumare;
- combaterea fraudei în domeniul TVA, inclusiv a fraudei transfrontaliere în acest domeniu;
- dinamizarea monitorizării traficului de mărfuri și a sistemelor de early - warning;

- destructurarea lanțurilor tranzacționale frauduloase din domenii și zone cu risc fiscal semnificativ;
- continuarea acțiunilor de verificare în baza solicitărilor pentru evaluarea intenției și capacității persoanelor impozabile de a desfășura activități economice care implică operațiuni din sfera TVA;
- creșterea eficienței inspecțiilor fiscale, în sensul identificării unor noi zone și domenii de risc fiscal ridicat;
- eficientizarea inspecției fiscale la contribuabilii mijlocii;
- intensificarea acțiunilor de control la contribuabili identificați cu risc fiscal asociat prețurilor de transfer;
- creșterea rolului prevenției inspecției fiscale în relația cu contribuabilii;
- întărirea controlului vamal:
 - ◆ implementarea și punerea în aplicare a legislației comunitare referitoare la comerțul exterior, nu numai pentru taxele vamale și măsurile de politică comercială, dar și în legătură cu măsuri privind: siguranța și securitatea cetățenilor UE, taxele anti-dumping, protecția mediului și a consumatorilor, politica agricolă comună (PAC);
 - ◆ eficientizarea activității structurilor vamale în vederea diminuării traficului ilicit cu mărfuri la frontiera UE prin:
 - reoperaționalizarea echipelor mobile;
 - reoperaționalizarea scanner-elor de frontieră;
 - îmbunătățirea cooperării transfrontaliere cu țările riverane și cu structurile dedicate (FRONTEX, EUBAM, etc).
 - ◆ în conformitate cu strategia vamală a Comisiei Europene, autoritatea vamală din România este responsabilă în primul rând de supravegherea comerțului internațional al Comunității, contribuind astfel la un comerț echitabil și deschis, de punere în aplicare a aspectelor externe ale pieței interne, a politicii comerciale comune și a altor politici comunitare comune cu un impact asupra comerțului, precum și de securitatea de ansamblu a lanțului de aprovizionare; la nivel național vor fi instituite măsuri în domeniul vamal care vizează, în special, următoarele aspecte:
 - ✚ protejarea intereselor financiare ale Comunității și ale statelor sale membre;
 - ✚ protejarea Comunității față de comerțul inechitabil și ilegal și încurajarea activităților economice legitime;
 - ✚ asigurarea securității și siguranței Comunității și a rezidenților acesteia, precum și protecția mediului, acolo unde este cazul, în strânsa cooperare cu alte autorități;
 - ✚ menținerea unui echilibru adecvat între controalele vamale și facilitarea comerțului legitim.

Obiective în perioada 2018 - 2019

Începând cu anul 2017, ANAF va începe un nou ciclu de planificare strategică, fiind în curs de finalizare noul document programatic.

Având în vedere cele de mai sus vă transmitem obiectivele strategice aprobate deja de conducerea instituției și câteva acțiuni prioritare care vor fi incluse în noul Plan de acțiune:

- Creșterea gradului de conformare voluntară la plată
 - ◆ elaborarea și implementarea unei Strategii de conformare voluntară, care va trata riscurile și acțiunile necesare pentru atenuarea acelor riscurilor de neconformare;
- Combaterea evaziunii fiscale și reducerea economiei subterane
 - ◆ continuarea dezvoltării analizei de risc pentru inspecția fiscală și combaterea fraudei fiscale TVA; dezvoltarea suportului IT necesar acestor inițiative;
 - ◆ introducerea programului de testare aleatorie a conformării (prin inspecții);
 - ◆ dezvoltarea și implementarea unui model de management al riscurilor la conformare.
- Creșterea eficienței colectării
 - ◆ implementarea noului sistem IT integrat de administrare fiscală (RMS COTS) conform Proiectului de modernizare a administrației fiscale derulat cu Banca Mondială;
 - ◆ dezvoltarea unui program complex de formare profesională dedicat tuturor angajaților instituției;
- implementarea „Proiectului de modernizare a administrației fiscale (RAMP):
 - dezvoltarea instituțională (dezvoltarea funcției de management);
 - îmbunătățirea eficienței operaționale (re tehnologizare și dezvoltare IT);
 - dezvoltarea serviciilor pentru contribuabili.
- implementarea unui sistem IT integrat, unitar, de management al veniturilor fiscale care va acoperi principalele domenii funcționale ale ANAF:
 - înregistrarea contribuabililor;
 - procesarea declarațiilor fiscale;
 - procesarea plăților;
 - conturi contribuabili;
 - procesarea rambursărilor;
 - reconcilierea;
 - colectarea veniturilor;
 - executare silită;

- inspecție fiscală;
- antifraudă;
- solicitare contestații;
- contabilitate bugetară;
- analiză de risc;
- audit și control intern;
- managementul informației;
- interfață pentru servicii oferite contribuabililor.

Capitolul 5 Politici finanțate prin proiectul de buget în anul 2017

5.1.Finanțarea unităților administrativ-teritoriale

Bugetul general centralizat al unităților administrativ-teritoriale (BGCUAT), estimat pe anul 2017, este rezultat din cumularea veniturilor și cheltuielilor bugetelor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor municipiului București, județelor și municipiului București, bugetelor instituțiilor publice finanțate din venituri proprii și subvenții din bugetele locale sau integral din venituri proprii, bugetului împrumuturilor externe și interne și a bugetului fondurilor externe nerambursabile și reflectă dimensiunea efortului financiar public al unităților administrativ-teritoriale pe anul 2017.

Veniturile bugetului general centralizat al unităților administrativ-teritoriale, pe anul 2017, se estimează la 71.922,6 milioane lei, reprezentând 8,9% din produsul intern brut, iar în cadrul acestora, veniturile totale ale bugetelor locale se estimează la 61.191,7 milioane lei, reprezentând 7,5% din produsul intern brut, în timp ce veniturile celorlalte bugete de la nivelul autorităților administrației publice locale reprezintă 1,4% din produsul intern brut.

Venituri proprii	Veniturile proprii ale bugetelor locale (formate din impozite, taxe, contribuții, alte vărsăminte, alte venituri) estimate la 10.170,0 milioane lei, reprezintă 16,6% din totalul veniturilor bugetelor locale, în scadere cu 0,6 p.p. față de nivelul estimatului anului 2016.
Cote defalcate din impozitul pe venit	Cotele defalcate din impozitul pe venit reprezintă 20.765,1 milioane lei, respectiv 33,9% din totalul veniturilor bugetelor locale, în creștere, comparativ cu ponderea acestora în veniturile bugetelor locale aferente anului 2016, cu 3,5 p.p .
Sume defalcate din TVA la nivelul județelor	2.669,8 milioane lei, destinate finanțării: - sistemului de protecție a copilului și centrelor de asistență socială a persoanelor cu handicap; - finanțării drepturilor privind acordarea de produse lactate și de panificație pentru elevii din învățământul primar și gimnazial de stat și privat, precum și pentru copiii preșcolari din grădinițele de stat și

private cu program normal de 4 ore;

- finanțării cheltuielilor privind implementarea programului de încurajare a consumului de fructe proaspete în școli, pentru elevii prevăzuți la art.1 din Ordonanța Guvernului nr.24/2010 privind implementarea programului de încurajare a consumului de fructe proaspete în școli, cu modificările și completările ulterioare, care frecventează învățământul de stat și privat autorizat/acreditat, în limita sumelor totale aprobate potrivit prevederilor legale;
- finanțării învățământului special și centrelor județene de resurse și asistență educațională și a drepturilor prevăzute de Legea nr.85/2016 privind plata diferențelor salariale cuvenite personalului didactic din învățământul de stat pentru perioada octombrie 2008-13 mai 2011;
- finanțării instituțiilor de cultură descentralizate începând cu anul 2002 potrivit prevederilor anexei nr.6 din Legea bugetului de stat pe anul 2002 nr.743/2001;
- plății contribuțiilor pentru personalul neclerical angajat în unitățile de cult din țară;
- finanțării serviciilor publice comunitare de evidență a persoanelor de sub autoritatea consiliilor județene;
- finanțării cheltuielilor de funcționare ale căminelor pentru persoane vârstnice de la nivelul județelor, potrivit prevederilor art.18, alin.(5), lit.c) din Legea nr.17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Sume defalcate din TVA la nivelul comunelor, orașelor și municipiilor

16.497,8 milioane lei destinate:

- finanțării de bază a unităților de învățământ preuniversitar de stat pentru categoriile de cheltuieli prevăzute la art. 104 alin. (2) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare și a drepturilor prevăzute de Legea nr.85/2016 privind plata diferențelor salariale cuvenite personalului didactic din învățământul de stat pentru perioada octombrie 2008-13 mai 2011;
- finanțării drepturilor asistenților personali ai persoanelor cu handicap grav sau indemnizațiilor lunare ale persoanelor cu handicap grav acordate în baza prevederilor art. 42 alin. (4) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- finanțării ajutorului pentru încălzirea locuinței cu lemne, cărbuni și combustibili petrolieri, pentru beneficiarii de ajutor social;
- finanțării serviciilor publice comunitare de evidență a persoanelor de sub autoritatea consiliilor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor și Consiliului General al Municipiului București;
- finanțării cheltuielilor creșelor;
- finanțării cheltuielilor descentralizate la nivelul sectoarelor și municipiului București, respectiv pentru: sistemul de protecție a copilului, centrele de asistență socială a persoanelor cu handicap, drepturile privind acordarea de produse lactate și de panificație pentru elevii din învățământul primar și gimnazial de stat și privat, precum și

pentru copiii preșcolari din grădinițele de stat și private cu program normal de 4 ore, implementarea programului de încurajare a consumului de fructe proaspete în școli pentru elevii prevăzuți la art.1 din Ordonanța Guvernului nr.24/2010, cu modificările și completările ulterioare, care frecventează învățământul de stat și privat autorizat/acreditat, în limita sumelor totale aprobate potrivit prevederilor legale, instituțiile de cultură descentralizate începând cu anul 2002 potrivit prevederilor anexei nr.6 din Legea bugetului de stat pe anul 2002 nr.743/2001 și plata contribuțiilor pentru personalul neclerical angajat în unitățile de cult;

- finanțării drepturilor stabilite de Legea nr.248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate

- finanțării drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă, prevăzute în anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.904/2014 pentru stabilirea limitelor minime de cheltuieli aferente drepturilor prevăzute de art.129 alin.(1) din Legea nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului;

- finanțării cheltuielilor privind acordarea unui suport alimentar, potrivit prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr.72/2016 privind aprobarea Programului-pilot de acordare a unui suport alimentar pentru preșcolari și elevii din 50 de unități de învățământ preuniversitar de stat;

- finanțării cheltuielilor de funcționare ale căminelor pentru persoane vârstnice de la nivelul județelor, potrivit prevederilor art.18, alin.(5), lit.c) din Legea nr.17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Finanțarea
drumurilor județene
și comunale

400,0 milioane lei.

La repartizarea sumelor pe județe, s-au avut în vedere datele statistice comunicate de Institutul național de statistică, referitoare la lungimea drumurilor județene și comunale la data de 31 decembrie 2016.

Echilibrarea
bugetelor locale

2.469,5 milioane lei repartizate pe județe potrivit prevederilor art.33 alin.(2) din Legea nr.273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare.

Finanțarea
învățământului
particular sau
confesional acreditat

112,4 milioane lei, repartizate pe județe potrivit propunerilor Ministerului Educației Naționale, în baza standardelor de cost.

Subvenții de la
bugetul de stat

6.452,0 milioane lei, din care, în principal, pentru:

- ◆ finanțarea drepturilor acordate persoanelor cu handicap (2.819,7 milioane lei);
- ◆ acordarea ajutorului pentru încălzirea locuinței cu lemne, cărbuni, combustibili petrolieri (70,0 milioane lei);
- ◆ finanțarea investițiilor derulate potrivit Programului Național de Dezvoltare Locală, aprobat prin Ordonanța de urgență a Guvernului 28/2013 (2.270,0 milioane lei)
- ◆ susținerea derulării proiectelor finanțate din fonduri nerambursabile (FEN) postaderare (651,9 milioane lei) implementate la nivelul unităților administrativ-teritoriale.

5.2 Investițiile publice semnificative prioritizate

Conform prevederilor *O.U.G. nr. 88/2013 privind adoptarea unor măsuri fiscal-bugetare pentru îndeplinirea unor angajamente convenite cu organismele internaționale, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobată cu modificări prin Legea nr.25/2014, cu modificările ulterioare* (O.U.G. nr. 88/2013) și ale *Normelor metodologice privind prioritizarea proiectelor de investiții publice, aprobate prin H.G. nr. 225/2014*, în perioada aprilie-iunie 2016, la nivelul ordonatorilor principali de credite a avut loc un proces de evaluare a proiectelor de investiții publice semnificative, în scopul elaborării și prezentării de către Ministerul Finanțelor Publice spre aprobare Guvernului, a listei proiectelor de investiții publice semnificative prioritizate.

Principiile pe bază cărora proiectele de investiții publice sunt evaluate în cadrul procesului de prioritizare sunt: oportunitatea proiectului de investiții în contextul strategiilor sectoriale sau naționale, justificarea economică și socială a acestuia, suportabilitatea și sustenabilitatea financiară, aranjamente pentru implementare/performanță în implementare și perioada rămasă până la finalizarea proiectului de investiții publice (pentru proiectele de investiții publice în continuare). Obiectivele generale urmărite sunt alinierea portofoliului proiectelor de investiții ce se finanțează din fonduri publice cu prioritățile Guvernului și asigurarea includerii în bugetele anuale a proiectelor de investiții publice cu beneficii economice și sociale ridicate.

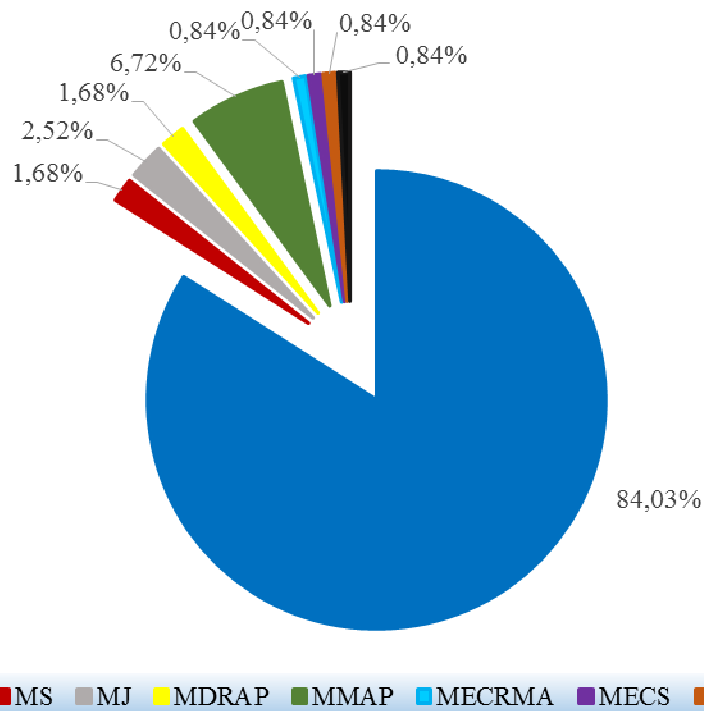
De asemenea, în scopul consolidării legăturii dintre procesul de prioritizare și bugetare, în luna iunie a acestui an au fost luate măsuri pentru îmbunătățirea cadrului legal existent în materie prin completarea prevederilor capitolului II al O.U.G.nr. 88/2013 în sensul că, ordonatorii principali de credite au obligația să reflecte rezultatele prioritizării în bugetele anuale și să repartizeze resursele bugetare, disponibile la nivel de titlu de cheltuială, astfel încât gradul de acoperire a necesarului anual de finanțare pentru un proiect de investiții publice să nu depășească gradul de acoperire a necesarului anual de finanțare aferent oricărui alt proiect de investiții publice care a obținut un punctaj superior, în urma aplicării principiilor și criteriilor de prioritizare. În consecință, la elaborarea proiectului de buget pentru anul 2017, ordonatorii principali de credite vor respecta rezultatele prioritizării în procesul de repartizare a resurselor bugetare pentru proiectele de investiții publice semnificative.

Urmare analizei informațiilor transmise, respectiv listele proiectelor de investiții publice semnificative prioritizate prezentate de 9 ordonatori principali de credite, Guvernul a aprobat în data de 12 octombrie 2016, la propunerea Ministerului Finanțelor Publice, memorandumul conținând rezultatele prioritizării.

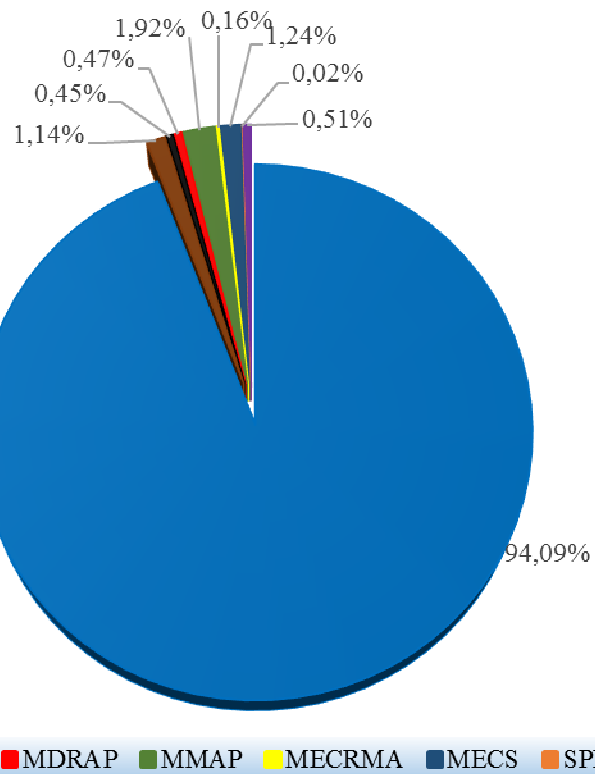
Prezentăm mai jos un sumar al analizei informațiilor prezentate de către ordonatorii principali de credite în procesul de evaluare a acestor proiecte de investiții.

Ordonatorul principal de credite	Număr de proiecte evaluate în procesul de prioritizare
Ministerul Transporturilor	100
Ministerul Sănătății	2
Ministerul Justiției	3
Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice	2
Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor	8
Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri	1
Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice	1
Serviciul de Protecție și Pază	1
Ministerul Comunicațiilor și pentru Societatea Informațională	1
Total: 9 ordonatori principali de credite	119

Distribuția numărului total de proiecte pe OPC

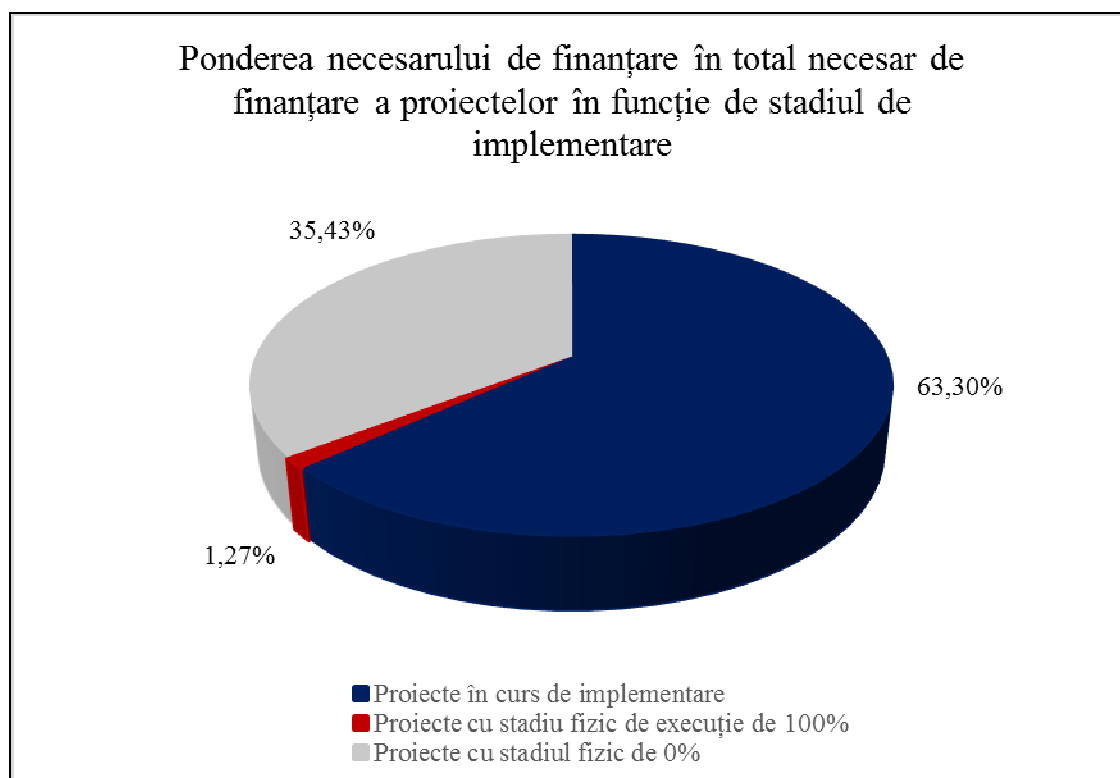

Valoarea rămasă de finanțat a proiectelor pe OPC

Cele 119 proiecte de investiții publice semnificative evaluate de ordonatorii principali de credite prezintă următoarea distribuție cu privire la stadiul implementării:

Stadiul implementării	Număr de proiecte
Proiecte cu stadiul fizic de 0%	22
Proiecte în curs de implementare	66
Proiecte cu stadiu fizic de execuție de 100%	31

În urma analizării informațiilor prezentate de ordonatorii principali de credite s-a constatat că proiectele al căror stadiu fizic de execuție este 0% au un necesar de finanțare până la finalizare ce reprezintă 35,43% din totalul necesarului de finanțat pentru proiectele de investiții publice semnificative, proiectele în curs de implementare au o pondere a necesarului de finanțare până la finalizare de 63,30% în totalul necesarului de finanțat, iar proiectele cu stadiu fizic de execuție de 100% au un necesar de finanțare până la finalizare ce reprezintă 1,27% din totalul necesarului de finanțat pentru proiectele de investiții publice semnificative.

În cadrul procesului de prioritizare a proiectelor de investiții publice semnificative a fost luată în considerare, ca și criteriu de evaluare, și valoarea economică netă actualizată a proiectelor (VENA). Aceasta a fost extrasă din cuprinsul analizelor cost-beneficiu, reprezentând un indicator al eficienței economice a proiectului de investiții, și a fost furnizată de ordonatorii principali de credite pentru un număr de 83 de proiecte din totalul de 119 de proiecte de investiții publice semnificative evaluate.

Din analizele efectuate s-a constatat că cea mai ridicată medie a valorii economice nete actualizate a proiectelor de investiții se înregistrează în sectorul sănătate – 375,3 milioane euro, în sectorul transporturi – 330,9 milioane euro și în sectorul educație – 117,1 milioane de euro, media valorii economice nete actualizate a proiectelor din celelalte sectoare situându-se sub 100 milioane euro.

Proiectele cu o eficiență economică peste media aferentă celor 83 de proiecte de investiții sunt proiecte din sectorul sanătate si sectorul transporturi.

Prezentăm mai jos un sumar al acestei analize.

Nr. crt.	Ordonatorul principal de credite	Număr de proiecte de investiții pentru care s-a furnizat VENA	Valoarea medie a VENA (mil. euro)
1	Ministerul Transporturilor	72	330,9
2	Ministerul Sănătății	2	375,3
3	Ministerul Justiției	0	0
4	Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice	2	23,5
5	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor	4	36,6
6	Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri	0	0
7	Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice	1	117,1
8	Serviciul de Protecție și Pază	1	39,5
9	Ministerul Comunicațiilor și pentru Societatea Informațională	1	36,2
	Total/Medie	83	300,4

Dintre proiectele de investiții publice din domeniul transporturilor se remarcă 7 proiecte din sub-sectoarele transport feroviar, metrou și rutier (autostrăzi), cu o valoare economică netă actualizată de peste 1 miliard de euro pe proiect.

În limita inferioară a clasamentului, cu o valoare economică netă actualizată situată sub 5 milioane de euro se află 7 proiecte, din sectoarele transporturi (5) și mediu (2).

Cele mai eficiente sectoare din punct de vedere economic sunt sectorul sanătate, respectiv sectorul transporturilor.

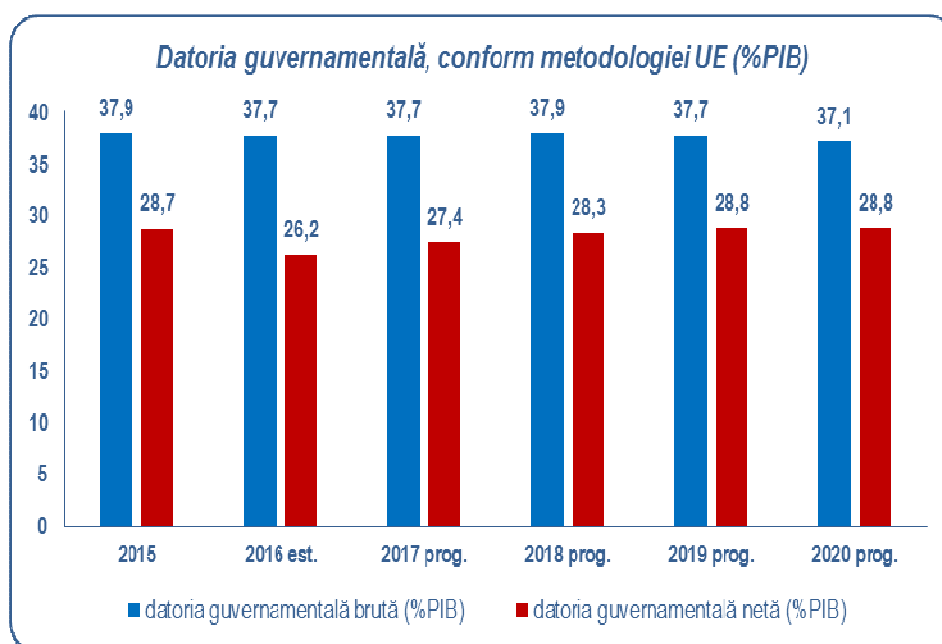
** toate informații prezentate mai sus au fost comunicate de ordonatorii principali de credite în cadrul procesului de priorizare.*

6. Datoria publică¹³, finanțarea deficitului bugetar și acordarea de garanții

Datoria guvernamentală (conform metodologiei UE)

Datoria guvernamentală, conform metodologiei UE, s-a situat la sfârșitul anului 2015 la un nivel de 37,9% din PIB, net inferior plafonului de 60% stabilit prin Tratatul de la Maastricht. Din datoria guvernamentală, la sfârșitul anului 2015, datoria internă a reprezentat 19,0% din PIB, iar datoria externă a fost de 18,9% din PIB. De asemenea, la sfârșitul lunii noiembrie 2016, datoria guvernamentală a reprezentat 37,9% din PIB, din care datoria internă a reprezentat 19,6% din PIB, iar datoria externă a fost de 18,3% din PIB.

Nivelul estimat al datoriei guvernamentale brute pentru sfârșitul anului 2016 este de 37,7% din PIB, iar pe termen mediu (2017 - 2020) se va situa sub 40,0% din PIB, în timp ce nivelul datoriei guvernamentale nete¹⁴ este estimat la 26,2% pentru sfârșitul anului 2016, iar pe termen mediu nu va depăși 30,0% din PIB.

Sursa : MFP

Perspectiva de creștere moderată a datoriei guvernamentale pe termen mediu și de menținere la un nivel sustenabil se datorează creșterii economice estimate la o medie anuală de cca 5,5%, menținerii cursului leu/Euro relativ stabil și unor deficite bugetare calculate conform metodologiei UE de până la 3,0 % din PIB, în perioada 2017-2020.

¹³ Datoria guvernamentală brută calculată conform metodologiei UE, SEC 2010.

¹⁴ reprezintă datoria guvernamentală brută diminuată cu activele financiare lichide calculate pe baza datelor disponibile de la BNR pentru primele 3 trimestre din 2016 la care s-a adăugat creșterea de buffer la dispoziția Trezoreriei Statului din ultimul trimestru al lui 2016. Activele financiare se referă la următoarele instrumente : AF1 – aur și DST, AF2 – depozite și numerar, AF3 – titluri de valoare, altele decât acțiuni, AF5 – acțiuni și alte participații la capital, dacă sunt cotate la bursă, inclusiv acțiunile fondurilor mutual, conform metodologiei pentru Programul de Convergență.

În anul 2017 finanțarea deficitului bugetului de stat și refinanțarea datoriei publice guvernamentale se va realiza în principal din surse interne și în completare din surse externe. MFP va continua să mențină o abordare flexibilă în realizarea procesului de finanțare, urmărind asigurarea caracterului predictibil și transparent al ofertei de titluri de stat, tocmai pentru a putea reacționa prompt și adecvat la potențialele modificări în tendințele pieței și comportamentului investitorilor.

Strategia de finanțare din surse interne are în vedere, în principal, emisiuni de titluri de stat denumite în lei, respectiv certificate de trezorerie cu scadențe pe termen scurt și obligațiuni de tip benchmark cu scadențe pe termen mediu și lung în funcție de cererea existentă în piață și ținând cont de obiectivul consolidării curbei de randamente în lei. Pe piața internă, pentru a crește lichiditatea pieței secundare, MFP intenționează să continue politica de construire a unor serii de obligațiuni de stat de tip benchmark lichide de-a lungul întregii curbe de randament, concomitent cu o politică transparentă de emitere a titlurilor de stat, până la atingerea unor volume pe emisiune în valoare echivalentă de până la 2 miliarde Euro¹⁵, cu informarea în prealabil a pieței în ceea ce privește volumele, frecvența lansării/redeschiderii anumitor categorii de maturități. Emisiunile de titluri de stat denumite în Euro pe piața internă pot fi realizate în contextul unei cereri importante pentru astfel de instrumente venită din partea investitorilor locali în contextul lipsei unor instrumente alternative, fiind astfel create premisele unui raport maturitate/cost avantajos.

Începând cu anul 2017 vor fi implementate cerințele minime obligatorii de formare a prețului (market-making) pe platforma electronică de cotaie și tranzacționare (E-Bond) dedicată dealerilor primari care va contribui la creșterea transparenței cotațiilor și implicit a formării prețurilor aferente titlurilor de stat, asigurând premisele reducerii costurilor de tranzacționare pentru participanții din piața secundară.

De asemenea, în funcție de finalizarea cadrului procedural și operațional privind operațiunile pe piața secundară la nivelul BNR¹⁶ se are în vedere utilizarea operațiunilor de tipul răscumpărărilor anticipate sau preschimbărilor de titluri de stat, în scopul facilitării procesului de refinanțare a seriilor cu volume mari acumulate, care devin scadente și accelerării procesului de creare a unor serii de titluri de stat de tip benchmark lichide.

În scopul creșterii accesibilității titlurilor de stat în rândul micilor investitori și creșterii gradului de educare financiară a acestora, se înscrie și continuarea programului de emisiuni de titluri de stat pentru populație FIDELIS, prin emiterea de titluri de stat pentru populație, volumul acestor titluri urmând a fi stabilit în funcție de cererea pentru acest tip de instrumente.

În ceea ce privește sursele de finanțare externă, acestea se vor asigura în principal prin emisiuni de euroobligațiuni pe piețele externe de capital în cadrul Programului-cadru de emisiuni de titluri de stat (MTN), și în completare prin împrumuturi de la creditori oficiali (instituții financiare internaționale).

¹⁵ Riscul de refinanțare al acestor emisiuni este administrat prin continuarea politicii de menținere a unei rezerve financiare în valută

¹⁶ Licitările aferente operațiunilor de rascumpărare anticipate (buy back) și de preschimbare a titlurilor de stat (bond exchanges) se vor realiza prin utilizarea platformei electronice dezvoltată de către BNR pentru licitațiile aferente pieței primare.

MFP va păstra flexibilitatea în ceea ce privește momentul accesării piețelor internaționale și volumul emisiunilor externe, ținând cont de costurile asociate, de considerentele de risc, precum și de evoluția pieței locale.

Astfel, pe termen mediu, MFP intenționează să continue parteneriatul cu instituțiile financiare internaționale pentru a beneficia de avantajele financiare aferente produselor acestora în limitarea costurilor și extinderea maturității portofoliului de datorie prin condițiile de cost și maturitate oferite, cum ar fi împrumuturile BIRD de politici de dezvoltare (DPL), precum și cele contractate în scopul finanțării deficitului bugetar și refinanțării datoriei publice guvernamentale, disponibilizarea sumelor având la bază realizarea unor măsuri și/sau alte acțiuni necesare în domeniul reformelor sectoriale.

Sursele necesare refinanțării datoriei publice guvernamentale se vor asigura de pe piețele pe care s-au emis aceste datorii, precum și din rezerva financiară în valută la dispoziția Trezoreriei Statului. Pentru îmbunătățirea managementului datoriei publice și evitarea presiunilor sezoniere în asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, se are în vedere menținerea rezervei financiare (buffer) în valută la dispoziția Trezoreriei Statului, la un nivel confortabil, astfel încât să fie diminuate riscurile aferente perioadelor caracterizate de o volatilitate ridicată pe piețele financiare. Pe termen mediu, nivelul acestui buffer va fi în continuare consolidat astfel încât să acopere 4 luni din necesarul brut de finanțare.

În vederea utilizării instrumentelor financiare derivate (swap valutar și swap pe rata de dobândă), pentru crearea cadrului legal, procedural și tehnic Ministerul Finanelor Publice, prin Direcția Generală de Trezorerie și Datorie Publică beneficiază de asistența tehnică din partea Trezoreriei Bancii Mondiale în cadrul unui proiect pe o perioadă de 18 luni, aflat în perioada de implementare, finanțat din Fondul Social European în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020 pentru implementarea proiectului cu tema “Dezvoltarea capacității de administrare a datoriei publice guvernamentale prin utilizarea instrumentelor financiare derivate” cod SIPOCA 10.

Capitolul 7

Perspective bugetare pentru perioada 2017-2019

7.1 Politica fiscal-bugetară pe termen mediu

Politica de deficit bugetar continua să susțină în mod direct creșterea economică, în marja permisă de Tratatul de la Maastricht, respectiv un deficit bugetar ESA de sub 3% din PIB.

Astfel, pe fondul măsurilor de relaxare fiscală începută în perioada 2015-2016 în scopul stimulării creșterii economice (noul cod fiscal și majorările salariale și ale unor drepturi de natura asistenței sociale) și continuată prin măsurile adoptate recent (eliminarea contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru pensionari, neimpozitare pensii sub 2000 lei, majorarea salariilor pentru unele categorii de bugetari, creșterea punct de pensie la 1000 lei de la 1 iulie 2017, ș.a.) care produc efecte începând cu anul 2017, se estimează că deficitul bugetar ESA va înregistra o creștere în anul 2017, **fără a depăși limita de 3% din PIB stabilită prin Tratatul de la Maastricht**, urmată însă de revenirea, începând cu anul 2018, pe o traiectorie de ajustare raportată la PIB.

În termeni structurali, se manifestă o deviere de la Obiectivul Bugetar pe Termen Mediu (în engleză prescurtat: MTO) stabilit pentru România, respectiv 1% din PIB, dar cu perspectiva de **a reintra pe o traiectorie de convergență către MTO începând cu anul 2019.**

Devierea de la MTO se produce însă cu **menținerea, pe întreg orizontul de planificare, a unui nivel sustenabil al datoriei publice de sub 40% din PIB, obiectivul final al regulilor europene în materia deficitului bugetar fiind astfel asigurat.**

Veniturile, Cheltuielile și Soldul bugetului general consolidat (%PIB)

	2017 Program	2018 Estimări	2019 Estimări	2020 Estimări
VENITURI cash	31,2	32,4	32,9	32,8
CHELTUIELI cash	34,2	35,3	35,5	34,8
SOLD cash	-2,96	-2,96	-2,56	-2,00
SOLD metodologie ESA	-2,98	-2,92	-2,53	-2,02
SOLD structural	-2,91	-2,97	-2,68	-2,25

Notă: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul să nu fie egal cu suma componentelor.

Veniturile bugetare

Direcțiile de acțiune pe termen mediu au în vedere:

- creșterea colectării veniturilor bugetare;
- reducerea evaziunii fiscale.

Estimarea evoluției principalelor categorii de impozite și taxe pe perioada 2018-2020 are la bază cea mai recentă proiecție a indicatorilor macroeconomici, corelată cu evoluția încasărilor precum și cu modificările legislative.

În valoare nominală veniturile bugetare sunt proiectate în creștere la sfârșitul orizontului de prognoză cu peste 30% față de nivelul din anul 2017.

În termeni nominali, impozitul pe profit și impozitul pe venit sunt estimate în creștere cu peste 24% și respectiv 40% în anul 2020 față de anul 2017, în timp ce veniturile din contribuții de asigurări sociale sunt estimate cu o dinamică nominală pozitivă de peste 39%.

Modificări legislative care influențează **impozitul pe profit**:

- Ordonanța de urgență nr.50/2015 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal și a Legii nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, prevede *încadrarea unităților de învățământ preuniversitar particulare în categoria persoanelor juridice române care nu datorează impozit pe profit, pentru veniturile obținute și utilizate potrivit reglementărilor legale în domeniul educației naționale.*
- Ordonanța de urgență nr. 84/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul financiar-fiscal, prevede *aplicarea nelimitată în timp a facilității fiscale de scutire de impozit a profitului reinvestit* (care avea ca termen limită de aplicabilitate data de 31 decembrie 2016 inclusiv).
- Ordonanța de urgență nr. 3/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr.

227/2015 privind Codul fiscal prevede *scutirea de la plata impozitului pe profit a contribuabililor care desfășoară exclusiv activități de inovare, cercetare -dezvoltare în primii 10 ani de activitate*. Această ordonanță cuprinde prevederi referitoare la societățile care au realizat venituri care nu au depășit echivalentul în lei a 500.000 euro, și care urmează să plătească "**Impozit pe veniturile microîntreprinderilor**". Astfel, s-a realizat majorarea limitei de încadrare în categoria microîntreprinderilor de la 100.000 euro la 500.000 euro, precum și eliminarea cotei de impunere de 2% pentru microîntreprinderile cu 1 salariat, care urmează să fie impozitate cu cota de 1%. Pentru anul 2017, persoanele juridice române plătitoare de impozit pe profit care la data de 31 decembrie 2016 îndeplinesc condițiile de microîntreprinderi, sunt obligate la plata "Impozitului pe venitul microîntreprinderilor" începând cu 1 februarie 2017, urmând a comunica organelor fiscale teritoriale modificarea sistemului de impunere, potrivit prevederilor Legii nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală.

Impozitul pe venit este influențat negativ de aplicarea prevederii Legii nr.2/2017 privind neimpozitarea pensiilor sub 2000 lei și modificarea impozitului pe veniturile din transferul proprietăților imobiliare din patrimoniul personal conform Ordonanței de urgență nr. 3/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015

Contribuțiile de asigurări sociale sunt influențate pozitiv de prevederea din Ordonanța de urgență nr. 3/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal referitoare la eliminarea plafonului de 5 câștiguri salariale medii brute pentru calculul contribuției de asigurări sociale de stat și de sănătate atât pentru veniturile din salarii și asimilate salariilor cât și pentru calculul contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru veniturile realizate de către persoanele fizice din investiții și alte surse.

Pe de altă parte, contribuțiile de asigurări sociale de sănătate sunt influențate negativ de eliminarea plății contribuției de sănătate de către pensionari conform Legii nr.2/2017 și eliminarea de la calcul contribuțiilor de asigurări sociale de sănătate a veniturilor realizate din investiții și alte surse în condițiile în care cei în cauză realizează și venituri din salarii și asimilate salariilor, pensii, venituri din activități independente.

Totodată, contribuțiile de asigurări sociale sunt influențate de menținerea în 2017 a cotei de contribuție aferentă fondurilor de pensii administrate privat de 5,1% la nivelul aferent anului 2016.

În termeni nominali **taxa pe valoarea adăugată** este estimată cu o dinamică nominală pozitivă de peste 20% la sfârșitul orizontului de prognoză.

Referitor la **TVA**, începând cu 1 ianuarie 2017 cota standard de TVA s-a redus de la 20% la 19%, s-a introdus Regimul special pentru agricultori din punct de vedere TVA. Suplimentar, de la 1 august 2016 s-a realizat extinderea aplicării cotei de TVA de 9% pentru livrarea de îngrășăminte și de pesticide utilizate în agricultură, semințe și alte produse agricole destinate însămânțării sau plantării, precum și pentru prestările de servicii de tipul celor specifice utilizate în sectorul agricol.

Încasările din accize sunt estimate cu dinamică nominală negativă în anul 2017 pe fondul diminuării planificate a nivelului accizelor pentru anumite produse energetice, însă își reiau ritmul de creștere începând cu anul 2018.

Veniturile bugetului general consolidat
- pe tipuri de venit -

- mil. lei -

	2017	2018	2019	2020
Total, din care:	254.716,5	284.303,7	311.667,3	332.416,3
Impozit pe profit	16.629,9	17.968,2	19.676,7	20.700,9
Impozit pe venit	30.108,2	33.682,6	37.900,8	42.206,0
Impozite si taxe pe proprietate	5.161,1	5.564,2	5.934,3	6.406,0
Taxa pe valoarea adaugata	54.142,3	58.057,0	62.074,3	65.871,1
Accize	26.051,3	28.297,6	30.264,8	31.927,5
Impozit pe comerul exterior	951,3	955,1	958,9	962,7
Alte venituri fiscale	9.792,0	9.203,7	9.658,7	10.149,7
Contributii de asigurari sociale	69.758,4	76.631,2	86.443,5	97.271,3
Venituri nefiscale	19.023,7	19.427,4	20.196,3	21.569,8
Venituri din capital	817,0	963,4	1.005,4	1.050,0
Donatii	19,7	6,7	4,9	4,8
Sume de la UE in contul platilor efectuate	22.261,7	33.546,8	37.548,6	34.296,5

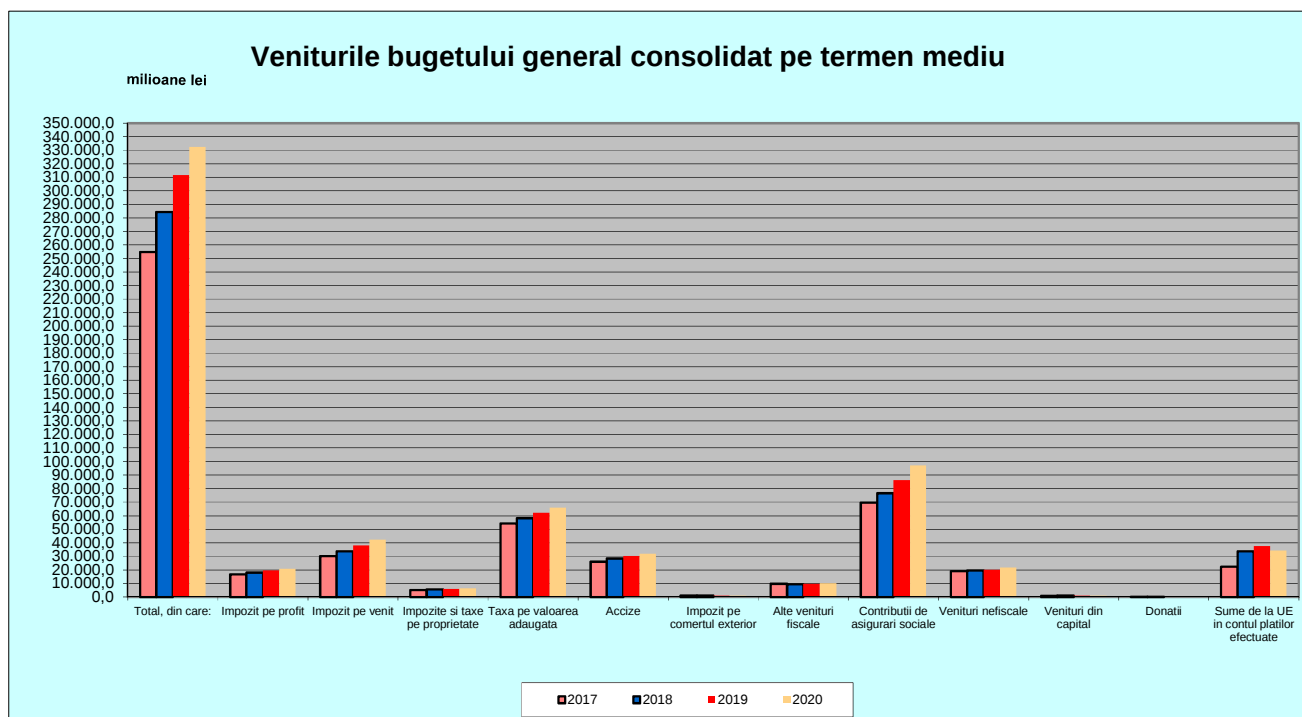
Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

Veniturile bugetului general consolidat
- pe tipuri de venit -

- % din PIB -

	2017 estimari	2018 estimari	2019 estimari	2020 estimari
Total, din care:	31,2	32,4	32,9	32,8
Impozit pe profit	2,0	2,0	2,1	2,0
Impozit pe venit	3,7	3,8	4,0	4,2
Impozite si taxe pe proprietate	0,6	0,6	0,6	0,6
Taxa pe valoarea adaugata	6,6	6,6	6,6	6,5
Accize	3,2	3,2	3,2	3,1
Impozit pe comerul exterior	0,1	0,1	0,1	0,1
Alte venituri fiscale	1,2	1,0	1,0	1,0
Contributii de asigurari sociale	8,6	8,7	9,1	9,6
Venituri nefiscale	2,3	2,2	2,1	2,1
Venituri din capital	0,1	0,1	0,1	0,1
Donatii	0,0	0,0	0,0	0,0
Sume de la UE in contul platilor efectuate	2,7	3,8	4,0	3,4

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

Cheltuielile bugetare

Ponderea în PIB a cheltuielilor bugetare totale se mentine pe un trend ascendent pe prima parte a intervalului de prognoză, în principal datorită traiectoriei cheltuielilor de investiții.

Cheltuielile de personal și cele de natura asistenței sociale se majorează la începutul orizontului de prognoză atât în valoare nominală cât și ca pondere în PIB pe fondul măsurilor recent adoptate la începutul anului 2017. Către finalul orizontului de programare acestea își diminuează dinamica nominală sub cea a produsului intern brut pentru a crea mai mult spațiu fiscal pentru cheltuielile de investiții.

Pe termen mediu cheltuielile cu dobânzile au o traiectorie cvasi-stabilă ca pondere în PIB, situându-se în jurul nivelului de 1,3 - 1,4%.

Reducerea ponderii în PIB a celorlalte naturi de cheltuieli crează spațiu fiscal pentru majorarea substanțială a cheltuielilor de investiții de la 4,8% din PIB în 2017 la 6,8% din PIB în anul 2020 în condițiile asigurării unei ajustări a deficitului bugetar cash în medie cu aproximativ 0,5 puncte procentuale în fiecare din ultimii doi ani ai intervalului de prognoză.

Cheltuielile bugetului general consolidat

- pe clasificatia economica -

- mil. lei -

	2017	2018	2019	2020
Total, din care:	278.817	310.293	335.885	352.710
Cheltuieli de personal	63.884	67.201	68.642	70.439,1
Bunuri si servicii	40.632	44.190	45.608	49.697,3
Dobanzi	10.185	12.295	13.238	13.305,0
Subventii	7.161	7.503	7.837	8.133,3
Asistenta sociala	88.499	97.770	102.734	107.403,0
Alte transferuri	29.019	33.723	34.330	34.539,2
Cheltuieli de investitii	39.435	47.611	63.496	69.193,5

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

Cheltuielile bugetului general consolidat

- pe clasificatia economica -

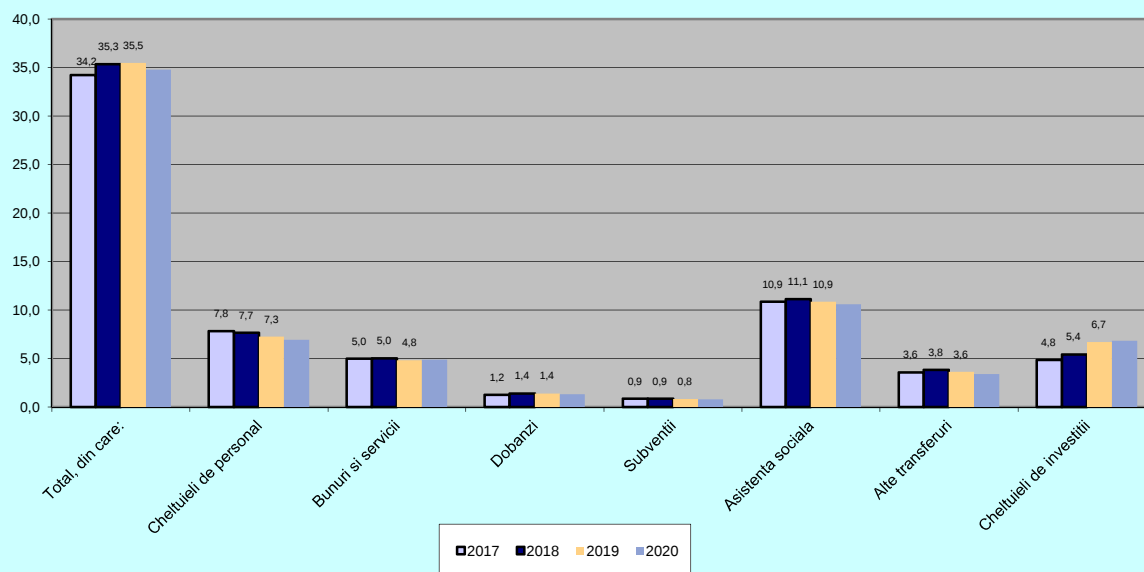
- % din PIB -

	2017	2018	2019	2020
Total, din care:	34,2	35,3	35,5	34,8
Cheltuieli de personal	7,8	7,7	7,3	6,9
Bunuri si servicii	5,0	5,0	4,8	4,9
Dobanzi	1,2	1,4	1,4	1,3
Subventii	0,9	0,9	0,8	0,8
Asistenta sociala	10,9	11,1	10,9	10,6
Alte transferuri	3,6	3,8	3,6	3,4
Cheltuieli de investitii	4,8	5,4	6,7	6,8

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

Cheltuielile bugetului general consolidat dupa natura economica

% din PIB

7.2 Finanțări de la Uniunea Europeană

1. FONDURI STRUCTURALE ȘI DE COEZIUNE

A. Principalele evoluții în perioada 2015 - 2016

Anul 2015 a reprezentat un an de o importanță majoră, cu provocări semnificative, având în vedere suprapunerea implementării a două perioade de programare. Pe de-o parte, pentru cadrul financiar 2007 – 2013, data de 31 decembrie 2015 a reprezentat termenul limită de eligibilitate a cheltuielilor efectuate de beneficiari, în consecință fiind depuse eforturi astfel încât proiectele să poată fi finalizate în perioada de eligibilitate, pentru a evita suportarea din bugetele proprii a sumelor necesare finalizării. Pe de altă parte, pe parcursul anului 2015 au fost aprobate majoritatea programelor operaționale finanțate din fondurile europene structurale și de investiții 2014-2020 (FESI), ulterior demarându-se implementarea acestora.

Totodată, 2016 este un an important pentru procesul de gestionare a fondurilor europene, deoarece autoritățile de management transmit către Autoritatea de Certificare și Plată, în conformitate cu calendarul stabilit conform HG 678/2015 privind închiderea programelor operaționale finanțate în perioada 2007–2013, ultimele declarații de cheltuieli aferente acestui cadru financiar. De asemenea, pentru cadrul financiar 2014 - 2020 sunt întreprinse multiple acțiuni în sensul:

- acreditării sistemului de management și control ale Programelor Operaționale, în conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile;
- dezvoltării și operaționalizării sistemelor informatice de colectare și gestionare a datelor necesare implementării FESI (MySMIS2014 și SMIS2014+);
- lansării apelurilor de proiecte în cadrul programelor operaționale;
- demarării implementării programelor operaționale;
- îndeplinirii condiționalităților ex-ante.

Acțiuni aferente cadrului financiar multianual (CFM) 2007 – 2013

- înregistrarea unei rate ridicate de absorbție curentă pentru anii 2015 și 2016, astfel încât față de finalul anului 2014 aceasta a crescut cu aprox. 29 puncte procentuale, de la aprox. 52% la aprox. 81% (aprox. 15,5 miliarde euro) la 31 decembrie 2016;
- asigurarea continuității în finanțarea proiectelor prin alocarea temporară a unor sume din venituri din privatizare în scopul onorării cererilor de plată și rambursării cheltuielilor eligibile solicitate de beneficiari;
- aprobarea de către Comisia Europeană a finanțării unor proiecte majore de mediu și transport în două etape succesive (fazare) pentru evitarea pierderii fondurilor alocate în perioada 2007-2013, în condițiile nefinalizării acestora până la 31 decembrie 2015;
- maximizarea absorbției prin identificarea de proiecte retrospective și introducerea cheltuielilor aferente în aplicații de plată pentru a fi rambursate de către Comisia Europeană;
- asigurarea cadrului legal și procedural la nivelul întregului sistem de gestionare a fondurilor structurale și de coeziune pentru procesul de închidere a exercițiului de programare 2007-2013, inclusiv a prevederilor referitoare la posibilitatea finalizării din surse proprii ale beneficiarilor, a proiectelor care nu au fost implementate până la 31 decembrie 2015, pentru evitarea rambursării de către aceștia a cheltuielilor efectuate în cadrul acestor proiecte.

Acțiuni aferente CFM 2014 - 2020

- toate programele operaționale finanțate prin FESI au fost aprobate de către CE, prin Decizie, până la jumătatea anului 2015;
- în cursul anului 2015, MFE a inițiat și au fost adoptate principalele acte normative necesare implementării FESI;
- a fost demarată implementarea programelor operaționale aferente cadrului financiar 2014 - 2020 prin lansarea ghidurilor solicitantului și a apelurilor de proiecte, inclusiv semanarea unor contracte de finanțare; (detaliere în secțiunea B.2.);
- asigurarea unui dialog mai eficient cu beneficiarii fondurilor europene, pentru creșterea capacității acestora de a elabora și implementa proiecte finanțate în cadrul programelor 2014-2020;
- creșterea transparenței modului de implementare a programelor operaționale finanțate din fonduri europene;
- transpunerea în legislația națională a noilor directive europene în domeniul achizițiilor publice și a cadrului instituțional aferent sistemului național de achiziții publice, cu sprijinul instituțiilor de specialitate.

B. Stadiul implementării

I. Instrumente structurale - CFM 2007-2013

Alocările fondurilor Structurale și de Coeziune

Alocarea pentru Romania a fondurilor Structurale și de Coeziune pentru perioada 2007-2013 a fost de 19,67 miliarde euro, din care 19,05 miliarde euro¹⁷ pentru programele operaționale aferente obiectivului „Convergență”, iar 0,46 miliarde pentru obiectivul „Cooperare Teritorială Europeană”. Din totalul de 19,05 miliarde euro, 12,53 miliarde euro reprezintă fonduri structurale (Fond European de Dezvoltare Regională și Fondul Social European) și 6,52 miliarde euro, Fond de Coeziune.

La data de 31 decembrie 2016, stadiul implementării programelor operaționale finanțate în cadrul obiectivului „Convergență” se prezintă astfel:

Rata de absorbție curentă¹⁸

Valoarea declarațiilor de cheltuieli care au fost transmise Comisiei Europene este de 15,5 miliarde euro, ceea ce reprezintă o rată de absorbție curentă de aprox. 81 % din alocarea UE pentru perioada 2007-2013.

Rata rambursărilor¹⁹

Suma totală primită de România de la Comisia Europeană pentru perioada 2007-2013 este de 16,99 miliarde euro, ceea ce reprezintă aprox. 89% din alocarea UE pentru perioada 2007-2013. Din această sumă, 2,11 miliarde euro reprezintă pre-finanțări, în timp ce 14,88 miliarde euro reprezintă sume rambursate de către Comisia Europeană, rata rambursărilor fiind de 78% din totalul alocat pentru perioada 2007-2013.

¹⁷ Alocarea UE pentru programele operaționale aferente obiectivului „Convergență” a fost diminuată ca urmare a dezangajării automate de fonduri, în anul 2012, în cuantum de 0,16 miliarde euro.

¹⁸ Rata de absorbție curentă reprezintă raportul dintre valoarea declarațiilor de cheltuieli transmise Comisiei Europene și alocarea totală aferentă perioadei 2007-2013.

¹⁹ Rata rambursărilor reprezintă raportul dintre valoarea sumelor plătite de către Comisia Europeană și alocarea totală aferentă programelor operaționale.

Repartizarea pe tipuri de fond a sumelor solicitate CE și rambursate de către aceasta, se prezintă astfel:

mil. euro

Tip de fond	Sume solicitate	Sume rambursate
FEDR	7.900	7.333
FC	5.040	5.030
FSE	2.550	2.518

MFE estimează că rata finală de absorbție va fi de aprox. 80% din alocarea exercițiului financiar 2007-2013, aceasta putând fi însă stabilită numai după transmiterea de către România, până la data de 31 Martie 2017, a pachetului de închidere către CE, acceptarea acestuia și plata soldului final.

II. Fonduri Structurale Europene și de Investiții – CFM 2014-2020

Începând cu anul 2015, au fost lansate 74 apeluri de proiecte pentru cele 6 programe operaționale (PO) gestionate de Ministerul Fondurilor Europene (PO Infrastructură Mare, Capital Uman, Competitivitate, Asistență Tehnică) și Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (PO Regional, Capacitate Administrativă) și un număr de 52 apeluri de proiecte pentru programele gestionate de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale. Bugetul total lansat pentru aceste apeluri este de aprox. 18 miliarde euro, reprezentând 48% din alocarea totală de aprox. 37 miliarde euro disponibilă pentru implementarea acestor programe.

Pentru exercițiul financiar 2014-2020, s-au primit de la CE fonduri de prefinanțare pe toate programele, în cuantum de 1,68 miliarde euro, reprezentând 5,39% din alocarea UE de aproximativ 31,28 miliarde euro. În plus față de avansuri, au fost realizate rambursări de către CE de cca. 560 milioane euro pentru PNDR și pentru POAD, ceea ce reprezintă aprox. 1,8% din alocarea UE.

De asemenea, până la data de 15 decembrie a.c., au fost semnate 30.265 contracte de finanțare în valoare totală de peste 2,4 miliarde euro.

În conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile actualei perioade de programare, rambursarea cheltuielilor declarate se va putea realiza după finalizarea procesului de desemnare a autorităților implicate în sistemul de management și control al fondurilor, care implică evaluarea acestora de către Autoritatea de Audit din România și emiterea unei opinii cu privire la conformitatea sistemului cu cerințele de acreditare. Astfel, momentul obținerii desemnării poate conduce la întârzieri în implementare și poate afecta fluxul de numerar în cadrul programelor operaționale deoarece sumele plătite la nivel național către beneficiari nu pot fi declarate CE și solicitate la rambursare.

Anul 2016 implică și un alt aspect prevăzut de regulamentele Comisiei Europene în ceea ce privește implementarea fondurilor 2014-2020, respectiv condiționalitățile ex-ante care reprezintă condiții prealabile necesare pentru utilizarea eficace și eficientă a fondurilor, a căror îndeplinire trebuie garantată de fiecare Stat Membru. România și-a asumat prin Acordul de Parteneriat îndeplinirea unui număr de 36 de condiționalități ex-ante, din diverse domenii, care trebuie realizate până la 31 decembrie 2016. **Neîndeplinirea lor conduce**, potrivit regulamentelor UE, **la suspendarea plăților intermediare de către Comisie** pentru acele priorități din programe cărora li se aplică condiționalitățile, iar alocarea financiară aferentă va fi redistribuită către alte priorități unde condiționalitățile ex-ante au fost îndeplinite. În cazul condiționalităților ex-ante cu caracter

orizontal, precum cea referitoare la achizițiile publice, există riscul suspendării plăților intermediare pentru toate programele.

Responsabilitatea îndeplinirii condiționalităților ex-ante revine ministerelor de linie, deoarece acestea vizează existența politicilor/strategiilor/legislațiilor sectoriale. MFE coordonează procesul de monitorizare a stadiului îndeplinirii condiționalităților și informează periodic Guvernul cu privire la măsurile care se impun.

C. Măsuri implementate și planificate în domeniul fondurilor europene

I. Măsuri implementate în perioada 2015 – 2016

Principalele măsuri întreprinse în perioada 2015 – 2016 au vizat pe de-o parte procesul de închidere a programelor operaționale 2007 – 2013, iar pe de altă parte procesul de desemnare a autorităților implicate în gestionarea fondurilor ESI și începerea implementării programelor operaționale aferente perioadei 2014 - 2020.

Astfel, la nivelul Ministerului Fondurilor Europene s-au întreprins o serie de măsuri, dintre care menționăm:

- revizuirea cadrului legal:
 - elaborarea HG nr. 678/2015 privind închiderea programelor operaționale finanțate în perioada 2007–2013 prin Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune și Fondul European pentru Pescuit, prin care au fost stabilite principalele activități și termene care trebuie respectate de către toate structurile implicate în închiderea programelor operaționale;
 - modificarea și completarea OUG 64/2009 privind gestionarea financiară a instrumentelor structurale și utilizarea acestora pentru obiectivul convergență, în scopul flexibilizării condițiilor de plată către beneficiari;
 - inițierea de către MFE și adoptarea principalelor acte normative necesare procesului de implementare a FESI (HG nr. 398/2015 - cadrul instituțional de coordonare și gestionare a FESI, HG nr. 399/ 2015 privind regulile de eligibilitate a cheltuielilor, OUG nr. 40/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene și HG nr. 93/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 40/2015);
- revizuirea cadrului instituțional pentru achiziții publice, astfel:
 - A fost înființată **Autoritatea Națională pentru Achiziții Publice (ANAP)**;
 - **Agencia Națională de Integritate (ANI)** capătă responsabilități în verificarea conflictului de interese în achiziții publice. A fost creat un mecanism de identificare a conflictului de interese;
 - **Consiliul Concurenței** va avea acces la toate informațiile legate de participării la o procedură de achiziție publică pentru a-și duce la îndeplinire misiunea de verificare a eventualelor aranjamente în cadrul licitațiilor.
 - **Ministerului Transporturilor** a fost desemnat organism intermediar pentru Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM)
- fazarea proiectelor: o serie de proiecte majore și non-majore finanțate prin cadrul financiar 2007 – 2013 care nu s-au încheiat la termenul de eligibilitate au putut fi eșalonate, respectiv lucrările rămase de efectuat pot fi finanțate din bugetul 2014-2020. România a fazat 88 de proiecte pe două PO (82 POIM și 6 POC).

- aprobarea unor măsuri de eficientizare a sistemului de gestionare a instrumentelor structurale și a fondurilor ESI prin preluarea de către MFE a organismelor intermediare/intermediare regionale POS M și POS DRU;
- simplificarea ghidurilor pentru beneficiari și a procedurilor de accesare a fondurilor, pentru o mai mare coerență în funcționarea sistemului, astfel încât regulile să fie aproximativ aceleași pentru beneficiarul care depune un proiect, indiferent de programul din care se finanțează;
- elaborarea unor Orientări generale la nivelul fiecărui program și publicarea calendarelor pentru apelurile de proiecte 2016, în vederea asigurării unei reale predictibilități a posibilităților de finanțare;
- depunerea de către solicitanți în format electronic a cererilor de finanțare;
- dezvoltarea unui sistem de evaluare a funcționarilor publici folosind indicatori de performanță, atât de încadrare în timp, cât și de calitate, dezvoltați prin intermediul unui acord de servicii încheiat cu Banca Mondială.

II. Măsuri planificate pentru accelerarea absorbției fondurilor ESI

În ceea ce privește măsurile de accelerare a absorbției fondurilor ESI, un accent deosebit va fi acordat următoarelor:

- Lansarea a peste 80% din alocarea financiară totală (apeluri deja lansate și cele estimate a fi deschise până la finalul anului curent) prin cereri de proiecte în cadrul tuturor programelor operaționale finanțate din instrumente structurale în perioada de programare 2014-2020;
- Asigurarea predictibilității lansărilor de cereri de proiecte de către Autoritățile de Management, astfel încât potențialii beneficiari să dispună de timp suficient pentru documentarea și elaborarea efectivă a solicitărilor de finanțare;
- Sprijinirea beneficiarilor pe tot parcursul elaborării și implementării proiectelor finanțate din fondurile europene structurale și de investiții prin facilitarea unei interacțiuni mai mari între potențiali beneficiari/beneficiari și autoritățile de management;
- Eficientizarea procedurilor de lucru în abordarea și gestionarea fondurilor europene prin debirocratizare și simplificare, inclusiv utilizarea costurilor simplificate;
- Reducerea sarcinii administrative inclusiv prin digitizarea fluxului de documente între potențiali beneficiari/beneficiari și autoritățile de management precum și eliminarea documentelor redundante;

D. Stadiul implementării cadrului legal și instituțional privind fondurile ESI pentru cadrul financiar multianual 2014-2020, alte acte normative necesare pentru consolidarea și creșterea absorbției

Cadrul instituțional de coordonare și gestionare a fondurilor ESI este reglementat prin **Hotărârea Guvernului nr. 398/2015 pentru stabilirea cadrului instituțional de coordonare și gestionare a fondurilor europene structurale și de investiții și pentru asigurarea continuității cadrului instituțional de coordonare și gestionare a instrumentelor structurale 2007-2013**, care a fost elaborată în temeiul Regulamentului nr. 1303/2013. Actul normativ stabilește instituțiile/structurile implicate în coordonarea, gestionarea și controlul fondurilor ESI, atribuțiile acestora precum și relațiile autorității de coordonare (Ministerul Fondurilor Europene) cu autoritățile de management, autoritățile de certificare și autoritatea de audit, relațiile între aceste autorități, precum și relațiile dintre aceste autorități și Comisia Europeană.

În prezent, cadrul instituțional a fost modificat, în vederea eficientizării activității la nivelul Programului Operațional Capital Uman, prin preluarea de către Ministerul Fondurilor Europene a

organismelor intermediare regionale din subordinea Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice. În acest sens, a fost adoptată **Ordonanța de Urgență nr. 23/2016 pentru aprobarea unor măsuri de eficientizare a sistemului de gestionare a fondurilor structurale și de investiții europene.**

Prin **Ordonanța de Urgență nr. 68/2015 pentru aprobarea unor măsuri de gestionare a instrumentelor structurale din domeniul transporturilor**, a fost desemnat Ministerul Transporturilor ca organism intermediar pentru Programul Operațional Infrastructură Mare, având în vedere faptul că aproximativ 56% din fondurile Programului Operațional Infrastructură Mare, respectiv 6,8 mld. euro, sunt orientate spre dezvoltarea infrastructurii de transport, iar Ministerul Transporturilor are sub autoritate majoritatea beneficiarilor Programului Operațional Infrastructura Mare din domeniul transporturilor.

HG nr. 398/2015 a fost modificată, pentru actualizarea dispozițiilor referitoare la cadrul instituțional de coordonare și gestionare a FESI.

De asemenea, a fost aprobată **HG nr. 399/2015 privind regulile de eligibilitate a cheltuielilor efectuate în cadrul operațiunilor finanțate prin Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european și Fondul de coeziune 2014-2020** prin care sunt reglementate următoarele aspecte:

- Stabilirea regulilor generale pe care trebuie să le îndeplinească o cheltuială pentru a fi eligibilă;
- Stabilirea regulilor specifice și a anumitor plafoane pentru unele categorii de cheltuieli „sensibile” de tipul contribuției în natură, costul cu achiziția de terenuri și autovehicule sau mijloace de transport;
- Categoriile de cheltuieli neeligibile.

Prevederile privind eligibilitatea reglementează inclusiv situația în care autoritatea de management, în exercitarea funcției de gestionare a programului, conform art. 125 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, acordă asistență financiară nerambursabilă instituției publice din care face parte.

Prin **OUG nr. 40/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2014-2020**, respectiv **Hotărârea Guvernului nr. 93/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor OUG nr. 40/2015** se stabilește cadrul financiar general pentru gestionarea asistenței financiare nerambursabile alocate României din Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune și Fondul de Ajutor European destinat celor mai defavorizate persoane în perioada de programare 2014-2020, precum și a prefinanțării și cofinanțării aferente acestei asistențe, în vederea asigurării unui management financiar eficient al acestor fonduri.

În plus, au fost inițiate protocoale de colaborare cu Agenția Națională pentru Integritate precum și cu alte instituții care pot sprijini procesul de implementare a acestor fonduri și au fost semnate protocoale cu Agenția Națională de Administrare Fiscală și Agenția Națională pentru Achiziții Publice.

E. Fondurile aferente CFM 2014-2020, alocarea acestora pe politica de coeziune și pe politica agricolă comună, pe obiective distincte, precum și programele operaționale ce vor fi finanțate din aceste fonduri

În exercițiul financiar 2014-2020 alocarea totală a României este de peste 43 miliarde euro, din care 22,9 miliarde euro prin Politica de Coeziune și aproximativ 20 miliarde euro prin Politica Agricolă Comună și Politica Maritimă Integrată.

Program operațional/Program	Tip fond	Alocare (UE) (mil euro)
PO Asistență Tehnică	FEDR	212,77
PO Competitivitate	FEDR	1329,79
PO Capital Uman	FSE	4326,84
PO Capacitatea Administrativă	FSE	553,19
PO Regional	FEDR	6600,00
PO Inițiativa pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii	FEDR	100,00
PO Infrastructura Mare	FEDR	2483,53
	FC	6935,00
Programul Național de Dezvoltare Rurală	FEADR	8128,00
PO Pescuit	FEPAM	168,42

Programelor Operaționale sprijinite din FESI 2014-2020 li se adaugă Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Defavorizate, cu finanțare din Fondul European pentru Ajutorarea Persoanelor cele mai Defavorizate (FEAD), cu o alocare totală de 441 milioane euro pentru perioada 2014-2020 și Programele de cooperare teritorială europeană, cu o alocare totală de 450 milioane euro din fondurile aferente obiectivului cooperării teritoriale europene.

În vederea asigurării complementarității și valorificării sinergiilor între intervențiile care vor fi finanțate din diferitele fonduri ESI, este importantă asigurarea unei bune coordonări în etapa de implementare a intervențiilor.

Pe baza lecțiilor învățate în perioada 2007-2013 și noilor provocări pe care le aduce arhitectura specifică fondurilor pentru perioada 2014-2020, este avută în vedere dezvoltarea unui mecanism de coordonare cu structuri pe 3 niveluri (coordonare strategică, coordonare la nivel tematic și la nivel operațional), așa cum a fost stabilit la nivelul Acordului de Parteneriat.

Rolul acestui mecanism este de a asigura coordonarea strategică și complementaritatea intervențiilor pe parcursul implementării programelor finanțate din FESI, urmărind în același timp, coerența, sinergiile și demarcarea cu alte programe/ instrumente naționale și europene.

Alocarea orientativă pe obiectiv tematic UE pentru fiecare dintre fondurile ESI

mil euro

Obiectiv tematic	FEDR	FSE	FC	FEADR	FEPAM	TOTAL
1.Consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării	973,40	0,00	0,00	88,41	0,00	1061,81
2. Îmbunătățirea accesului la tehnologia informației și comunicațiilor, a utilizării și a calității acesteia	531,91	0,00	0,00	0,00	0,00	531,91
3. Îmbunătățirea competitivității IMM-urilor, a sectorului agricol (pentru FEARD) și a sectorului pescuitului și acvaculturii (pentru FEPAM)	744,68	0,00	0,00	2380,33	84,25	3209,26
4. Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon în toate sectoarele	3248,06	0,00	159,57	486,18	3,37	3897,19
5. Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a gestionării riscurilor	0,00	0,00	478,72	1558,46	0,00	2037,18
6. Conservarea și protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor	926,40	0,00	2892,44	1172,99	37,05	5028,89
7. Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor din infrastructurile rețelilor importante	2678,21	0,00	3404,26	0,00	0,00	6082,46
8. Promovarea ocupării durabile și de calitate a forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă	101,06	1563,93	0,00	529,92	33,68	2228,60
9. Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a oricărei forme de discriminare	571,28	1141,61	0,00	1672,96	0,00	3385,84
10. Investiția în educație, formare și formare profesională pentru dezvoltarea competențelor și învățare pe tot parcursul vieții	361,70	1257,10	0,00	60,39	0,00	1679,19
11. Creșterea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă	265,96	514,08	0,00	0,00	0,00	780,04
Asistență tehnică	323,40	297,32	0,00	178,37	10,07	809,16
TOTAL	10.726,06	4.774,04	6.934,99	8.128,01	168,42	30.731,53

Sumele alocate României pentru cadrul financiar multianual 2014-2020, pe total, pe ani, pe obiective distincte și pe programe operaționale

mil. euro

Program	Fonduri ESI	Total	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
PO Infrastructura Mare	FEDR	2.483,53	0,00	593,27	324,66	333,05	380,35	420,24	431,96
	FC	6.935,00	0,00	1.710,04	949,84	999,90	1.046,79	1.093,83	1.134,60
PO Capital Uman	FSE	4.220,84	503,64	538,84	577,38	607,53	636,80	664,94	691,72
Inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri” (alocare specială)	Inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri”	105,99	59,55	46,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PO Capacitate Administrativă	FSE	553,19	67,22	71,39	75,93	79,53	83,04	86,43	89,66
Programul Operațional Competitivitate	FEDR	1.329,79	156,53	168,17	171,39	184,73	201,79	210,67	236,50
PO Asistență tehnică	FEDR	212,77	21,28	31,91	28,91	31,91	31,91	31,91	34,91
PO Regional	FEDR	6.600,00	0,00	1.671,14	841,39	994,50	1.005,65	1.029,44	1.057,87
PO IMM	FEDR	100,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PNDR	FEADR	8.128,00	0,00	1.723,26	1.751,61	1.186,54	1.184,73	1.141,93	1.139,93
POPAM	FEPAM	168,42	0,00	46,47	23,59	23,98	24,53	24,70	25,15
TOTAL		30.837,53	808,22	6.600,94	4.844,70	4.441,67	4.595,59	4.704,09	4.842,30

A. Principalele realizări în anul 2015

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură implementează **Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA)**. Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) funcționează în subordinea Ministerului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale (MADR) și gestionează scheme de sprijin acordate fermierilor, finanțate din:

- ✓ FEGA – Fondul European de Garantare Agricolă (plăți directe, măsuri de piață)
- ✓ FEADR – Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (prin intermediul măsurilor delegate din cadrul PNDR 2014 - 2020)
- ✓ BN – Bugetul National (ajutoare naționale tranzitorii, ajutoare de stat, ajutoare de minimis)

Schemele de plăți directe și ajutoarele naționale tranzitorii, care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020, se acordă în conformitate cu prevederile:

- ✓ O.U.G.nr. 3/2015 cu modificările și completările ulterioare,
- ✓ OMADR nr. 619/2015 cu modificările și completările ulterioare,
- ✓ OMADR nr. 620/2015 cu modificările și completările ulterioare.

Ajutoarele naționale tranzitorii (ANT) se acordă în domeniul vegetal și zootehnic în limita prevederilor bugetare alocate Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

FEGA se implementează prin gestiune partajată între statele membre și Uniune și finanțează cheltuieli care sunt efectuate în conformitate cu dreptul Uniunii, în conformitate cu prevederile Regulamentului **Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 AL Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului**

1. Alocare FEGA – Plăți directe

În Regulamentul delegat (UE) 2015/851 al Comisiei din 27 martie 2015 de modificare a anexelor II, III și VI la Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune este prevăzut plafonul financiar alocat României din FEGA pentru plățile directe, astfel:

Alocare FEGA plăți directe (mil euro)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL
	1.599,99	1.777,47	1.801,33	1.872,82	1.903,20	1.903,20	10.853,01

Schemele de plăți directe finanțate din FEGA sunt următoarele:

- schema de plată unică pe suprafață;

- plata redistributivă;
- plata pentru practici agricole benefice pentru climă și mediu;
- plata pentru tinerii fermieri;
- schemele de sprijin cuplat în sectorul vegetal și în sectorul zootehnic;
- schema simplificată pentru micii fermieri.

Beneficiarii plăților sunt fermierii activi persoane fizice și/sau persoane juridice care desfășoară o activitate agricolă în calitate de utilizatori ai suprafețelor de teren agricol și/sau deținători legali de animale, în conformitate cu legislația în vigoare. În categoria beneficiarilor de plăți se încadrează și cooperativele agricole, conform Legii 566/2004 a cooperăției agricole, precum și grupurile de producători care desfășoară activități agricole.

În ceea ce privește Campania 2015, din plafonul alocat de **1,599 miliarde de euro**, APIA a autorizat la plată²⁰ suma de **1,469 miliarde euro**, ceea ce reprezintă un procent de absorbție de **91,86%** din plafonul financiar alocat României în Campania 2015 de **1,599 miliarde de euro**, după cum urmează:

- **255,44 milioane euro** plăți în avans în perioada 26 noiembrie 2015 – 02 decembrie 2015 pentru un număr de **602.159 de fermieri**;
- **-1,26 miliarde euro** plăți regulate începând cu data de 8 aprilie 2016 și până în prezent, pentru un număr de **878.367** fermieri.

La plafoanele financiare din FEAGA menționate mai sus, se vor adăuga și cele estimate pentru măsuri de piață și comerț exterior de aproximativ 500 mil. Euro.

În perioada **01.01.2016 - 10.01.2016** APIA a autorizat și alte plăți din FEAGA în suma de **2.190** milioane euro, din care:

- **1257 milioane euro** - plăți directe Campania 2015 (mai sus menționate)
- **896,80 milioane euro** - plăți directe Campania 2016 (mai sus menționate)
- **2,37** milioane euro - Ajutor excepțional, cu caracter temporar, în sectorul de creștere porcine;
- **8,77** milioane euro - Ajutor excepțional, cu caracter temporar, acordat fermierilor din sectorul laptelui și al produselor lactate;
- **0,11** milioane euro - Ajutor specific producătorilor de lapte de vacă/ovine din zonele defavorizate C2014
- **23,44** milioane euro - alte măsuri de piață și promovare produse agricole
- **0,57** milioane euro – SAPS alte campanii

2. Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)

APIA implementează în baza acordurilor de delegare încheiate cu Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR) următoarele măsuri finanțate din FEADR:

²⁰ Plățile se efectuează la cursul de schimb de 4,4176 lei pentru un euro, stabilit de către Banca Centrală Europeană în data de 30 septembrie 2015 și publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria C, nr. 323 din 01 octombrie 2015.

- **Măsura 08** - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor – submasura 8.1 - Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite
- **Măsura 10** - Agro-mediu și climă
- **Măsura 11** – Agricultură ecologică
- **Măsura 13** - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice
- **Măsura 14** (fosta masura 215)- Plati in favoarea bunastarii animalelor
- **Măsura 15** – Servicii de silvo-mediu, servicii climatice și conservarea padurilor - 15.1 - Plăți pentru angajamente de silvo-mediu
- **Măsura 214** - Plati privind agromediu

Alocarea FEADR și cofinanțarea de la Buget National însumează 3,42 mld. Euro.

Numărul de cereri²¹ depuse în 2015 a fost de aproximativ 500.000.

Plafoane alocate din FEADR pentru CFM 2014-2020²²

MASURA	Perioada de programare 2014 - 2020	FEADR (mil euro)	BN (mil euro)	Total (mil euro)
8	Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor	105,70	18,82	124,51
10	Agromediu si clima	909,96	160,78	1070,74
11	Agricultura ecologica	200,69	35,73	236,42
13	Plati pentru zone care se confrunta cu constrangeri naturale sau alte constrangeri specifice	1.150,80	204,10	1.354,89
14	Bunastarea animalelor	437,01	79,52	516,53
15	Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor	100,00	17,80	117,80
	TOTAL	2.904,16	516,75	3.420,89

Din alocarea financiară de 3,42 miliarde euro, APIA a autorizat la plata in perioada 01.01.2016 - 05.10.2016 suma de 356,29 milioane euro, după cum urmează:

MASURA	Milioane EURO
MASURA 10 – Agromediu si clima	25,69
MASURA 11- Agricultură ecologica	8,24
MASURA 214- Plati privind agromediu	67,78
MASURA 13 – Plati pentru zone care se confrunta cu constrangeri naturale sau cu alte contrangeri specifice	375,17
MASURA 14 (fosta M 215) - Plati in favoarea bunastarii animalelor - sectoarele pasari si porcine	86,50
TOTAL	563,38

3. Bugetul Național

În perioada **01.01.2016 - 01.01.2017** APIA a autorizat la plata suma de **486,96** milioane euro, din care:

²¹ o cerere poate viza mai multe tipuri de plati

²² măsurile implementate de APIA în baza delegării primite de la AFIR

- **127,86** milioane euro Ajutor Național Tranzitoriu în sectorul vegetal (ANT 1, ANT4 și ANT6);
- **25,05** milioane euro Ajutor Național Tranzitoriu în sector zootehnic – Schema decuplata de producție în sectorul lapte, specia bovine (ANTZ 7);
- **104,40** milioane euro Ajutor Național Tranzitoriu în sector zootehnic – Schema decuplata de producție în sectorul carne, specia bovine (ANTZ 8);
- **56,04** milioane euro motorina;
- **13,90** milioane euro rentă viageră;
- **4,15** milioane euro Schema de ajutoare de stat în sectorul creșterii animalelor;
- **6,34** milioane euro cofinanțare măsuri de piață și promovare produse agricole;

B. 5,44 milioane euro Ajutoare de adaptare excepționale destinate producătorilor de carne de porc. Principalele realizări în anul 2016

Măsurile implementate de către APIA au ca principal scop stimularea absorbției fondurilor europene, cu respectarea prevederilor comunitare și naționale în vigoare.

În continuare sunt prezentate câteva dintre măsurile luate de APIA, pe parcursul anilor 2015-2016:

- autorizarea și efectuarea plăților în avans către fermierii beneficiari ai schemei de plată pe suprafață;
- încheierea/prelungirea convențiilor de lucru încheiate între APIA, fondurile de garantare în domeniul agriculturii și bancile comerciale în vederea eliberării adeverințelor în cadrul diferitelor scheme de sprijin implementate, respectiv: SAPS, AXA II (PNDR), ajutoarele naționale tranzitorii în sector zootehnic, plățile pentru bunăstarea animalelor (pasări și porcine);
- încheierea de acorduri și protocoale cu instituții din țară și din străinătate;
- participarea la misiunile de audit ale Comisiei Europene, ale Curții Europene de Conturi, la întâlnirile bilaterale sau de conciliere;
- activități de informare publică asupra măsurilor/schemelor de sprijin derulate din fonduri europene (FEGA - Fondul European de Garantare Agricolă și FEADR -Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală) și de la bugetul național;
- organizarea de sesiuni de instruire a reprezentanților asociațiilor profesionale din domeniul agriculturii și de sesiuni de informare a fermierilor, acțiuni de tip caravană, prin centrele județene și locale, în unitățile administrative-teritoriale;
- realizarea, tipărirea, distribuirea/difuzarea de materiale de informare având secțiune specială cu privire la măsurile implementate de APIA;
- postarea pe pagina web oficială a instituției - www.apia.org.ro, a materialelor de informare aferente Campaniei de primire a cererilor de sprijin pe suprafață, în cadrul secțiunii deschise special cu această ocazie.
- participarea instituției la evenimente de informare publică sau promovare a constat în organizarea unor standuri proprii sau doar în prezența unor reprezentanți ai Agenției în stand-urile unor organisme partenere, din cadrul MADR sau externe, cu ocazia evenimentelor de tipul târgurilor (internaționale/naționale) sau expozițiilor;
- activități de informare publică sau promovare au fost derulate și în cadrul unor conferințe, seminarii, simpozioane, colocvii de specialitate, întâlniri cu reprezentanți ai primăriilor sau prefecturilor, producători sau asociații agricole etc., cu participarea specialiștilor APIA;

- participarea cu stand propriu la Târgul internațional de produse și echipamente în domeniul agriculturii, horticulturii, viticulturii și zootehniei – IndAgra 2015;
- Identificarea prin mijloace electronice a parcelelor agricole din cadrul exploatației și a suprafețelor din angajamente;

În ceea ce privește **perioada 2016-2018**, principalul obiectiv al Agenției este de a asigura o bună gestionare a fondurilor comunitare și naționale și de a veni în sprijinul fermierilor români, asigurând astfel dezvoltarea sectorului agricol, a exploatațiilor vegetale și de creștere a animalelor, cu respectarea măsurilor de protejare a mediului înconjurător, precum și valorificarea resurselor și posibilităților naturale de care dispune România. Calitatea produselor agricole europene, metodele de producție utilizate, siguranța alimentară și proprietățile nutritive ale acestora, producția ecologică, rămân atuuri care pot susține produsele agricole în competiția cu cele obținute în țări terțe la prețuri mult mai scăzute și calitate pe măsura costurilor de producție.

Măsura de promovare a produselor agricole pe piața internă a Uniunii Europene și pe piețele țărilor terțe la a cărei finanțare participă, alături de beneficiari, Comisia Europeană, conține instrumente destinate consolidării schimburilor comerciale, pătrunderii și creșterii cotei de piață a produselor din Uniunea Europeană, inclusiv a celor românești, pe piețele țărilor terțe, efectele benefice fiind cuantificate la nivel economic.

Politica Agricolă Comună (PAC) permite ca potențialul sectorului agricol și agroalimentar european să fie eliberat și pus în valoare, pentru a contribui la Strategia Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, sprijinind agricultura ca sursă de siguranță alimentară, de folosire sustenabilă a resurselor și de dinamism pentru zonele rurale.

În calitate de instrument PAC, politica europeană de promovare pentru produsele agricole urmărește obiectivele reformei PAC până în 2020 și, în special, stimularea competitivității agriculturii europene, atât pe piața internă, cât și în țările terțe, punând accentul pe următoarele obiective:

- Sporirea nivelului de conștientizare al consumatorilor în ceea ce privește meritele produselor agricole europene;
- Dezvoltarea și deschiderea de noi piețe pentru produsele agricole europene pe piața internă și în țările terțe;
- Sporirea eficacității și eficienței politicii, prin valorificarea mai eficientă a producției agricole europene și prin consolidarea poziției acesteia pe diferitele piețe existente.

3. FONDUL EUROPEAN AGRICOL PENTRU DEZVOLTARE RURALĂ (FEADR)

Programul național de dezvoltare rurală 2014-2020 a fost adoptat de către Comisia Europeană prin Decizia de punere în aplicare a Comisiei nr. 3508 din 26.05.2015 de aprobare a programului de dezvoltare rurală al României pentru sprijin din Fondul european agricol pentru

dezvoltare rurală, trasând prioritățile României pentru utilizarea celor aproximativ 9,5²³ miliarde euro fondurile publice disponibile.

Alocarea financiară pe ani a PNDR 2014-2020:

milioane euro

PNDR 2014- 2020	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL
	0,0	1.723,26	1.751,61	1.186,54	1.184,73	1.141,93	1.139,93	8.128,00

Alocarea publică totală este împărțită pe 6 priorități de dezvoltare rurală (PDR), conform PNDR:

- PDR 1 *"Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, silvicultură și zonele rurale"* – această prioritate este programată prin prioritățile de la 2 la 6 și are alocarea de 169,28 mil. euro;
- PDR 2: *"Creșterea viabilității fermelor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor"* – alocare de 1.864,16 mil. euro;
- PDR 3: *"Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare și comercializare a produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură"* - alocare de 995,37 mil. euro;
- PDR 4: *"Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură"* – alocare de 2.813,74 mil. euro;
- PDR 5: *"Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic"* – alocare de 1.025,84 mil. Euro;
- PDR 6: *"Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale"* - alocare de 2.563,69 mil. euro.

La alocările mai sus menționate, pe priorități de dezvoltare rurală, se adaugă alocarea pentru măsura de Asistență tehnică de 209,84 mil. euro.

- Optimizarea procedurilor de lucru la nivelul AM pentru PNDR, a Programului cuprinde 15 măsuri de finanțare (la care se adaugă și o măsură exclusiv tranzitorie, respectiv *Bunăstarea animalelor* – angajamente multianuale încheiate prin PNDR 2007-2013). Plățile aferente angajamentelor bugetare se fac pe principiul N+3, iar alocarea anului 2015 este de 1.723,26 mil. euro.

➤ Rata de absorbție PNDR 2014-2020

Valoarea plăților efectuate din FEADR către beneficiarii tuturor măsurilor este de 824,63 mil. euro, la care se adaugă prefinanțarea încasată în anul 2015, respectiv 2016, din bugetul FEADR, în vederea asigurării finanțării necesare demarării și derulării Programului, în valoare de 325,12 mil. euro, ceea ce conduce la un **grad de absorbție FEADR 2014-2020 de 14,15%** (*declarațiile de cheltuieli aferente trim.1,2 și 3.2016 în valoare cumulată de 556,12 mil. euro au fost rambursate de către COM în cursul anului 2016*).

➤ Măsuri PNDR 2014-2020 lansate

Sesiunea anuală 2015:

²³ Compus din 8,1 miliarde euro din bugetul FEADR și 1,4 miliarde euro reprezentând cofinanțarea națională.

Depunere: în perioada martie – decembrie 2015 s-a derulat prima sesiune anuală în cadrul a **15 submăsurii/componente** (din cadrul măsurilor implementate de către AFIR), **licitându-se suma de 1.558,32 mil. euro**, au fost depuse 7.691 proiecte cu o valoare publică de 1.549 mil. euro.

Pentru măsurile implementate de APIA (inclusiv angajamente tranzitorii) aferent Campaniei 2015 (s-au plătit 352,24 mil. euro:

- M10 „Agromediu și climă” - 52,46 mil. euro;
- M11 „Agricultură ecologică” - 12,60 mil. euro;
- M13 „Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice” - 223,10 mil. euro.
- M14 „Bunăstarea animalelor” – tranziție - 64,08 mil. euro.

Selecție și contractare: din proiectele depuse în sesiunea 2015, s-au selectat 4.361 proiecte în valoare publică de 904,5 mil. euro și s-au contractat 4.032 proiecte în valoare publică de 695,04 mil. euro.

Sesiunea anuală 2016

Depunere: Începând cu luna aprilie s-a lansat sesiunea continuă anuală de depunere a cererilor de finanțare 2016 pentru **24 submăsurii/componente/scheme** (din cadrul măsurilor implementate de către AFIR), **licitându-se suma de 1.685,25 mil. euro**, s-au depus până la această dată 14.181 proiecte cu o valoare publică de 1.826,32 mil. euro.

În perioada 10 martie - 28 aprilie 2016, s-a desfășurat sesiunea de depunere a Strategiilor de Dezvoltare Locală (SDL), din cadrul Măsurii 19 Dezvoltarea locală LEADER - Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020. S-au selectat **239 Strategii de Dezvoltare Locală în valoare de 563,52 mil. euro**.

În Campania 2016 (măsurile implementate de APIA) s-au solicitat 547,98 mil euro, din care:

- M10 „Agromediu și climă” inclusiv angajamente tranzitorii - 102,51 mil. euro, din care s-au plătit 11,28 mil. euro;
- M11 „Agricultură ecologică” inclusiv angajamente tranzitorii - 27,64 mil. euro, din care s-au plătit 0,21 mil. euro;
- M13 „Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice” - 232,61 mil. euro, din care s-au plătit 125,64 mil. euro;
- M14 „Bunăstarea animalelor” – tranziție – solicitat 185,22 mil. euro.

Selecție și contractare: din proiectele depuse în sesiunea 2016, s-au selectat 2.311 proiecte în valoare publică de 347,82 mil. euro și s-au contractat 832 proiecte în valoare publică de 34,30 mil. euro.

Suplimentar, prin procedura de tranziție, au fost transferate din PNDR 2007-2013 în PNDR 2014-2020, 24.075 proiecte cu o valoare publică de 453,73 mil. euro (valoarea rămasă de plătit în vederea finalizării acestor contracte).

Plată: până în prezent au fost efectuate plăți în valoare publică de **867,58 mil. euro**, din care **268,96 mil. euro** aferente proiectelor care fac obiectul tranziției.

➤ Acte normative ce vizează procesul de implementare PNDR 2014-2020

- HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 226/2015 privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor programului național de dezvoltare rurală cofinanțate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și de la bugetul de stat;

- ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ A GUVERNULUI nr. 49/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene nerambursabile aferente politicii agricole comune, politicii comune de pescuit și politicii maritime integrate la nivelul Uniunii Europene, precum și a fondurilor alocate de la bugetul de stat pentru perioada de programare 2014-2020 și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul garantării, cu modificările și completările ulterioare;
- HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 640/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 49/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene nerambursabile aferente politicii agricole comune, politicii comune de pescuit și politicii maritime integrate la nivelul Uniunii Europene, precum și a fondurilor alocate de la bugetul de stat pentru perioada de programare 2014-2020 și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul garantării, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul garantării;
- ORDIN al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 1731/2015 privind instituirea schemei de ajutor de minimis "Sprijin acordat microîntreprinderilor și întreprinderilor mici din spațiul rural pentru înființarea și dezvoltarea activităților economice neagricole", cu modificările și completările ulterioare;
- ORDIN al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 3433 /2015 privind aprobarea schemei de ajutor de stat "Stimularea dezvoltării regionale prin realizarea de investiții, inclusiv în sectorul pomicol, pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii de produse neagricole", cu modificările și completările ulterioare;
- ORDIN al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 285/2016 privind aprobarea schemei de ajutor de minimis "Sprijin pentru servicii de consultanță în vederea implementării proiectelor de investiții, inclusiv în sectorul pomicol, pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii de produse neagricole și a produselor din sectorul pomicol", derulate prin schema de ajutor de stat "Stimularea dezvoltării regionale prin realizarea de investiții, inclusiv în sectorul pomicol, pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii de produse neagricole", aferentă PNDR 2014-2020;
- ORDIN al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 2111/2015 privind instituirea schemei de ajutor de minimis "Sprijin pentru investiții în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică în domeniul educațional și social", cu modificările și completările ulterioare;
- ORDIN al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 2112/2015 privind instituirea schemei de ajutor de minimis "Sprijin acordat pentru stimularea investițiilor asociate conservării patrimoniului și pentru menținerea tradițiilor și moștenirii spirituale", cu modificările și completările ulterioare;
- ORDIN al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 857/2016 privind aprobarea schemei de ajutor de stat "Sprijin pentru prima împădurire și crearea de suprafețe împădurite";

- ORDIN al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 905/2016 privind aprobarea sistemului de sancțiuni pentru cererile depuse de beneficiarii măsurii 215 "Plăți privind bunăstarea animalelor - pachetul a) - porcine și pachetul b) - păsări" din cadrul PNDR 2007-2013 în conformitate cu prevederile art. 44 din Regulamentul delegat (UE) nr. 640/2014 al Comisiei din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește Sistemul Integrat de Administrare și Control și condițiile pentru refuzarea sau retragerea plăților și pentru sancțiunile administrative aplicabile în cazul plăților directe, al sprijinului pentru dezvoltare rurală și al ecocondiționalității;
- ORDIN al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 30/2016 privind aprobarea Manualului de procedură pentru implementarea proiectelor finanțate prin Măsura 20 „Asistență tehnică” descrisă în capitolul 15.6 din cadrul PNDR 2014-2020, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 619 din 6 aprilie 2015 pentru aprobarea criteriilor de eligibilitate, condițiilor specifice și a modului de implementare a schemelor de plăți prevăzute la art. 1 alin. (2) și (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăți care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020 și pentru modificarea art. 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, precum și a condițiilor specifice de implementare pentru măsurile compensatorii de dezvoltare rurală aplicabile pe terenurile agricole, prevăzute în PNDR 2014-2020, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 362 din 23.03. 2016 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a procesului de selecție și a procesului de verificare a contestațiilor pentru cererile de sprijin aferente M 8 "Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și îmbunătățirea viabilității pădurilor", sM 8.1 "Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite" și M 15.1 "Plăți pentru angajamente de silvo-mediu", din cadrul PNDR 2014 – 2020;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 876 din 01.08.2016 privind aprobarea Ghidului solicitantului pentru accesarea schemei de ajutor de stat "Sprijin pentru prima împădurire și crearea de suprafețe împădurite", aferentă M 8 "Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor", sM 8.1 "Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite", din cadrul PNDR 2014 – 2020, versiunea 1.0, cod PPS/MS-CP;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 962 din 03.11.2016 privind aprobarea manualului de proceduri pentru primirea, evaluarea, selecția și contractarea cererilor de sprijin privind schema de ajutor de stat "Sprijin pentru prima împădurire și crearea de suprafețe împădurite";
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 952 din 27.10.2016 și Ordinul ministrului mediului, apelor și pădurilor nr. 1985 din 12.10.2016 privind aprobarea Manualului de proceduri - etapa I, aferent activităților delegate de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale către Gărzile Forestiere din cadrul Ministerului Mediului Apelor și Pădurilor pentru implementarea schemei de ajutor de stat "Sprijin pentru prima

împădurire și crearea de suprafețe împădurite”, aferentă M 8 „Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și îmbunătățirea viabilității pădurilor”, sM 8.1 „Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite” din cadrul PNDR 2014-2020;

- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 964 din 07.11.2016 pentru modificarea și completarea Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 233/2013 privind aprobarea manualelor de procedură pentru implementarea M 215 – Plăți privind bunăstarea animalelor cuprinsă în axa II din PNDR 2007 – 2013, în conformitate cu Acordul de delegare nr. P86 (APDRP)/ A35 (APIA)/ 26431 (ANSVSA) / 59285 (AM - PNDR) din 12.07.2012;
- Ordin ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 826/9.06.2016 pentru aprobarea modelului cererilor de plată precum și a modelului formularelor de accesare a clauzei de revizuire a angajamentelor încheiate în cadrul M 215 Plăți în favoarea bunăstării animalelor – Pachetul a) Porcine și Pachetul b) Păsări;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 249/24.02.2016 privind aprobarea formularului-tip al cererii unice de plată pentru anul 2016;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 846 din 07.07.2016 privind aprobarea ghidului informativ pentru beneficiarii măsurilor de mediu și climă din cadrul PNDR 2014 – 2020;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 431 din 1.04.2016 privind aprobarea sistemelor de sancțiuni pentru M 10 "Agromediu și climă", M 11 "Agricultura ecologică" și M 13 "Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice" prevăzute în PNDR 2014-2020 și pentru M 214 "Plăți de agromediu" prevăzută în PNDR 2007-2013, aferente cererilor de plată depuse începând cu anul 2016;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 999/20.12.2016 pentru aprobarea sistemului de sancțiuni administrative pentru ecocondiționalitate aplicabil schemelor și măsurilor de sprijin pentru fermieri începând cu anul 2016;
- ORDIN nr. 834 din 17.06.2016 privind modificarea anexei la Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 2373/2015 privind aprobarea Manualului de procedură pentru evaluarea și selecția proiectelor depuse în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte aferente M 1 – „Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare” din cadrul PNDR 2014-2020;
- ORDIN nr. 835 din 17.06.2016 privind modificarea anexei la Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 116/2016 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comitetului de Selecție și a Comisiei de Soluționare a Contestațiilor pentru proiectele aferente M 1 "Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare" din PNDR 2014-2020;
- ORDIN nr. 836 din 17.06.2016 privind aprobarea Ghidului solicitantului pentru accesarea M 1 Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare, sM 1.1. Sprijin pentru formarea profesională, precum și a acțiunilor pentru dobândirea de competențe din cadrul

PNDR 2014-2020, Apelul de propuneri de proiecte nr. 1/2016 - Formare profesională pentru fermierii care dețin angajamente pe M 10 – Agromediu și climă;

- ORDIN nr. 923 din 30.09.2016 privind aprobarea Ghidului solicitantului pentru accesarea M 1 Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare, sM 1.1. Sprijin pentru formarea profesională, precum și a acțiunilor pentru dobândirea de competențe din cadrul PNDR 2014-2020, Apelul de propuneri de proiecte nr. 2/2016 Formare profesională pentru fermieri în special beneficiari de sprijin ai sM 6.1 și 6.3;
- Memorandum cu tema „Aprobarea Orientărilor strategice naționale pentru dezvoltarea durabilă a zonei montane defavorizate (2014 – 2020)” cu nr. 6941/21.05.2014;
- ORDIN nr. 985 din 05.12.2016 privind aprobarea Manualului de procedură privind achizițiile publice de servicii de consiliere finanțate prin M 2 – „Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei”, versiunea 2, din cadrul PNDR.
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 41/2014 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, prin reorganizarea Agenției de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, aprobată prin Legea nr. 43/2015;
- Hotărârea Guvernului nr. 398/2015 pentru stabilirea cadrului instituțional de coordonare și gestionare a fondurilor europene structurale și de investiții și pentru asigurarea continuității cadrului instituțional de coordonare și gestionare a instrumentelor structurale 2007-2013;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr.795/27.04.2016 privind aprobarea manualelor de proceduri consolidate ale Agenției pentru Finanțarea Investițiilor Rurale aferente Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 794/27.04.2016 privind aprobarea ghidurilor solicitantului aferente sesiunilor de depunere proiecte organizate pentru anul 2016 aferente măsurilor, submăsurilor și schemelor de ajutor de stat sau de minimis din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 elaborate de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr. 1185/2014 privind organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, cu modificările și completările ulterioare.

➤ *Măsurile întreprinse pentru absorbția FEADR 2014-2020.*

✓ **Eficientizarea procedurilor în abordarea și gestionarea fondurilor europene.**

Principalele modificări ale cadrului normativ în favoarea solicitanților / beneficiarilor²⁴

❖ Reglementarea termenelor stabilite în sarcina solicitanților pentru depunerea proiectului tehnic și a tuturor documentelor (inclusiv cele referitoare la impactul asupra mediului) necesare

²⁴ prin modificarea HG 226/2015

încheierii contractului de finanțare având ca obiect construcții-montaj, prin intermediul procedurilor AFIR aprobate prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale.

- ❖ Termenele curg de la data comunicării notificării privind selecția proiectului de către AFIR/APIA, solicitanții notificați având posibilitatea de a depune proiectul tehnic și toate documentele necesare în vederea încheierii contractului de finanțare, o singură dată.
- ❖ Introducerea unor noi prevederi în privința stabilirii duratei de monitorizare la 5 ani pentru submăsurile SM6.5 schema pentru micii fermieri, 16.4 sprijin acordat pentru cooperare orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare și 16.4a (pomicol), și respectiv la 5 ani/3 ani pentru proiectele depuse în cadrul submăsurii 19.2 sprijin pentru implementarea acțiunilor în cadrul strategiei de dezvoltare locală, care au ca tip de sprijin suma forfetară calculată de la data efectuării plății tranșei a doua de plată/ultimei plăți, după caz;
- ❖ Introducerea unor dispoziții tranzitorii, în sensul aplicării amendamentelor propuse în cuprinsul proiectului de act normativ și proiectelor depuse în cadrul sesiunilor organizate în cursul anului 2016, aflate în etapa de evaluare/selecție, ai căror solicitanți nu au fost notificați, în condițiile legii, de către AFIR în vederea încheierii contractului de finanțare.

Principalele modificări ale Regulamentului de organizare și funcționare al procesului de selecție și al procesului de verificare a contestațiilor pentru proiectele aferente măsurilor din PNDR 2014-2020

- ❖ publicarea pe site-ul AFIR a ghidului solicitantului și a documentelor de procedură aferente, în forma finală aprobată cu cel puțin de 7 zile calendaristice înainte de lansarea sesiunii de depunere a cererilor de finanțare,
- ❖ stabilirea faptului că în primele 5 zile calendaristice din fiecare etapă de depunere stabilită prin nota de lansare a sesiunii nu este posibilă oprirea depunerilor indiferent de valoarea publică totală a proiectelor depuse,
- ❖ modificarea aplicării unui plafon de 200% față de cel inițial de 120% raportat la alocarea sesiunii, pentru oprirea depunerii continue a proiectelor în cadrul sesiunii aferente unei măsuri/sub-măsuri/componente (alocare distinctă) înainte de termenul limită prevăzut în nota de lansare,
- ❖ stabilirea condițiilor de continuare a sesiunii dacă în urma finalizării procesului de selecție și de soluționare a contestațiilor se constată că există alocare disponibilă de cel puțin 25 % din alocarea aferentă submăsurii, iar termenul limită din nota de lansare a sesiunii nu a expirat;
- ❖ precizarea faptului că proiectele al căror punctaj va scădea în urma evaluării AFIR sub pragul de calitate corespunzător lunii/trimestrului respectiv și proiectele încadrate greșit din punct de vedere al alocării financiare aferente unei măsuri/sub-măsuri/componente (alocare distinctă), vor fi declarate neconforme, solicitanții putând redepona proiectele o singură dată în cadrul sesiunii continue,
- ❖ precizarea faptului că proiectele care după verificarea AFIR au statut de - neconform potrivit pragului de calitate sau au fost încadrate greșit din punct de vedere al alocării financiare aferente măsurii/submăsurii/componentei - dacă în urma instrumentării contestației își mențin statutul inițial vor fi respinse, iar dacă statutul devine conform acestea vor fi admise,

- ❖ majorarea termenelor de instrumentare de către AFIR a contestațiilor, de la 10 de zile lucrătoare la 15 de zile lucrătoare pentru etapele lunare și de la 20 de zile lucrătoare la 30 de zile lucrătoare pentru etapele trimestriale.
- ❖ continuarea procesului de selecție, indiferent de finalizarea procesului de contestații, cu condiția rezervării unei sume de bani egală cu valoarea publică totală a contestațiilor din alocarea disponibilă
- ❖ Includerea în dispozițiile tranzitorii a unei prevederi privind utilizarea, începând cu anul 2017, a unui sistem informatic de alocare aleatorie a sarcinilor de evaluare a proiectelor, pentru ca evaluarea-selecția să se realizeze de către experți din alt județ/centru regional, decât județele în care sunt localizate proiectele, ca măsură de evitare a riscurilor și de asigurare a unui grad cât mai ridicat de obiectivitate în evaluarea proiectelor.

✓ **Propuneri pentru evitarea problemelor din exercițiul 2007-2013**

➤ **Sprijin pentru co-finanțarea investițiilor, mai ales pentru start-up-uri**

AM-PNDR a făcut demersuri pentru crearea unui fond de creditare finanțat din program în vederea acompanierii măsurilor prevăzute în PNDR 2014-2020 cu instrumente financiare menite să sprijine beneficiarii pentru finanțarea investițiilor.

În acest sens, în 28 septembrie 2016 s-a transmis oficial prin SFC2014 către Comisie propunerea de modificare a PNDR pentru introducerea instrumentului financiar de creditare cu partajarea riscului care a fost aprobat în data de 25 octombrie 2016.

➤ **Sprijin pentru creșterea nivelului de expertiză al beneficiarilor.**

Prin intermediul măsurii "Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare" se vor finanța cursuri de instruire și informare de scurtă durată pentru solicitanții PNDR în domeniile: agricol și agro-mediu, care să le ofere celor vizați cunoștințele și informațiile necesare implementării cu succes a proiectelor PNDR.

În data de 04.07.2016 s-a lansat Apelul de propuneri de proiecte nr.1 din 2016 - Formare profesională pentru fermierii care dețin angajamente pe măsura 10 – Agromediu și climă pentru depunerea Cererilor de Finanțare aferent submăsurii 1.1 Sprijin pentru formarea profesională și dobândirea de competențe.

Au fost depuse 80 de propuneri de proiecte în valoare publică de 6,7 mil. euro. În data de 10.10.2016 s-a lansat Apelul de propuneri de proiecte nr.2 din 2016 - Formare profesională pentru fermieri în special beneficiari de sprijin ai sub-măsurilor 6.1 și 6.3, valoarea proiectelor va fi raportată odată cu închiderea sesiunii de depunere (10.01.2017) și verificării conformității administrative și a condițiilor de eligibilitate. Până la această dată în cadrul acestui apel au fost depuse 33 propuneri de proiecte.

4. FONDUL EUROPEAN PENTRU PESCUIT/FONDUL EUROPEAN PENTRU PESCUIT ȘI AFACERI MARITIME²⁵

Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime²⁶ 2014-2020 a fost transmis oficial către Comisia Europeană în data de 20.04.2015, fiind aprobat prin Decizia CE nr. C(2015)8416/25.11.2015. În scopul îmbunătățirii procesului de implementare, sunt avute în

²⁵ FEP/FEPAM

²⁶ POPAM

vedere măsuri cum ar fi: acordarea de avansuri, plata la factură, instrumente financiare, simplificarea procedurilor, precum și emiterea unor acte normative pentru consolidarea și creșterea aborbtiei, după cum urmează:

- Hotărârea Guvernului nr. 1183 din 29 decembrie 2014 privind nominalizarea autorităților²⁷ implicate în sistemul de management și control al fondurilor europene structurale și de investiții 2014-2020.
- Hotărârea Guvernului nr.347 din 11 mai 2016 privind stabilirea cadrului general de implementare a operațiunilor cofinanțate din FEPAM 2014-2020;
- OUG nr.49 din 23 octombrie 2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene nerambursabile aferente politicii agricole comune, politicii comune de pescuit și politicii maritime integrate la nivelul UE, precum și a fondurilor alocate de la bugetul de stat pentru perioada de programare 2014-2020 și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul garantării;
- Hotărârea nr.640/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor OUG nr.49 din 23 octombrie 2015;
- Ordinul 816 din 24 mai 2016 privind aprobarea Listei detaliate a cheltuielilor eligibile pentru operațiunile finanțate, inclusiv cheltuielile de personal ale Autorității de management, în cadrul POPAM 2014-2020.

Alocarea financiară din FEPAM acordată României pentru perioada de programare 2014-2020 este de 168,42 milioane euro, iar distribuția pe ani este următoarea:

	mil euro							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL
Fond Extern	0,00	46,47	23,59	23,98	24,53	24,70	25,15	168,42
Buget Național	0,00	15,49	7,86	7,99	8,18	8,23	8,38	56,13
TOTAL Euro	0,00	61,96	31,45	31,97	32,71	32,93	33,53	224,55

POPAM are o alocare foarte scăzută, care nu implică riscuri importante.

Alocarea publică totală este împărțită pe 6 priorități, conform POPAM 2014-2020:

- Prioritatea 1 "Promovarea pescuitului sustenabil din punct de vedere al mediului, eficient din punctul de vedere al utilizării resurselor, inovator, competitiv și bazat pe cunoaștere" și are alocare de 17.871.600,00 euro;
- Prioritatea 2: "Stimularea acvaculturii sustenabile din punct de vedere al mediului, eficiente din punct de vedere al utilizării resurselor, inovatoare, competitive și bazate pe cunoaștere" și are alocare de 112.343.927,00 euro
- Prioritatea 3: "Stimularea punerii în aplicare a PCP" are alocare de 16.426.182,00 euro

²⁷ DGP-AMPOPAM a fost desemnată ca Autoritate de Management pentru POPAM.

- Prioritatea 4: “O ocupare a forței de muncă și o coeziune teritorială sporite” are alocare de 44.912.371,00 euro
- Prioritatea 5: “Stimularea comercializării și a prelucrării” are o alocare de 15.399.124,00
- Prioritatea 6: “Încurajarea punerii în aplicare a politicii maritime integrate” are o alocare de 3.333.334,00 euro

La alocările menționate mai sus, pe priorități de pescuit și afaceri maritime, se adaugă alocarea pentru măsura de Asistență tehnică de 13,42 milioane euro.

Programul operational pentru Pescuit si Afaceri Maritime 2014-2020- situatie la data de 31.12.2016:

- Contracte beneficiari: 33 cu o valoare publică de 3,12 milioane euro.
- Contracte asistenta tehnica: 30 cu o valoare publica de 2,45 milioane euro
- Plăți efectuate (*FEPAM și Buget de stat*): 2,93 milioane euro.
- Plăți efectuate din FEPAM: 2,20 milioane euro.

Comisia Europeană a avansat României 9,50 milioane euro sub formă de prefinanțare, astfel:

- ✓ 2014-2015: 4.749.482,67 euro
- ✓ 2016: 4.749.482,67 euro

7.3 Poziția financiară netă a României în relația cu bugetul UE

Pentru a determina poziția netă națională în relația cu bugetul comunitar, fiecare stat membru folosește instrumentul denumit „*Balanța financiară netă*”. Încă din primul an de la aderare, România a fost beneficiar net în relația financiară cu UE, înregistrând un sold pozitiv, așa cum se poate vedea în tabelul de mai jos.

Evoluția fluxurilor financiare dintre România și Uniunea Europeană (BALANȚA FINANCIARĂ NETĂ) la 30.11.2016

Sume primite în CFM ^{*)} 2007-2013		milioane euro	
Denumire	Realizat 2007 - 2015	Realizat 2016 (execuția la 30.11.2016)	Realizat 2007-2016 (execuția la 30.11.2016)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B)	32.512,67	4.533,56	37.046,23
A. Fonduri de pre-aderare	2.707,96	1,51	2.709,47
B. Fonduri post-aderare, din care:	29.804,71	4.532,05	34.336,77
<i>i)</i> Avansuri	4.168,78	40,09	4.208,87
<i>ii)</i> Rambursari (inclusiv FEAGA)	25.635,93	4.491,96	30.127,89
B1. Fonduri structurale si de coeziune (FSC), din care:	13.558,78	3.693,32	17.252,10
a) Avansuri din FSC	2.125,81	0,00	2.125,81
b) Rambursari din FSC	11.432,97	3.693,32	15.126,29
B2. Fonduri pentru dezvoltare rurala si pescuit (FEADR+FEP), din care:	7.211,74	522,29	7.734,02
a) Avansuri (FEADR+FEP)	600,99	0,00	600,99
b) Rambursari (FEADR+FEP)	6.610,74	522,29	7.133,03
B3. Fondul European pentru Garantare Agricola (FEAGA)	7.389,48	269,34	7.658,82
B4. Altele (post-aderare), din care:	1.644,72	47,11	1.691,83
a) Avansuri	1.441,98	40,09	1.482,07
b) Rambursari	202,74	7,02	209,76

Sume primite în CFM 2014-2020			
Denumire	Realizat 2014-2015	Realizat 2016 (execuția la 30.11.2016)	Realizat 2014-2016 (execuția la 30.11.2016)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B)	993,62	2.491,51	3.485,13
<i>i)</i> Avansuri	963,35	731,66	1.695,01
<i>ii)</i> Rambursari (inclusiv FEAGA)	30,27	1.759,85	1.790,13

A1. Fonduri structurale si de coeziune (FSC), din care:	714,76	636,04	1.350,80
a) Avansuri din FSC	714,76	636,04	1.350,80
b) Rambursari din FSC	0,00	0,00	0,00
A2. Fonduri pentru dezvoltare rurala si pescuit (FEADR+FEFAM), din care:	248,59	374,95	623,54
a) Avansuri (FEADR+FEFAM)	248,59	86,03	334,62
b) Rambursari (FEADR+FEFAM)	0,00	288,92	288,92
A3. Fondul European pentru Garantare Agricola (FEGA)	0,00	1.184,46	1.184,46
A4. Altele (post-aderare), din care:	30,27	296,06	326,33
a) Avansuri	0,00	9,59	9,59
b) Rambursari	30,27	286,47	316,75

Sume plătite în perioada 2007-2016

milioane euro

Denumire	Realizat 2007 - 2015	Realizat 2016 (execuția la 30.11.2016)	Realizat 2014-2016 (execuția la 30.11.2016)
II. SUME PLATITE CATRE BUGETUL UE	12.278,08	1.373,39	13.651,47
C. Contributia României la bugetul UE	11.956,88	1.348,87	13.305,75
D. Alte contribuții	321,20	24,51	345,72

SOLD - CFM 2007-2013 + CFM 2014-2020

milioane euro

Denumire	Realizat 2007 - 2015	Realizat 2016 (execuția la 30.11.2016)	Realizat 2007-2016 (execuția la 30.11.2016)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B)	33.506,30	7.025,07	40.531,36
A. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE din CFM 2007-2013	32.512,67	4.533,56	37.046,23
B. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE din CFM 2014-2020	993,62	2.491,51	3.485,13
II. SUME PLATITE CATRE BUGETUL UE	12.278,08	1.373,39	13.651,47
III. SOLDUL FLUXURILOR = I - II	21.228,21	5.651,68	26.879,90

Stimularea creșterii economice, accesarea fondurilor comunitare și accelerarea ritmului de absorbție al acestora, măsuri ferme de combatere a risipei în utilizarea banului public, asigurarea eforturilor de menținere a sustenabilității finanțelor publice prin menținerea deficitului bugetar sub valoarea de 3% din PIB prevăzută de Tratatul de la Maastricht, asigurarea securității sociale reprezintă priorități ale construcției bugetare pe anul 2017 și perspectiva 2018-2020.

MINISTRUL FINANTELOR PUBLICE,

Viorel Ștefan

AVIZĂM FAVORABIL,

MINISTRUL JUSTIȚIEI

Florin Iordache